

משרד החינוך

חוזר המנהל הכללי

הוראות והודעות

תשע"ט/9

אייר התשע"ט - מאי 2019

לתשומת לב המנהלים והמורים

לפי האמור בסעיף 3(א) ל"תקנות חינוך ממלכתי (סדרי פיקוח) התשל"ג-1973", הוראות המנהל הכללי המופיעות בחוזרי המנכ"ל מחייבות את המנהלים ואת המורים, ועליהם לנהוג לפיהן.

חוברת זו מרכזת לנוחותכם את ההוראות שהתפרסמו ביום שבו היא יצאה לאור. עם זאת, מאחר שחלים מזמן לזמן שינויים ותיקונים בהוראות המנכ"ל, על המשתמש בחוברת מוטלת האחריות לבדוק באתר משרד החינוך אם חלו שינויים בהוראות ממועד פרסום החוברת. יש לפעול בהתאם להנחיות המעודכנות ביותר בכל נושא.

תוכן עניינים

הוראות

	תכניות ויעדים חינוכיים
	ציונות ומורשת ישראל
5	אמות מידה לבחינת תוכניות חינוכיות ביהדות בחינוך הממלכתי במסגרת תחום הדעת תרבות יהודית-ישראלית
	תחומי דעת ותכניות לימודים
	מקצועות המורשת
12	לימודי תחום הדעת תרבות יהודית-ישראלית בחינוך הממלכתי
	חינוך גופני
19	שחרור תלמידים מלימודים לייצוג לאומי בספורט
24	כללי ההתנהגות החינוכית, החברתית והספורטיבית לבתי ספר על יסודיים הנוטלים חלק בתחרויות ספורט – "האמנה החינוכית"
45	הבטחת שלום התלמידים ובטיחותם בשיעורי החינוך הגופני במערכת החינוך
77	החינוך הגופני במוסדות החינוך - היערכות להוראתו והנחיות כלליות
	הוראה, למידה והערכה
	בחיינות בגרות, עבודות גמר וכלי הערכה נוספים לקראת תעודת הסיום
	התוכנית הלאומית ללמידה משמעותית - החטיבה העליונה: מבנה הלימודים, ההיבחנות ותעודות הסיום בחינוך הטכנולוגי
98	ארגון העבודה החינוכית
	ספרי לימוד
115	התוכנית להשאלת ספרי לימוד
	הודעות

	תכניות ויעדים חינוכיים
	חינוך ערכי
131	מיזם "צמח"
	הוראה, למידה והערכה
	בחיינות בגרות, עבודות גמר וכלי הערכה נוספים לקראת תעודת הסיום
135	סמסטר קיץ בחינוך העל יסודי בשנה"ל התשע"ט
	ארגון העבודה החינוכית
	תחרויות, חידונים ופרסים
136	פרס משרד החינוך לרשויות המקומיות והמועצות האזוריות התשע"ט-ט

2019

מסגרות התחרות הספורטיבית ותאריכי האירועים הארציים והבינ-לאומיים בשנת הלימודים התש"פ

144

אמות מידה לבחינת תוכניות חינוכיות ביהדות בחינוך הממלכתי במסגרת תחום הדעת תרבות יהודית-ישראלית

הוראת קבע מספר 0215 - החלפה
תוקף הוראה מ-6.5.2019

תחולה

בתי הספר הממלכתיים

תמצית ההוראה

הוראה זו משמרת את אמות המידה לבחינת תוכניות חינוכיות ביהדות בחינוך הממלכתי כפי שנכתבו בשנת התשס"ט - 2009, ברוח ועדת שנהר, והובאו בסעיף 3.1-34 בחוזר הוראות הקבע ס/ט 3 "חינוך יהודי - אמות מידה לבחינת תוכניות חינוכיות ביהדות בחינוך הממלכתי". אמות מידה אלה מעניקות לבתי הספר מדד לשילוב תוכניות חינוכיות בתחום המקצוע תרבות יהודית-ישראלית ובעיסוק הכללי בזרות היהודית בבתי הספר הממלכתיים. לאחר הקדמה קצרה מובאת ההוראה המקורית בשינויים מתבקשים קלים.

תקציר השינויים

ההוראה מדגישה מחדש את הצורך בשימור תפיסות העולם לעיסוק בחינוך יהודי בבתי הספר הממלכתיים.

הגורם האחראי

המפקח על תחום הדעת תרבות יהודית-ישראלית, המזכירות

הפדגוגית, אגף א' - מורשת

052-3517091

yuvals@education.gov.il

הוראות מבוטלות

- חינוך יהודי - אמות מידה לבחינת תוכניות חינוכיות ביהדות בחינוך
הממלכתי מספר: 34-3.1 פורסמה בחוזר: ט/3 בתאריך: ד' בחשון
תשס"ט, 02 בנובמבר 2008

הוראות קשורות

- לימודי תחום הדעת תרבות יהודית-ישראלית בחינוך הממלכתי
מספר: 216 פורסמה בתאריך: א' באייר תשע"ט, 06 במאי 2019

תוכן העניינים

1. תוכן העניינים	2
2. חינוך יהודי – אמות מידה לבחינת תוכניות חינוכיות ביהדות בחינוך הממלכתי	3
2.1 המשנה החינוכית.....	3
2.2 רקע.....	4
2.3 אמות המידה.....	4

1. תוכן העניינים

העולם היהודי עומד בבסיס הציונות ובבסיס קיומנו כעם וכמדינה. היהדות יצרה עולם תרבותי עשיר ומלא, וכמו שנאמר בהכרזת העצמאות: "בארץ-ישראל קם העם היהודי, בה עוצבה דמותו הרוחנית, הדתית והמדינית. בה יצר נכסי תרבות לאומיים וכלל-אנושיים והוריש לעולם כולו את ספר הספרים הנצחי."

מערכת החינוך מבקשת להנחיל לפחות חלק מן הידע התרבותי העצום לכל בוגרי מערכת החינוך.

ערכי התרבות היהודית משלבים בתוכם את חשיבותו של המאחד, את חשיבותה של מחשבה עמוקה ואת החשיבות של ריבוי הדעות והפולמוס שבתוך האיחוד.

מטרת העיסוק בנושא היהודי היא לגרום לכך שהמורשת היהודית תהיה נכס בעל ערך מיוחד, ללא הבדל רקע והשקפת עולם. העיסוק בנושא

מבליט את המשותף לחברה הישראלית במורשתה היהודית, תוך מתן יחס של דרך ארץ למגוון הרחב של הדעות המרכיבות אותה. מעבר לצורך להקנות ידע ביהדות, חשוב לקיים דיונים בזהות עצמית ובזהות יהודית, באתגרים בתחום החברה והמדינה, בשאלות של דת ומדע, במשמעות קיבוץ הגלויות ובמשמעות של עמיות יהודית: חיי היהודים בתפוצות ושאלות לגבי מקומו של העיסוק בתרבות היהודית ובזהות היהודית שלא על בסיס אמונה וללא קיום מצוות. כבר בשנת התשי"ח נאמר בסעיף 762 בחוזר המנכל חי/5 כי מטרתה של התוכנית (שנלמדה בבתי הספר הממלכתיים אז, וכללה בין השאר היכרות עם המשנה ועם התלמוד) היא "להקנות לנוער ידיעת הווייתו של העם ועברו וליצור אווירה והלכי רוח המכשירים את לב הנוער להתרשמות עמוקה ולקליטה עירנית של ערכיו הלאומיים". ועוד הוסיפו באותו חוזר: "התוכנית אינה באה לשנות ממהותו של בית הספר הממלכתי כבית ספר לאומי, שלא כיוון ולא יכוון חינוך לדת, כשם שלא כיוון ולא יכוון חינוך נגד הדת."

הנושא אקטואלי ורלוונטי מאוד, והדברים שנכתבו לפני עשור חשובים מאוד כמשנה חינוכית גם לתחום הדעת "תרבות יהודית-ישראלית" – מקצוע חובה בבתי הספר היסודיים ובחטיבות הביניים של החינוך הממלכתי מאז שנת הלימודים התשע"ז, המשלב לעיתים פעילות של גופים חיצוניים מעבר לתוכנית ההוראה הקבועה. אנו מביאים כאן את הנאמר בסעיף 34-3.1 בחוזר הוראת הקבע ט/3, "חינוך יהודי - אמות מידה לבחינת תוכניות חינוכיות ביהדות בחינוך הממלכתי" בשינויים מזעריים שאינם מהותיים.

2. חינוך יהודי – אמות מידה לבחינת תוכניות חינוכיות ביהדות בחינוך הממלכתי

2.1 המשנה החינוכית

דוח ועדת שנהר קבע את יעדי לימודי היהדות במערכת החינוך הממלכתית מתוך מטרה לטפח בוגר המכיר את מורשתו התרבותית לגווניה ולממדיה השונים, בוגר הבטוח בערכיו ובעל זיקה למורשת העבר, בעל מכנה משותף בחברת ההווה ותחושת שייכות ומחויבות לעתיד קהילתו. הדוח קבע עקרונות, יעדים ודרכי פעולה והגדיר מהי הדרך הראויה והרצויה לחינוך יהודי במגזר הממלכתי. מטרת סעיף זה היא לתרגם את מטרות הדוח לאמות מידה פדגוגיות שעל פיהן מוסדות החינוך הממלכתיים צריכים לקבוע את התאמתן של התוכניות בלימודי היהדות לאוכלוסיית התלמידים.

2.2. רקע

משרד החינוך פועל ברוח ועדת שנהר ("עם ועולם" – תרבות יהודית בעולם משתנה, המלצות הוועדה לבדיקת לימודי היהדות בחינוך הממלכתי – ועדת שנהר, משרד החינוך, ירושלים, אב התשנ"ד, אוגוסט 1994) ומיישם את הדברים בחינוך היהודי הממלכתי. הדוח קבע כי: "על המשרד לבחון ולאשר את התאמתן של התוכניות החוץ-קוריקולריות, שיוצעו בידי הגורמים השונים, לרוחו של החינוך הכללי, בהתאם לעקרונות שהוצעו. בידי הוועדה" (עמ' 23).

ארגונים וגופים שונים בארץ מפעילים תוכניות חינוכיות בתחום המורשת היהודית בחינוך הממלכתי, אולם לא כולם פועלים ברוח של דוח ועדת שנהר. אמות המידה שלהן מציגות את הדרישות שלפיהן תיבחנה בקשות להכיר בתוכנית חינוכית כפועלת ברוח דוח שנהר. הבדיקה תיערך על ידי הגורם המקצועי המוסמך במשרד – אגף מורשת – בהתאם לאמות מידה אלו, לגבי פעולות ותוכניות חינוכיות ספציפיות שתובאנה לאישור. מנהל מוסד חינוכי במגזר הממלכתי יפעיל תוכניות בלימודי היהדות רק אם הן תואמות את אמות המידה המובאות כאן, שנכתבו ברוח ועדת שנהר.

2.3. אמות המידה

2.3.1 כללי

כל אחת מאמות המידה מציגה ראשית את העקרונות ואת ההמלצות של הדוח, ולאחר מכן מפרטת כיצד הן תיבדקנה לגבי כל תוכנית חינוכית. הבדיקה לוקחת בחשבון כי כל תוכנית חינוכית בנויה מכמה יחידות תוכן (שכל אחת מהן יכולה להילמד בכמה מפגשים), ועל כן יש לבדוק את אמות המידה לגבי יחידות התוכן השונות (לגבי כל יחידה כמכלול, ולא לגבי כל מפגש).

2.3.2 התכנים

א. זיקה בין ערכי התרבות היהודית לערכי תרבות העולם

(1) הרציונל

"יש לחתור ללימוד מקצועות היהדות באופן שידגיש את אופיים כמקצועות הומניסטיים מנחילי תרבות וערכים המעניקים כלים לבניית השקפת עולם. יש להדגיש את היותה של היהדות החילונית או החופשית בעלת מטען ערכי חיובי, הצומח מתוך ההווה היהודית המודרנית ולא רק העתיקה והממזג ערכים מתרבות ישראל ומתרבות העמים" (דוח שנהר, עמ' 10-11).

(2) אמת המידה

יחידת התוכן תעסוק בערכים מתרבות ישראל לגווניה תוך חיבורם לערכים מתרבות העולם.

ב. פלורליזם רעיוני-תרבותי

(1) הרציונל

"יש להתמקד בריבוי הפנים של הקיום היהודי במהלך הדורות ובהווה, בתפוצה ובישראל, כפי שהוא בא לידי ביטוי בעדות, בזרמים דתיים ורעיוניים ובדפוסי חיים... מפגש עם כל מגוון היצירה היהודית של עדות, של תנועות וזרמים הגותיים ותרבותיים בעם היהודי" (דוח שנהר, עמ' 18-19). "יש לעודד קשת רחבה ככל האפשר של מסגרות חינוכיות לא-פורמליות, המקבלות חינוך יהודי פלורליסטי וביקורתי כלגיטימי והמציעות למוסדות החינוך תוכניות... בהן ייפרשו לפני התלמיד, על בסיס של הדדיות, האופציות השונות של הקיום היהודי בימינו" (שם, עמ' 23).

(2) אמת המידה

יחידת התוכן תשקף את ריבוי הפנים בתרבות היהודית, וזאת באמצעות הצגת תפיסות אמוניות וחברתיות שונות, הכללת סוגות (ז'אנרים) שונות של מקורות (כגון מקרא, מדרש, שירה, ספרות, אומנות), הכללת מקורות מתקופות שונות (מהמקרא ועד ימינו) ואפשרות לאופני קריאה והבנה שונים של המקורות.

ג. התרבות היהודית כתרבות מתהווה

(1) הרציונל

ההוראה תהיה "כחלק מהווייה תרבותית מתגבשת, המציגה את ייחודה של תרבות ישראל תוך קיום זיקה חיובית לתרבות העולם" (דוח שנהר, עמ' 10). "לצד מתן ביטוי לרקע ההיסטורי ולמסורת הדתית של החגים, חייב בית הספר לתת משקל ומקום גם לתכנים חלופיים שקיבלו החגים בתרבות החיים הציונית והחילונית" (שם, עמ' 18).

(2) אמת המידה

יחידת התוכן המוצעת תכלול מקורות ומנהגים מהתרבות היהודית המסורתית ומהתרבות הישראלית, הציונית והחילונית.

2.3.3 פדגוגיה

א. רלוונטיות ואקטואליות

(1) הרציונל

"יש ללמד את מקצועות היהדות ואת המחשבה היהודית לאורך כל הדורות תוך חיפוש והדגשה של המרכיבים הרלבנטיים המשמעותיים והאקטואליים לתלמיד בן ימינו" (דוח שנהר, עמ' 10). " יש לשים את הדגש על המשמעות הסמלית והערכית ועל החוויה הלאומית, החברתית והמשפחתית הגלומה בה – ולא על יסוד הטקס והמצוות בלבד" (שם, עמ' 18).

(2) אמת המידה

יחידת התוכן המוצעת תעסוק בנושא רלוונטי לעולמו של התלמיד תוך חיבורו לנושאים אקטואליים.

ב. גישה ביקורתית ודיאלוגית

הרציונל

"יש להימנע מהעמדת לימוד תולדות עם ישראל, יצירתו ותרבותו בהקשר של הסתגרות או הטפה... יש לחתור לבניית תהליך חינוכי המבוסס על לימוד, ביקורת ודו-שיח" (דוח שנהר, עמ' 10).

אמות המידה

התוכנית המוצעת תאפשר דיאלוג ביקורתי ותימנע מהטפה.

העיסוק בכל יחידת תוכן ייתן לגיטימציה לפרשנויות ולקריאות לגיטימיות שונות עבור תלמידים שונים.

ג. הוראה והנחיה על ידי מי שהוכשרו לעיסוק ביהדות כתרבות

(1) הרציונל

יש להכשיר מורים להוראת מקצועות היהדות "בעלי השקפת עולם פלורליסטית-ביקורתית שיתמחו בהוראה משלבת של מקצועות היהדות" (דוח שנהר, עמ' 26). המורים שיגויסו יהיו "בעלי השקפת עולם ואורח חיים המקובלים על הציבור החילוני לגווניו ובהתאם לאופי השוני של הקהילות שאותן משרתים בתי הספר" (שם, עמ' 24). פעילות חינוכית ברוח דוח שנהר מחייבת כי כל דמות חינוכית שהתלמיד נפגש עמה – מורה, מנחה, מדריך – תהיה כזו שעברה הכשרה המתאימה אל היהדות כאל תרבות מגוונת ורב-פנים. זאת כדי שהמורה / המנחה / המדריך יוכל להביא תפיסה זו בפני התלמיד.

(2) אמת המידה

מערך ההכשרה וההשתלמויות למנחי התוכנית
יכלול עיסוק משמעותי ביהדות כתרבות ויכיל
התייחסות לאמות המידה שפורטו לעיל.

לימודי תחום הדעת תרבות יהודית-ישראלית בחינוך הממלכתי

הוראת קבע מספר 0216 - החלפה
תוקף הוראה מ-6.5.2019

תחולה

בתי הספר הממלכתיים

תמצית ההוראה

הוראה זו עוסקת בתחום הדעת תרבות יהודית-ישראלית בחינוך הממלכתי ומרכזת את המידע על המקצוע. תחום הדעת תרבות יהודית-ישראלית הוא מקצוע חובה ששולב במתכונתו הנוכחית החל משנת הלימודים התשע"ז בכל בתי הספר הממלכתיים, החל ביסודי וכלה בחטיבת הביניים. הוראה זו מציגה את חשיבות המקצוע לגיבוש זהותו של התלמיד בהתאם לחוק החינוך הממלכתי, את מבנה הלימודים ואת אופן השילוב של התחום בהתנהלות השוטפת של בתי הספר, את נושאי הלימוד ואת התפיסה העומדת מאחורי תוכנית הלימודים. ההוראה גם מציגה למנהלי בתי הספר הממלכתיים ולמורים את הפיתוח המקצועי המחייב כל מורה העוסק בתחום.

תקציר השינויים

הוראה זו היא הוראת קבע ראשונה המתייחסת למתכונתו החדשה של תחום הדעת המטפח את לימודי היהדות בבתי הספר הממלכתיים ולתוכנית הלימודים במקצוע תרבות יהודית-ישראלית.

הגורם האחראי

המפקח על תחום הדעת תרבות יהודית-ישראלית, המזכירות

הפדגוגית, אגף א' - מורשת

052-3517091

yuvals@education.gov.il

הוראות מבוטלות

- תודעה יהודית בבית הספר היסודי ממלכתי" **מספר:** 714 **פורסמה בחוזר:** חי/2 **בתאריך:** כ"ד באלול תשי"ז, 20 בספטמבר 1957
- תודעה יהודית ישראלית בבית הספר היסודי ממלכתי **מספר:** 762 **פורסמה בחוזר:** חי/5 **בתאריך:** י"ג בחשון תשי"ח, 07 בנובמבר 1957
- מורשת ותרבות ישראל- מקצוע חובה במערכת החינוך הממלכתית **מספר:** 9.7-4 **פורסמה בחוזר:** עא/1 **בתאריך:** כ"ב באלול תש"ע, 01 בספטמבר 2010
- מאגר משימות להערכה חלופית בתרבות ישראל **מספר:** 9.15-3 **פורסמה בחוזר:** עג/2 **בתאריך:** כ"ד בתשרי תשע"ג, 10 באוקטובר 2012
- רבות יהודית-ישראלית" – שינוי שם המקצוע "תרבות ישראל ומורשתו" והרחבת רצף שנות הלימוד **מספר:** 9.7-4 **פורסמה בחוזר:** תשעו/10 **בתאריך:** כ"ד באייר תשע"ו, 01 ביוני 2016
- המקצוע תרבות-יהודית ישראלית **מספר:** 9-15-5 **פורסמה בחוזר:** עז/1 **בתאריך:** י' בתמוז תשע"ז, 04 ביולי 2017

הוראות קשורות

- אמות מידה לבחינת תוכניות חינוכיות ביהדות בחינוך הממלכתי במסגרת תחום הדעת תרבות יהודית-ישראלית **מספר:** 215 **פורסמה בתאריך:** א' באייר תשע"ט, 06 במאי 2019

תוכן העניינים

1. כללי

3

4	2. תוכנית הלימודים ומבנה הלימודים
4	2.1. תוכנית הלימודים - רציונל, מבנה וערכים.....
4	2.2. שעות ההוראה.....
5	2.3. דרכי ההערכה.....
5	3. הכשרת מורים להוראת המקצוע
5	4. חומרי למידה והוראה
6	5. פעילויות העשרה
6	6. עידוד יוזמות פדגוגיות
6	7. עמיות יהודית "Peoplehood"
7	8. התוכנית "שיר של יום"
7	9. חינוך לשוני ותרבות יהודית-ישראלית

1. כללי

תחום הדעת תרבות יהודית-ישראלית נלמד במערכת החינוך הממלכתית, בכיתות א'-ט'. תחום דעת זה נועד לחזק ולהעמיק את הזהות היהודית-ציונית-ישראלית של תלמידי מערכת החינוך הממלכתית, את הידע שלהם ואת תחושת השייכות שלהם וכן את אחריותם ואת מחויבותם לעם, למורשת ולתרבות היהודית-ישראלית.

המקצוע מבקש להפגיש את התלמידים עם היצירה היהודית לדורותיה, עם הערכים היסודיים המגולמים בה ועם ביטויים חווייתיים ומעשיים של ערכים אלה באורח החיים היהודי והישראלי.

בבסיס הוראת המקצוע עומד הרצון לחשוף את הלומדים ליהדות משמעותית, רבת-פנים ורלוונטית לחייהם כאן ועכשיו בתוך הקשר ישראלי רחב, וכן לתת בידיהם ידע נרחב ומעמיק, חוויות מעשירות וכלים מגוונים וחדשניים לשם פיתוח אישיותם וזהותם כיהודים, כישראלים וכבני-אדם.

המשנה החינוכית העומדת בתשתית המקצוע "תרבות יהודית-ישראלית" נכתבה ברוח דוח ועדת שנהר והוועדות שפעלו בעקבותיה. אימוץ של עקרונות מכוננים מדוח זה מופיע בהוראת הקבע מס' 0215 "[אמות מידה לבחינת תוכניות חינוכיות ביהדות בחינוך הממלכתי במסגרת תחום הדעת תרבות יהודית-ישראלית](#)" בחוזר עט/9, הקובעת את אמות המידה המחייבות הנובעות מהדוח.

פרטים נוספים על המקצוע, על מטרותיו ועל עקרונותיו מפורסמים באתר [המקצוע תרבות יהודית-ישראלית](#).

2. תוכנית הלימודים ומבנה הלמידה

2.1 תוכנית הלימודים - רציונל, מבנה וערכים

2.2.1 תוכנית הלימודים בתרבות יהודית-ישראלית כוללת היכרות

עם ארון הספרים היהודי בכמה מעגלים, על פי ערכים מובילים מרכזיים שהוחלט להדגיש בכל שנה. הערכים מתייחסים למעגלים השונים:

- **מעגל היחיד:** ערך כבוד האדם והחיים כערך עליון וסוגיות קיומיות הנוגעות לעולמו של היחיד
- **מעגל המשפחה:** חשיבותו של התא המשפחתי וחשיבות הקשר בין הילד להוריו
- **מעגל הקהילה:** תשתית לטיפול של ערכים שבהם הדאגה לכלל, נתינה וערבות הדדית
- **מעגל מדינת ישראל:** היכרות עם היצירה ועם ההגות הציונית והעמקה בתוכניה, חיזוק וטיפול של הקשר והשייכות למדינת ישראל ולארץ ישראל והכרה בכבוד ובזכויותיהן של קהילות שונות
- **מעגל העם היהודי בתפוצות:** טיפוח עמיות יהודית, שימור הקשר עם יהודי העולם וחיזוק הזיקה לתרבות היהודית במהלך ההיסטוריה
- **מעגל האנושות:** ערכי האדם באשר הוא והיחס הראוי שיש להעניק לזולת תוך שימת דגש על האחר ועל השונה.

- 2.1.2 בבסיס תוכנית הלימודים בכל שכבת גיל עומדים ערכים מובילים, והיא מאורגנת סביב שלושת מוקדי התוכן המפורטים להלן והחוזרים מדי שנה בצורה ספיראלית, תוך יצירת רצף פדגוגי מכיתה א' ועד כיתה ט':
- א. יוצרים ויצירות בארון הספרים היהודי-ישראלי
  - ב. סוגיות רלוונטיות מעולמם של התלמידים במעגלי החיים והחברה
  - ג. לוח השנה היהודי-ישראלי.

2.2 שעות ההוראה

תרבות יהודית-ישראלית הוא מקצוע חובה. המקצוע יילמד על ידי מורים מצוות בית הספר בלבד. יש להקדיש לו את שעות ההוראה על פי הפירוט הזה:

- **בבית הספר היסודי:** 5 ש"ש לפחות במהלך ארבע שכבות גיל, בכיתות ג'-ו'. כדי לשמור על רצף חינוכי רצוי לפזר את שעות ההוראה על פני שכבות הגיל השונות.
- **בחטיבות הביניים:** 5 ש"ש לפחות במהלך שלוש שכבות גיל, בכיתות ז'-ט'.

אפשר להתעדכן לגבי שעות תוספתיות ושעות עידוד ולגבי הדרך לזכות בהן [באתר המקצוע תרבות יהודית-ישראלית](#).

2.3. דרכי ההערכה

במקצועות מעצבי זהות יש חשיבות רבה להיבטים רגשיים וחוויתיים. כיוון שיש קשר ישיר בין דרכי ההוראה לדרכי ההערכה, קיימת העדפה שהערכת המקצוע תהיה גם היא חווייתית ותכלול דיונים, משימות ביצוע, חשיבה מעמיקה ומעורבות פעילה של הלומד. חשוב להקפיד שההערכה תיתן מקום לעיסוק בשלושת הצירים המרכזיים של התוכנית ובזיקה ביניהם. מידע נוסף ודרכי הערכה מוצעות ניתן למצוא [באתר המקצוע](#).

3. הכשרת מורים להוראת המקצוע

כדי לאפשר התמקצעות והעצמה של המורים המלמדים תרבות יהודית-ישראלית נפתחו ברחבי הארץ שלל מסלולים להרחבת ההסמכה ולתואר שני המותאמים לתחום הדעת. לאור החשיבות שיהיה בכל בית ספר לפחות מורה אחד שיוביל את תחום הדעת, המנהלים מתבקשים להפנות מורים להשתתף באחד ממסלולי ההכשרה. המשרד מעודד את המורים המשתתפים בהכשרה בדרכים מגוונות, הכוללות החזר שכ"ל (על פי זכאותו של כל מורה), מלגות וגמול השתלמות. מידע על מסלולי ההכשרה מצוי [באתר המקצוע](#).

נוסף לכך, במהלך כל שנת לימודים מתקיימות ברחבי הארץ השתלמויות הנותנות מענה למורים המלמדים את המקצוע וכן הדרכה של צוות מקצועי ותמיכה פדגוגית על פי דרישה. פרטים על ההשתלמויות, על ההדרכות ועל הצוות מצויים [באתר המקצוע](#).

4. חומרי למידה והוראה

- 4.1 [באתר המפמ"ר](#), תחת הלשונית "חומרי למידה והעשרה", אפשר למצוא את כל הטקסטים המצויים בתוכנית הלימודים, את מתווי ההוראה ואת מערכי השיעור המומלצים לשכבות הגיל השונות. כמו כן אפשר למצוא פריסה שנתית מומלצת בקישור ["תכנית הלימודים והצעה לפריסה שנתית" באתר "תרבות יהודית-ישראלית"](#)
- 4.2 באתר ["תרבות יהודית-ישראלית"](#) המלווה את המקצוע אפשר למצוא יחידות לימוד מתוקשבות על טקסטים נבחרים מתוכנית הלימודים, הכוללות עזרים למורה להוראת התכנים בתרבות יהודית-ישראלית.
- 4.3 [תיק תוכניות לימודים לעובדי הוראה](#) הוא כלי מקוון המציג את כלל תוכניות הלימודים בכל תחומי הדעת, בכל שכבות הגיל ובכל המגזרים. התיק מאפשר לתכנן את התהליך הלימודי והחינוכי בעילות מרבית תוך יצירת קשרים בין ידע, מיומנויות וערכים ובין תחומי דעת הנושקים זה לזה. בתוכנית הלימודים בתרבות יהודית-

ישראלית המופיעה בתיק תוכניות הלימודים לשכבות הגיל השונות אפשר למצוא מגוון חומרי למידה, יחידות הוראה, סרטונים וכלי הערכה בתחום.

4.4 מידע על ספרי הלימוד החדשים המאפשרים להוראת המקצוע והנחיות ברורות לשימוש בהם מצויים [באתר המקצוע](#).

5. פעילויות העשרה

תוכנית הלימודים במקצוע תרבות יהודית-ישראלית כוללת היבט תיאורטי והיבט רגשי-חוייתי, ומדגישה את חשיבותן של חוויות להתבוננות מלאה על התחום. משום כך משרד החינוך מסייע לבתי הספר בסבסוד סל פעילויות חוייתיות, הכולל מגוון תוכניות שנועדו לאפשר לכל בית-ספר להעשיר את הלמידה בכיתה ולבחור את אלו המתאימות לאופיו. הסבסוד בא לידי ביטוי במתן סכום כסף לתלמיד לשם השתתפות בשתי פעילויות בכל שנת לימודים בהתאם לתבחינים המתפרסמים [באתר "תרבות יהודית-ישראלית"](#) המשתנים מעת לעת.

6. עידוד יוזמות פדגוגיות

משרד החינוך מעוניין לעודד את בתי הספר לעסוק בתרבות יהודית-ישראלית כחלק מאורח חייו ולא רק כתחום דעת, ולכן בתי הספר יכולים לקבל תקציב להובלת יוזמה פדגוגית רחבה וחדשנית בתחום. מידע נוסף על התבחינים לתקצוב היוזמות אפשר למצוא [באתר "תרבות יהודית-ישראלית"](#).

7. עמיות יהודית "Peoplehood"

עמיות יהודית (Jewish Peoplehood) היא מציאות של יחסי גומלין בעולם היהודי. מאפיינים אותה מפגשי יהודים ממעגלים שונים המקיימים שיח ער ומחשבה יוצרת, וכן הזדמנויות לשיתוף פעולה חוצה יבשות בכל תחומי החיים. בשנים האחרונות עודד משרד החינוך שיחות של מורים מישראל ומן התפוצות, אשר הולידו חזון משותף: "ישראל, העומדת בלב של העולם היהודי, תקדם תודעת עמיות יהודית בשדה החינוכי. מטרה זו תושג באמצעות בירור דילמות מוסריות, טיפוח תרבות המחלוקת, הרחבת הזיכרון ההיסטורי, העמקה במקורות ופיתוח קשרים משמעותיים בעולם היהודי".

בהמשך לחזון שגובש הולך וגובר המאמץ לעסוק בעמיות יהודית כחלק מסדר היום החינוכי-ממלכתי, לבחון את מקומם של מורי ישראל בעולם היהודי וליטול אחריות על טיפוח פעולות המקדמות את גישת כלל-ישראל. בתוך כך ניתן ביטוי לכלל הזיקות המתקיימות בעולם היהודי ולאיינספור הנתביים בין ישראל לתפוצות. אלה כוללים את הלשון העברית, את נכסי הרוח שהתעצבו במשך אלפי שנים - בארץ ישראל ומחוצה לה - את

ההבחנה בין זיכרון יהודי לבין היסטוריה יהודית ואת גבולות הזמן היהודי במרחב הזמן הכללי.
תחום הדעת תרבות יהודית-ישראלית - השואף להשמיע את מגוון הקולות, עוסק בזהויות הרבות והמגוונות בעם היהודי, ופועל להעמקת הקשר בין היהודים בישראל לבין יהודי התפוצות - מוביל את נושא העמיות במערכת החינוך הממלכתית, בכיתות א'-ט'. יחידות לימוד שפותחו בנושא ומידע נוסף נמצאים בקישור "[העולם היהודי](#)" [בתוך האתר "תרבות יהודית-ישראלית"](#).

8. התוכנית "שיר של יום"

התוכנית "[שיר של יום](#)" היא תולדה של שיתוף פעולה בין אגף מורשת והפיקוח על המוזיקה במזכירות הפדגוגית לבין האגף לחינוך יסודי במינהל הפדגוגי, והיא מציעה לבתי הספר היסודיים לפתוח את יום הלימודים בשירה. בחירת השירים נעשתה מתוך פס הקול היהודי-ישראלי ובהתאם לערכים המובילים במקצוע תרבות יהודית-ישראלית.
לצד מילות השיר נכתבו הצעות למורים לעיסוק בתוכני השירים, בערכים העומדים מאחוריהם ובשפתם.
התוכנית תורמת לאווירה נעימה ולשילוב חוויה בלמידה, תוך הבניית נכס תרבותי משותף לכלל תלמידי בית הספר.

9. חינוך לשוני ותרבות יהודית-ישראלית

דרך הלימוד בתרבות יהודית-ישראלית נשענת על מיומנויות של קריאה, כתיבה והבעה בעל-פה ועל עולם טקסטים עשיר. לכן יש נקודות השקה בין המקצוע תרבות יהודית ישראלית לבין לימודי השפה העברית בבתי הספר היסודיים. בשני תחומי הדעת פותחו יחידות לימוד אינטראקטיביות משותפות המשמשות את מטרות שתי תוכניות הלימודים ומאפשרות למורה לעבות ולהעשיר כל אחת מהתוכניות באמצעות התוכנית האחרת. היחידות מפורסמות [באתר המקצוע](#).

שחרור תלמידים מלימודים לייצוג לאומי בספורט

הוראת קבע מספר 0211 - חדש
תוקף הוראה מ-6.5.2019

תחולה

החינוך העל-יסודי.

תמצית ההוראה

הוראה זו מפרטת את התהליך לקבלת אישור להיעדרות מלימודים עבור תלמיד המבקש לצאת למחנה אימונים או לתחרות לייצוג ישראל בעולם.

הגורם האחראי

המפמ"ר והממונה על החינוך הגופני, הפיקוח על החינוך הגופני

03-6896136

gayda@education.gov.il

הוראות מבוטלות

- שחרור תלמידים מלימודים לייצוג לאומי מספר: 215 פורסמה בחוזר: נו/6 בתאריך: כ"ו בשבט תשס"א, 19 בפברואר 2001
- טופס חדש לשחרור תלמידים מהלימודים לצורך ייצוג לאומי בתחרויות ספורט בינלאומיות מספר: 3-9.3 פורסמה בחוזר: סא/10(א) בתאריך: י' בסיון תשס"א, 01 ביוני 2001

תוכן העניינים

1. התהליך לקבלת אישור להיעדרות מלימודים עבור תלמיד המבקש לייצג את ישראל בספורט
2
2. נספח: טופס שחרור תלמיד/ה מהלימודים בבית הספר לייצוג לאומי בספורט
3

1. התהליך לקבלת אישור להיעדרות מלימודים עבור תלמיד המבקש לייצג את ישראל בספורט

- 1.1 תלמיד המבקש לקבל שחרור מלימודים לצורך ייצוג לאומי (מחנה אימונים או תחרות) יקבל מהאגודה או מהאיגוד או מההתאחדות הנוגעים בדבר "טופס שחרור תלמיד/ה מהלימודים בבית הספר לייצוג לאומי" (ראה את הטופס בנספח להלן).
טופס זה, עם כל פרטי התלמיד, באישור ובחתימת הוריו ובחתימה ובחותמת של גוף הספורט המבקש, יועבר על ידי התלמיד לחוות דעת מנהל בית הספר, והוא יעבירו אחר כך לחוות דעת המפקח על החינוך הגופני במחוז, להמלצת המפמ"ר והממונה על החינוך הגופני ולהחלטת מנהל המחוז.
בעיקרון לא ישוחררו תלמידים למטרות ספורט אחרות, שלא לצורך ייצוג לאומי, אלא אם קיבלו מראש את אישור מנהל המחוז.
- 1.2 הטפסים חייבים להגיע לאישור מנהל המחוז לא יאוחר משלושה שבועות לפני האירוע.
- 1.3 במקרה של חוות דעת שלילית או הערות הקשורות להיעדרותו של התלמיד מלימודים, על המנהל לציין את הערותיו בטופס, לחתום עליו, להחתימו בחותמת בית הספר ולהעבירו למפקח על החינוך הגופני במחוז שימשיך את הטיפול כמפורט לעיל. התנגדות מנהל בית הספר לשחרור התלמיד תמנע את המלצת המפקח על החינוך הגופני לשחרור התלמיד לנסיעה זאת ותחייב את האחראי לנבחרת/למשלחת להיערך בהתאם.
- 1.4 במקרה של החלטה חיובית בהנהלת המחוז ייחתם הטופס ויישלח למנהל בית הספר שהתלמיד לומד בו. במקרה כזה יתחשב בית הספר בתלמיד ויבוא לקראתו בקביעת מועדי מבחנים וכדומה.
- 1.5 אין תלמיד רשאי להשתחרר מלימודים למחנה או לצורך ייצוג לאומי ללא ביצוע התהליך הזה לפני המועד שנקבע ליציאתו וללא אישור מנהל המחוז.

2. נספח: טופס שחרור תלמיד/ה מהלימודים בבית הספר לייצוג לאומי בספורט (בנבחרת לאומית או בקבוצה מייצגת בגביע אירופה)

הוראות למילוי הטופס

1. נא למלא את הפרטים בכתב ברור, עדיף באותיות דפוס.
2. הטופס ימולא ב-4 עותקים על ידי המבקש ועל ידי האיגוד/ההתאחדות הנוגעת לענף.
3. הטופס יועבר על ידי התלמיד/ה, לאחר חתימת ההורים ומוסד הספורט, לאישור מנהל בית הספר/המכללה לפחות 3 שבועות לפני קיום המפעל.
4. מנהל בית הספר יעביר את הטפסים עם חוות דעתו למפקח על החינוך הגופני במחוז, וממנו למפמ"ר ולממונה על החינוך הגופני.
5. הטופס חייב להגיע למפמ"ר ולממונה על החינוך הגופני שבועיים לפחות לפני תחילת המפעל.
6. מנהל המחוז יעביר את החלטתו באמצעות המפמ"ר לידיעת ההתאחדות/האיגוד, המפקח המחוזי על החינוך הגופני ומנהל בית הספר.

1. פניית התלמיד/ה (נא לכתוב באותיות דפוס/בכתב ברור)
אבקש לאפשר את שחרורי לשם השתתפות בתחרות ספורט/במחנה אימונים בחו"ל / בארץ.*
השם הפרטי: _____ שם המשפחה: _____
אני לומד/ת בבית הספר / במכללה: _____
שכתובתו: רחוב ומס' _____ בעיר _____
המיקוד _____ מס' הטלפון _____ מס' הפקס' _____
תאריך _____ חתימה _____
אישור ההורים לפנייה: אני מאשר/ת את הסכמתי לפניית בני/בתי.
השם: _____ התאריך _____ חתימת ההורה _____
2. פניית האיגוד / ההתאחדות לספורט / אגודת הספורט
נבקשכם לאפשר את שחרורו של הנ"ל לשם השתתפות בתחרויות

ספורט/במחנה אימונים בחו"ל/ בארץ* בענף _____
במסגרת המפעל _____ (יש לצרף הזמנה רשמית)
הנבחרת/הקבוצה תכונס ביום _____
ותתחיל את התחרויות/האימונים ביום _____
הנבחרת/הקבוצה תסיים את התחרויות/האימונים ביום _____
ותפוזר ביום _____
בסה"כ ישהה/תשהה הנ"ל עם הנבחרת/הקבוצה _____
ימים וייעדר/תיעדר מבית הספר _____ ימים (נטו)
הארצות הנכללות בסיור זה הן: _____
ההנמקה לצורך ההשתתפות של הנ"ל במיוחד: _____

שם המזכיר הכללי / היו"ר*: _____
שם הגוף השולח: _____
חתימת המזכיר הכללי / היו"ר*: _____ תאריך _____
חותמת ההתאחדות/האיגוד/אגודת הספורט _____

3. חוות דעת מנהל בית הספר/המכללה: אני ממליץ/צה /אינני

ממליץ/צה*

הערות: _____
תאריך _____ שם המנהל: _____
חתימת המנהל _____ חותמת בית הספר _____

4. חוות דעת המפקח על החינוך הגופני במחוז: אני ממליץ /צה /אינני

ממליץ/צה*

הערות: _____
תאריך _____ השם: _____ חתימה _____

5. המלצת המפמ"ר והממונה על החינוך הגופני: אני ממליץ /צה /אינני

ממליץ/צה

הערות: _____

תאריך _____ השם: _____ חתימה _____

6. **החלטת מנהל המחוז:** אני מאשר/ת / אינני מאשר/ת את שחרור

התלמיד.*

הערות: _____

תאריך _____ השם: _____ חתימה _____

העתק ההחלטה (יישלח על ידי המפמ"ר והממונה על החינוך הגופני)

לאיגוד / להתאחדות / לאגודה _____

למפקח/ת על החינוך הגופני במחוז _____

למנהל/ת בית הספר _____

*- למחוק את המיותר

כללי ההתנהגות החינוכית, החברתית והספורטיבית לבתי ספר על-יסודיים הנוטלים חלק בתחרויות ספורט – "האמנה החינוכית"

הוראת קבע מספר 0212 - החלפה
תוקף הוראה מ-6.5.2019

תחולה

כלל מערכת החינוך, בכל המגזרים.

תמצית ההוראה

החל משנת הלימודים התשנ"ח כל בתי-הספר העל-יסודיים (חטיבות הביניים והחטיבות העליונות) הנוטלים חלק בתחרויות הספורט המאורגנות על ידי הפיקוח על החינוך הגופני או על ידי התאחדות הספורט לבתי הספר מחויבים ל"כללי ההתנהגות החינוכית, החברתית והספורטיבית" המובאים להלן.

- אלה מטרות הכללים:
- להשריש ערכי חינוך בקרב המשתתפים;
- ליצור תנאים הוגנים ודומים לתלמידים ולנבחרות בבתי הספר השונים;
- להבטיח כי הטיפול החינוכי הספורטיבי ארוך-הטווח של בתי הספר, מוריו ומאמניו ימנע עומס יתר על התלמיד הספורטאי ויאפשר את התפתחותו החינוכית והספורטיבית.

תקציר השינויים

הוראת הקבע מס' 90 בחוזר עח/9 "כללי ההתנהגות החינוכית, החברתית והספורטיבית לבתי ספר על-יסודיים הנוטלים חלק בתחרויות ספורט – 'האמנה החינוכית'" נשארה כלשונה, מלבד סעיף המנחה את מוסדות החינוך להשתמש בשם הרשמי של בית הספר בתחרויות ואירועים.

הגורם האחראי

המפמ"ר והממונה על החינוך הגופני, הפיקוח על החינוך הגופני

03-6896136

gayda@education.gov.il

הוראות מבוטלות

- שם בית הספר באירועי החינוך הגופני והספורט **מספר: 404 פורסמה בחוזר: נ/9 בתאריך: כ"ד בניסן תשנ"ז, 01 במאי 1997**
- שיתוף תלמידים חריגי גיל באליפויות בתי הספר - תיקון לסעיף 9-ב בחוזר נח/1 **מספר: 2-9.7 פורסמה בחוזר: נט/4(א) בתאריך: ד' בטבת תשס"ב, 19 בדצמבר 2001**
- הכשרת תלמידים לשופטים צעירים בתחרויות ספורט של בתי הספר **מספר: 3-3.9 פורסמה בחוזר: עה/3 בתאריך: ט' בחשון תשע"ה, 02 בנובמבר 2014**
- בדיקות רפואיות לתלמידים המשתתפים בתחרויות ספורט של בתי הספר **מספר: 4-9.3 פורסמה בחוזר: סא/4(א) בתאריך: ח' באדר תשס"ב, 20 בפברואר 2002**

הוראות קשורות

- אישורים רפואיים **מספר: 81 פורסמה בחוזר: תשע"ח/6 בתאריך: י"ט בשבט תשע"ח, 04 בפברואר 2018**
- הסעות תלמידים ועובדי הוראה למוסדות חינוך רשמיים **מספר: 153 פורסמה בחוזר: תשע"ט/4 בתאריך: כ"ה בכסלו תשע"ט, 03 בדצמבר 2018**

תוכן העניינים

1. כללי 3
2. פעולות חינוכיות בבתי הספר 3
3. אישור רפואי 4

4	4. הרשאים להשתתף בתחרויות בתי הספר
6	5. מעבר תלמידים בין בתי ספר
6	5.1. כללי.....
7	5.2. מעבר תלמידים על-פי שכבות גיל.....
9	5.3. מעבר תלמידים במהלך שנת הלימודים.....
9	6. משך ההשתתפות בתחרויות בתי הספר
9	7. חובות התלמידים המשתתפים בתחרויות בתי הספר
10	8. הכשרת תלמידים לשופטים צעירים בתחרויות ספורט של בתי הספר
10	9. אימוני נבחרות בתי הספר
10	10. תפקידיו ואחריותו של מנהל בית הספר
11	1.1. עזרה לתלמידים ואיסור טובות הנאה
11	1.2. וועדת חריגים
12	1.3. עברה על התקנון
13	1.4. נספח: טפסים
13	טופס 1: טופס בקשה לאישור השתתפות תלמיד/ה חדש/ה בנבחרת ביה"ס
16	טופס 2: בקשה לאישור השתתפות תלמיד/ה חדש/ה בנבחרת ביה"ס בכיתה י"ב
19	טופס 3: טופס פנייה לוועדת חריגים

1. כללי

הוראה זו מביאה את כללי ההתנהגות החינוכית החברתית והספורטיבית המצופה מבתי הספר העל-יסודיים הנוטלים חלק בתחרויות ספורט. למטרה זו תהיה ההתייחסות לשמו של בית הספר בכל הפרסומים הקשורים לאירועי החינוך הגופני ותחרויות בתי הספר (ובכלל זה מועדוני הספורט הבית-ספריים) אך ורק בהתאם לאופן שבו הוא מופיע ברשומות משרד החינוך. בתי הספר אינם רשאים לשנות את שם הנבחרות או לכנותם בשם שאינו השם הרשמי של בית הספר.

2. פעולות חינוכיות בבתי הספר

בתי הספר נדרשים לקיים פעולות הסברה וחינוך שיושם בהן דגש על הנושאים האלה:

- כללי תקנון התחרויות
- ההגיונות הספורטיבית
- כיבוד ההמנון וסמל המדינה בתחרויות ובטקסים
- מניעת ביטויי אלימות מילולית וגופנית
- שמירה על הרכוש ועל איכות הסביבה
- עידוד התלמידים הספורטאים
- מניעת סיסמאות או הערות פוגעות הנוגעות למשתתפי התחרויות.

3. אישור רפואי

בהתבסס על עמדת משרד הבריאות בנוגע להמצאת אישורים רפואיים, השתתפות התלמיד בנבחרת בית הספר מותנית בהצהרת ההורים על בריאות ילדם שנמסרה למוסד החינוכי (ראו הוראת קבע מס' 0081 בחוזר עח/6, "[אישורים רפואיים](#)"). במקרה שהצהרת ההורה מציינת מצב של מחלה (אחד הסעיפים בטופס ההצהרה מסומן), יש צורך באישור מרופא לביצוע פעילות ספורט תחרותית. ההנחיות הרפואיות במצבים אלו תהיינה תקפות למשך שנה או עד עדכון על ידי ההורים במקרה של המלצות רפואיות חדשות. ההורים נדרשים להצהיר מדי שנה על בריאות ילדם.

4. הרשאים להשתתף בתחרויות בתי הספר

- 4.1 במסגרת נבחרות בתי הספר בענפים השונים יתחרו תלמידים ותלמידות בקבוצות נפרדות.
- 4.2 כל חברי נבחרת בית הספר יהיו תלמידים מן המניין שנרשמו לאותו בית ספר והחלו את לימודיהם בו ביום פתיחת שנת הלימודים הרשמית שנקבעה על ידי משרד החינוך באותה שנת לימודים.
- 4.3 א. בנבחרת בית הספר רשאים להשתתף תלמידים מאותה חטיבת גיל בלבד (ז'-ח' או ט' או י'-י"ב).
ב. **בחטיבות הגיל ז'-ח' ו-ט'**
  - (1) הגדרת "חריג גיל": תלמיד שנשאר כיתה והוא יליד שנתון אחד מעל בני כיתתו.
  - (2) תלמידים אשר החלו ללמוד בכיתה א' בשנתון **נמוך מגילם** בלא יותר משנה אחת (בגלל בשלות מאוחרת או מכל סיבה אחרת) לא ייחשבו חריגי גיל. מנהל הרוצה לשלב תלמיד כזה באליפויות השונות ימציא אישור שהתלמיד החל ללמוד בכיתה א' בשנתון הנמוך מגילו ולכן הוא איננו חריג גיל.
  - (3) קבוצה רשאית לשתף באליפויות בתי הספר תלמיד אחד בלבד שהוא חריג גיל (שנשאר כיתה). לעומת זאת,

הקבוצה רשאית לשתף ללא הגבלה את כל התלמידים שלא נשארו כיתה מאז כיתה א', בהתאם לנאמר בס"ק 2 לעיל.

(4) כללים אלה אינם חלים על תלמידי כיתות י"א-י"ב.

ג. **בחטיבת הגיל י"א-י"ב**

(1) בשנה שבה מתקיימת אליפות בין-לאומית בענף מסוים לא יוכל להשתתף תלמיד ספורטאי ששנת לידתו קודמת לשנה הקובעת באליפות בענף זה.

(2) בשנה שלא מתקיימת במהלכה אליפות בין-לאומית באותו ענף

א. הקבוצה רשאית לרשום בטופס המשחק אך ורק **שני תלמידים** חריגי גיל כהגדרתם בתקנון. במהלך כל המשחק יוכל להיות על המגרש **תלמיד חריג גיל אחד בלבד**.

ב. באליפות מתמשכת (אליפות במסגרת ליגה של בתי ספר המתקיימת במשך תקופה במהלך שנת הלימודים) כל קבוצה או נבחרת של בית ספר רשאית לרשום בטופס הרישום הקבוצתי למשתתפים כמה חריגי גיל כהגדרתם בתקנון ללא הגבלה. זאת מתוך רשימה של עד 20 שחקנים, כמפורט להלן:

(1) במשחקי כדור

- הקבוצה רשאית לרשום בטופס המשחק אך ורק **שני תלמידים** חריגי גיל כהגדרתם בתקנון. במהלך כל המשחק יוכל להיות על המגרש תלמיד חריג גיל **אחד בלבד**.
- מדי משחק אפשר לשנות את רשימת השחקנים בטופס המשחק, לרבות את חריגי הגיל (מתוך הרשימה שהוגשה בטופס הרישום הקבוצתי).

(2) בענפי ספורט אחרים

- הקבוצה רשאית לרשום בטופס ההשתתפות אך ורק תלמיד חריג גיל אחד כהגדרתו בתקנון אשר יהיה רשאי להשתתף בתחרות.
- בכל תחרות אפשר לשנות את רשימת המשתתפים בטופס ההשתתפות, לרבות את חריגי הגיל (מתוך הרשימה שהוגשה בטופס הרישום הקבוצתי).
- באליפות קצרה (אליפות הנמשכת עד שלושה ימים ברצף): בשלבים הארציים

ישותפו השחקנים שיירשמו בטופס המשחק למשחק הראשון על פי התקנון, ללא כל אפשרות של שינוי או תוספת של שחקנים עד למשחק הגמר. בין האליפות הקצרה למשחק הגמר אפשר לערוך שינוי בסגל השחקנים. זאת מתוך רשימה של עד 20 שחקנים, כולל חריגי הגיל.

ד. לקראת כל שנת לימודים יפורסמו בחוזר המנכ"ל התאריכים הקובעים לגבי השתתפות התלמידים בתחרויות הספורט של בתי הספר באותה שנה.

5. מעבר תלמידים בין בתי ספר

5.1. כללי

- א. הפעלת לחץ על תלמיד בכל דרך שהיא לעבור מבית ספר לבית ספר, או לעבור מאגודה לאגודה, אסורה לחלוטין.
- ב. בכל בקשה למעבר של תלמיד הקשור לתחרויות הספורט מבית ספר אחד לבית ספר אחר (ראה טופס 1 בנספח) יוזמנו ההורים ומורה אחראי מבית הספר הקולט לשיחה עם המפמ"ר והממונה על החינוך הגופני. רק לאחר פגישה זו יינתן האישור הסופי להשתתפותו של התלמיד בתחרויות בתי הספר.
- ג. שיתוף תלמיד שעבר בין בתי ספר המשתתפים בליגת על ו/או במשחקי הגמר הארצי בנבחרת בית הספר שאליו עבר במסגרת אותו ענף ספורט יאושר אך ורק לאחר מילוי טופס הבקשה לאישור השתתפותו של התלמיד החדש בנבחרת בית ספר, הכולל את המלצת מנהל בית הספר המשחרר ואת הסכמת מנהל בית הספר הקולט. החלטה סופית לגבי השתתפותו של התלמיד תינתן על ידי המפמ"ר והממונה על החינוך הגופני לאחר שיקבל את טופס הבקשה המלא על כל פרטיו.
- ד. תלמיד הלומד במוסד חינוך פנימייתי נחשב לצורך התקנון תלמיד בית הספר שבו הוא לומד בפועל. אם הוא למד בשנה הקודמת במוסד חינוך אחר, הוא נחשב כמי שעבר ממוסד חינוך אחד למשנהו, וחלות על שיבוצו בתחרויות בתי הספר כל ההוראות הדנות בתלמידים שעברו ממוסד אחד למשנהו. הוא הדין לגבי תלמיד שעבר ממוסד פנימייתי למוסד חינוך אחר.
- ה. 1) תלמיד אינו רשאי לעבור מבית ספר אחד לבית ספר אחר המצוי מחוץ לתחום הרשות המקומית שבה הוא לומד כדי לשחק בנבחרתו, וזאת אם ברשות המקומית שהוא לומד בה קיים בית ספר שנבחרתו משתתפת באותה ליגה.

- (2) במקרה שבית הספר שקיימת בו נבחרת המשתתפת באותה ליגה לא יקבל את התלמיד, יהיה התלמיד רשאי לעבור לבית ספר אחר על-פי כללי המעבר המפורטים בפרק זה.
- (3) תלמיד אינו רשאי לעבור מבית ספר אחד לבית ספר אחר המצוי באותה רשות מקומית שבה הוא לומד כדי לשחק בנבחרתו, אם שני בתי הספר משחקים במסגרת ליגת-העל של בתי הספר או היו שותפים בשנה האחרונה במסגרת ליגת-העל ו/או במסגרת האליפות הארצית באותו ענף.
- (4) בית ספר שישתף תלמידים בניגוד להנחיות הללו יורחק אוטומטית מהמשך התחרויות ויועמד בפני ועדת המשמעת של הפיקוח הארצי על החינוך הגופני.

5.2 מעבר תלמידים על-פי שכבות גיל

- א. לנבחרת בית ספר לכיתות ח' יכול להירשם מדי שנה בטופס רשימת השחקנים ולהשתתף באותו ענף ספורט רק תלמיד אחד שהגיע באותה שנה (לפני פתיחת שנת הלימודים הרשמית של כיתה ח') מבית ספר אחר המצוי מחוץ לאזור הרישום או מחוץ לאותה רשות מקומית או מבית ספר מחו"ל או תלמיד שהוא עולה חדש.
- ב. לנבחרת בית ספר לכיתות ט' יכול להירשם מדי שנה בטופס רשימת השחקנים ולהשתתף באותו ענף ספורט רק תלמיד אחד שהגיע באותה שנה (לפני פתיחת שנת הלימודים הרשמית של כיתה ט') מבית ספר אחר המצוי מחוץ לאזור הרישום או מחוץ לאותה רשות מקומית או מבית ספר מחו"ל או תלמיד שהוא עולה חדש.
- ג. לנבחרת בית ספר לכיתות י' יכול להירשם מדי שנה בטופס רשימת השחקנים ולהשתתף באותו ענף ספורט רק תלמיד אחד שהגיע באותה שנה (לפני פתיחת שנת הלימודים הרשמית של כיתה י') מבית ספר אחר המצוי מחוץ לאותה רשות מקומית או מבית ספר מחו"ל או תלמיד שהוא עולה חדש. לעניין זה "בית ספר אחר" למעט מוסד חינוך שנקבע על ידי המשרד או באישורו כמוסד שבו ימשיכו את לימודיהם בוגרי כיתה ט' של בית ספר פלוני.
- ד. לנבחרת בית ספר לכיתות י"א יכול להירשם מדי שנה בטופס רשימת השחקנים ולהשתתף באותו ענף ספורט רק תלמיד אחד שהגיע באותה שנה (לפני פתיחת שנת הלימודים הרשמית של כיתה י"א) מבית ספר אחר, מאותה רשות מקומית או מרשות אחרת או מבית ספר מחו"ל או תלמיד שהוא עולה חדש.

- ה. לא תאושר השתתפותו של תלמיד בנבחרת בית הספר בעת מעבר מכיתה י"א לכיתה י"ב.
- ו. למען הסר כל ספק, לנבחרת בית ספר בכיתה ח' באותו ענף ובכל אחד משני המינים יכול להצטרף אך ורק תלמיד אחד. למרות האמור לעיל -
- אחד מן התלמידים שלא אושרה השתתפותם במשך שנתיים באותו בית ספר יהיה רשאי להשתתף במשחקים באותו בית ספר החל מיום פתיחת שנת הלימודים הרשמית של שנת הלימודים השלישית שלאחר מועד העברתו, אם הוא ייחשב כשחקן המועבר היחיד לאותה כיתה בשנת הלימודים השלישית כאמור (לכיתה י').
  - אחד מן התלמידים שלא אושרה השתתפותם במשך שלוש שנים באותו בית ספר יהיה רשאי להשתתף במשחקים באותו בית ספר החל מיום פתיחת שנת הלימודים הרשמית של שנת הלימודים הרביעית שלאחר מועד העברתו, אם הוא ייחשב כשחקן המועבר היחיד לאותה כיתה בשנת הלימודים הרביעית כאמור (לכיתה י"א).
  - בכל מקרה לא תותר השתתפותו של תלמיד כאמור בכיתה י"ב.
- ז. למען הסר כל ספק, לנבחרת בית ספר בכיתה ט' באותו ענף יכול להצטרף אך ורק תלמיד אחד. למרות האמור לעיל -
- אחד מן התלמידים שלא אושרה השתתפותם במשך שנתיים באותו בית ספר יהיה רשאי להשתתף במשחקים באותו בית ספר החל מיום פתיחת שנת הלימודים הרשמית של שנת הלימודים השלישית שלאחר מועד העברתו, אם הוא ייחשב כשחקן המועבר היחיד לאותה כיתה בשנת הלימודים השלישית כאמור (לכיתה י"א).
  - בכל מקרה לא תותר השתתפותו של תלמיד כאמור בכיתה י"ב.
- ח. למען הסר כל ספק, לנבחרת בית ספר בכיתה י' באותו ענף יכול להצטרף תלמיד אחד העולה לכיתה י'. תלמידים נוספים שהצטרפו לבית הספר לכיתה י', ולא אושר להם לשחק בנבחרת בית הספר, לא יוכלו לייצג את אותו בית ספר גם בשנים שלאחר מכן, עד לסיום לימודיהם בבית הספר. למרות האמור לעיל תותר השתתפותו של אחד מן התלמידים הנ"ל בכיתה י"ב, וזאת בתנאי שבית הספר הקולט יעביר למשרדנו עוד במעבר לכיתה י' "טופס מיוחד, בקשה לאישור השתתפות בכיתה י"ב" (ראו טופס 2 בנספח להלן), חתום על ידי התלמיד, הורי התלמיד ומנהלי בתי הספר, שבו הם

- מצהירים שידוע להם שהתלמיד הנ"ל יוכל להשתתף אך ורק בשנה השלישית (בכיתה י"ב). ללא חתימות אלה **מראש** לא יורשה התלמיד להשתתף בתחרויות אף בכיתה י"ב.
- ט. לנבחרת בית ספר בכיתה י"א באותו ענף ובכל אחד משני המינים יכול להצטרף אך ורק תלמיד אחד. תלמיד נוסף שהצטרף לכיתה זו לא יוכל להשתתף בתחרויות גם בכיתה י"ב.
- י. תלמיד ספורטאי שנרשם לפי אחד מהסעיפים א'-ד' לעיל לא יוכל להירשם שוב כתלמיד ספורטאי במוסד חינוך אחר, כל עוד הוא לומד באותה חטיבת גיל (חטיבת ביניים או חטיבה עליונה).

5.3 מעבר תלמידים במהלך שנת הלימודים

- א. תלמיד מכיתה ז' עד כיתה ט' (ועד בכלל), שעבר מבית ספר אחד למשנהו בארץ, או תלמיד שהגיע מחו"ל בתקופה שמיום תחילת שנת הלימודים הרשמית ועד יום סיום שנת הלימודים הרשמית, לא ישתתף במשחקים במסגרת אליפויות בתי הספר באותה שנת לימודים ובשנת הלימודים שאחריה. התלמיד יהיה רשאי להשתתף במשחקים החל ביום פתיחת שנת הלימודים הרשמית של שנת הלימודים השלישית שלאחר מועד העברתו, אם הוא ייחשב כשחקן המועבר היחיד לאותה כיתה בשנת הלימודים השלישית.
- אם השנה השלישית היא כיתה י"ב שאין אליה העברות, לא יורשה התלמיד להשתתף בתחרויות (למעט האפשרות המופיעה בס"ק 4.2-ח).
- ב. תלמיד כיתה י' או י"א שעבר אחרי יום פתיחת שנת הלימודים הרשמית לבית ספר אחר לא יוכל לשחק גם בכיתה י"ב.

6. משך ההשתתפות בתחרויות בתי הספר

תלמיד שהחל את פעילותו בנבחרת בית הספר לא יוכל לשחק יותר משלוש שנים בסך הכול באותה חטיבת גיל: חטיבת הביניים או החטיבה העליונה. תלמיד באותו בית ספר שהחל את פעילותו בנבחרת בית הספר בכיתה י"א לא יוכל לשחק יותר משנתיים.

7. חובות התלמידים המשתתפים בתחרויות בתי הספר

כל תלמיד שהוא חבר בנבחרת חייב להשתתף בכל השיעורים של כיתתו שנקבעו במערכת השיעורים, **לעמוד במטלות הלימודיות ככל התלמידים** ולהגיע להישגים לימודיים סבירים.

8. הכשרת תלמידים לשופטים צעירים בתחרויות

ספורט של בתי הספר

- 8.1 הפיקוח על החינוך הגופני, בשיתוף עם התאחדות הספורט לבתי-הספר, יפעל להכשיר תלמידים ותלמידות לשמש שופטים צעירים בתחרויות ספורט בבתי-הספר בענפי הספורט השונים.
- 8.2 הקורסים ייערכו בתיאום עם איגודי השופטים הרלוונטיים, ואורכם יהיה בהתאם לענף הספורט ולדרישות של איגודי השופטים.
- 8.3 תלמידים שיעברו בהצלחה את הקורס יחויבו בהליך התמחות של שיפוט, וישפטו במסגרת זו ב-3 אירועי ספורט בבתי-הספר. ההתמחות תהיה חלק בלתי נפרד מקורס השופטים.
- 8.4 תלמידים ותלמידות שיסיימו את הליך ההתמחות בהצלחה יוכלו לשפוט במסגרת תחרויות בתי-הספר וליהנות מתשלום מהתאחדות הספורט לבתי-הספר עבור השיפוט.
- 8.5 מועדי הקורסים יפורסמו באתר התאחדות הספורט לבתי-הספר בכתובת זו: <http://schoolsport.co.il>.

9. אימוני נבחרות בתי הספר

- 9.1 ההנהלה והצוות המקצועי של בית הספר יקבעו את מספר האימונים השבועיים שיתאמן בהם כל תלמיד בנבחרת בית הספר בתקופות השונות של השנה, כדי שיימנע עומס יתר על התלמיד. **בכל מקרה לא תהיינה לתלמיד יותר משתי יחידות אימון באותו יום** (שלוש שעות לכל היותר ליום, ובכלל זה פעולותיו הספורטיביות שמחוץ לבית הספר).
- קבוצות המשתתפות באליפות בתי הספר התיכוניים במשחקי הכדור תקיימנה, בתקופות שבהן מתקיימים משחקי ליגה באגודות הספורט, עד שני אימונים בשבוע, ובתקופות שאין מתקיימים בהן משחקי ליגה באגודות עד שלושה אימונים בשבוע.**
- 9.2 אימוני נבחרת בית הספר יהיו מעבר לשעות הלימודים הפורמאליות, ובכל מקרה לא יפגעו במערכת הלימודים של שחקני הנבחרת.

10. תפקידיו ואחריותו של מנהל בית הספר

- 10.1 על מנהל בית הספר להכיר את הוראות "האמנה החינוכית" ו"התקנון לאירועי החינוך הגופני" העדכניים ולפעול אך ורק על פיהן.
- 10.2 בבתי הספר המשתתפים באליפות התיכוניים ובשאר תחרויות בתי הספר יהיה מנהל בית הספר חבר בהנהלת הקבוצה ויהיה מעורב בקבלת ההחלטות המתקבלות בה.

- 10.3 מנהל בית ספר המעוניין לשתף בנבחרת בית ספרו תלמיד המתעתד לעזוב בית ספר אחר חייב להודיע על הכוונה לעשות זאת בכתב למנהל בית הספר שבו התלמיד לומד, וכל זאת עוד לפני שבוצע המעבר.
- 10.4 מנהל בית הספר יאשר באופן אישי ובכתב פנייה של נציג בית ספרו לכל תלמיד מבית ספר אחר. ללא אישור מראש אין לפנות לתלמידים. פנייה כזאת תיעשה רק לאחר גמר משחקי בתי הספר באותו ענף, באותה קבוצת גיל ומין ובאותה שנה.
- 10.5 מנהל בית הספר יידע כל תלמיד העובר לבית ספרו וכן את הוריו באשר לכללי האמנה החינוכית ויסבירם להם.

11. עזרה לתלמידים ואיסור טובות הנאה

- 11.1 מומלץ כי בית הספר יעזור לספורטאי בתחום הלימודים (שיעורי עזר, תיאום לוח המבחנים, התחשבות בעומס שבו התלמיד נתון וכיו"ב), אך אין להעלות לו ציונים או לתת לו בונוסים בשל הפעילות הספורטיבית. אסור בהחלט לשחרר תלמיד נבחרת משיעורי החינוך הגופני הסדירים בבית הספר.
- 11.2 תלמיד ספורטאי אינו רשאי לקבל ממוסד החינוך, מהבעלות או מכל גוף אחר תשלומים, אוכל או הטבה של ויתור על תשלומי חובה או טובות הנאה אחרות, בצורה ישירה או עקיפה, למעט טובות הנאה הניתנות באופן שוויוני לכל התלמידים באותו מוסד חינוך ולמעט באמור בס"ק 9.3 להלן.
- 11.3 בית הספר רשאי להחזיר לתלמיד הוצאות נסיעה לבית הספר ובחזרה בגובה עלות הנסיעה בתחבורה הציבורית. כמו כן אפשר להסיע תלמידים שמקום מגוריהם מרוחק מבית הספר, על פי נוהלי הסעת תלמידים שפורסמו בסעיף 0153 בחוזר הוראות הקבע עט/, "[הסעות תלמידים ועובדי הוראה למוסדות חינוך רשמיים](#)". אין לאפשר בשום מקרה הסעה במוניות על חשבון בית הספר או הבעלות או כל גוף אחר.

12. ועדת חריגים

מנהל בית ספר אשר תלמיד שאינו רשאי להשתתף בנבחרת בית הספר על פי ההנחיות בהוראת הקבע מס' 90 בחוזר הוראת הקבע עח/9, "[כללי ההתנהגות החינוכית, החברתית והספורטיבית לבתי ספר על יסודיים הנוטלים חלק בתחרויות ספורט – "האמנה החינוכית"](#)" עבר אליו רשאי לפנות בבקשה לוועדת החריגים של הפיקוח הארצי על החינוך הגופני לאשר לתלמיד לשחק בנבחרת בית ספרו. לבקשה, שבה תנומקנה הסיבות להעברה, יצורף מסמך שימולא על ידי ההורים (ראו טופס 3 בנספח להלן), והמנהל יאשר בחתימתו את נכונות

העובדות שתפורטנה במסמך. מסמך זה יוגש למפמ"ר והממונה על החינוך הגופני עד 25 ביולי באותה שנה ויידון בחודש אוגוסט. בקשות שתגענה לאחר מועד זה ועד 25 בספטמבר באותה השנה תידונה בחודש אוקטובר. בקשות שתגענה לאחר מועד זה ועד 25 בדצמבר באותה שנה תידונה בחודש ינואר. לא תתקיימנה ישיבות נוספות של הוועדה לבד מבשלושת המועדים האלה.

13. עברה על התקנון

תלמיד או בית ספר שנמצאו נוהגים בניגוד לסעיף מסעיפי הוראות אלו יובאו לפני ועדת משמעת של הפיקוח הארצי על החינוך הגופני. הוועדה רשאית להחליט על ענישה, על פי התקנון לאירועי החינוך הגופני בבתי הספר.

14. נספח: טפסים

טופס 1: טופס בקשה לאישור השתתפות תלמיד/ה חדשה/ה בנבחרת ביה"ס

(חובה להגיש טופס זה עד 15 באוגוסט)

חלק I – התלמיד/ה

אני התלמיד/ה _____

שם פרטי ושם משפחה   תאריך לידה   מס' ת"ז

כתובת: _____

לומד/ת בשנה"ל _____ בבית-הספר _____ בכיתה _____

מעוניין/ת להשתתף בנבחרת בית-הספר _____ החל משנת _____

הלימודים _____

בענף _____ בכיתה _____

חתימת התלמיד/ה _____

תאריך _____

חלק II – ההורים

1. אנו מאשרים כי העובדות המפורטות בחלק I נכונות.
2. אנו מודעים לעובדה שרק תלמידים שתאושר העברתם לאותה שנת לימודים יוכלו ליטול חלק בתחרויות ספורט של נבחרות בתי הספר המאורגנות על ידי משרד החינוך (להלן התחרויות).
3. אנו מודעים לכל כללי ההתנהגות החינוכית, החברתית והספורטיבית לבתי הספר כפי שפורסמו בחוזר הוראות הקבע עח/9, "כללי ההתנהגות החינוכית, החברתית והספורטיבית לבתי"ס עי"ס הנוטלים חלק בתחרויות ספורט – 'האמנה החינוכית' ", ומתחייבים לפעול על פיהם.

שם ההורה/ים   חתימת ההורה/ים   תאריך

חלק III – ביה"ס א' – המלצת מנהל/ת ביה"ס המשחרר (ימולא רק

במעבר לאזור רישום אחר ו/או במעבר לכיתה י"א)

אני ממליץ/ה לא ממליץ/ה* להעביר את התלמיד/ה _____

ת"ז _____ תאריך לידה _____ הלומד/ת

בכיתה _____ בבית הספר _____ אל בית-

הספר _____ לכיתה _____ לענף _____

החל משנת הלימודים _____

* נימוקים לאי המלצה: _____

_____
_____

שם המנהל/ת   חותמת ביה"ס   תאריך   חתימת מנהל/ת
ביה"ס

חלק IV – ביה"ס ב' – הסכמת מנהל/ת ביה"ס הקולט (ימולא בכל

מעבר בין בתי-ספר)

ברצוננו לרשום את התלמיד/ה _____

ת"ז _____ תאריך לידה _____ לבית ספרנו

לכיתה _____ בענף _____

זוהי ההעברה היחידה לכיתה _____ לשנת הלימודים _____

לנבחרת בית-ספרנו בענף זה.

שם המנהל/ת   חותמת ביה"ס   תאריך   חתימת מנהל/ת ביה"ס

.....

לשימוש משרדי בלבד!

חלק V – החלטת המפמ"ר והממונה על החינוך הגופני

מאושרת/לא מאושרת העברתו של התלמיד/ה _____

שם פרטי + שם משפחה

העברה זו היא ההעברה היחידה לכיתה _____ לשנת הלימודים

לבית-הספר _____ בענף _____

המפקח המרכז והממונה על החינה"ג _____
תאריך _____
חתימה _____

טופס 2: בקשה לאישור השתתפות תלמיד/ה חדש/ה בנבחרת ביה"ס בכיתה י"ב

(חובה להגיש טופס זה עד 15 באוגוסט בעת המעבר לכיתה י')

חלק I – התלמיד/ה

אני התלמיד/ה _____

שם פרטי ושם משפחה   תאריך לידה   מס' ת"ז

כתובת: _____

לומד בשנה"ל _____ בבית הספר: _____ בכיתה: _____

מעוניין/ת להשתתף בנבחרת בית-הספר: _____ בכיתה י"ב בשנת

הלימודים: _____ בענף: _____

תאריך

חתימת התלמיד/ה

חלק II – ההורים

1. אנו מאשרים כי העובדות המפורטות בחלק I נכונות.
2. אנו מודעים לעובדה שבגנו/בתנו יוכל/תוכל להשתתף בתחרויות ספורט של נבחרות בתי הספר המאורגנות על ידי משרד החינוך (להלן התחרויות), רק בהיותו/ה תלמיד/ה בכיתה י"ב (בהתאם ל"אמנה החינוכית").
3. אנו מודעים לכל כללי ההתנהגות החינוכית, החברתית והספורטיבית לבתי-הספר כפי שפורסמו בחוזר המנכ"ל עח/9, "כללי ההתנהגות החינוכית, החברתית והספורטיבית לבתי ספר על יסודיים הנוטלים חלק בתחרויות ספורט – "האמנה החינוכית", ומתחייבים לפעול על פיהן.

תאריך

חתימת ההורה/ים

שם ההורה/ים

חלק III – המלצת מנהל/ת ביה"ס א' – ביה"ס המשחרר

אני ממליץ/ה לא ממליץ/ה* להעביר את התלמיד/ה: _____

ת"ז: _____ תאריך לידה: _____ הלומד/ת

בכיתה: _____ בבית הספר: _____ אל בית

הספר: _____ לכיתה: _____

לענף: _____ החל משנת הלימודים: _____

* נימוקים לאי המלצה:

שם המנהל/ת חותמת ביה"ס תאריך חתימת מנהל/ת ביה"ס

מאושרת / לא מאושרת השתתפותו של התלמיד/ה שם

פרטי: _____ שם משפחה: _____

במסגרת התחרויות _____ של בית הספר _____

בשנת הלימודים _____.

חתימה

תאריך

המפקח המרכז

והממונה על החינוך הגופני

חלק IV – הסכמת מנהל/ת ביה"ס ב' – ביה"ס הקולט

ברצוננו לרשום את התלמיד/ה _____ ת"ז _____

תאריך לידה _____ לבית-ספרנו _____ לכיתה י'.

ידוע לי כי הנ"ל יהיה/תהיה רשאי/ת להשתתף בתחרויות בתי הספר
בענף _____ אך ורק בהיותו/ה תלמיד/ה בכיתה י"ב.

_____
שם המנהל/ת חותמת ביה"ס   תאריך   חתימת מנהל/ת ביה"ס

לשימוש משרדי בלבד!

חלק IV – החלטת המפמ"ר והממונה על החינוך הגופני

מאושרת / לא מאושרת השתתפותו של התלמיד/ה שם פרטי: _____

שם משפחה: _____ במסגרת התחרויות _____

של בית הספר _____ בשנת הלימודים _____.

_____
המפקח המרכז והממונה   תאריך   חתימה
על החינוך הגופני

טופס 3: טופס פנייה לוועדת חריגים

לכבוד
ועדת החריגים
משרד החינוך
הפיקוח הארצי על החינוך הגופני
רח' השלושה 2, תל-אביב 61092
פקס' 03-6896759

**פנייה לוועדת חריגים
(בקשה לאישור לשחק בנבחרת בית הספר לתלמיד/ה שעבר/ה מבית
ספר אחר)**

הטופס ימולא וייחתם על ידי הורי התלמיד/ה ויועבר לאישור,
להארות/להערות ולחתימה למנהל/ת בית הספר. המנהל/ת יעביר/תעביר
אותו למפמ"ר והממונה על החינוך הגופני במשרד החינוך. המנהל/ת
אחראית/ לוודא את נכונות העובדות שצוינו בטופס.

למילוי ולחתימה של ההורה/ים

אני/אנו _____ החתום/ים מטה מתגורר/ים באורח קבע
ברחוב _____ מספר _____ ביישוב _____
מיקוד _____ טלפון _____ מצהיר/ים כי:
1) בני/בתי _____ מספר ת' זהות _____
שתאריך לידתו/ה _____ למד/ה השנה בבית"ס _____
ביישוב _____ בכיתה _____
2) בני/בתי מבקש/ת לשחק בשנה הבאה בנבחרת בי"ס _____
ביישוב _____ בכיתה _____
בענף _____
3) בני/בתי גר/ה כיום עמי.
בני/בתי גר/ה כיום בכתובת נפרדת, * ברח' _____

בישוב _____
מיקוד _____ טלפון _____
(4) בני/בתי שיחקה עד היום בענף הספורט של _____ של
האגודה _____
(5) בני/בתי נשאר/ה לשחק באגודה/יעבור/תעבור לאגודה
אחרת* _____
* מחק את המיותר.

(6) אני/אנו פונה/ים לוועדת החריגים בבקשה לאשר לבני/לבתי לשחק
בנבחרת בית הספר שהוא/היא מבקש/ת לעבור אליו מהסיבות האלה
(אפשר לצרף מכתב):

---

(7) מצ"ב אישור משרד הפנים לשינוי כתובת של כל בני המשפחה
(למקרה שהסיבה היא שינוי כתובת).
ידועים לי/לנו כללי ההתנהגות החינוכית, החברתית והספורטיבית של
תחרויות בתי הספר כפי שפורסמו בחוזר הוראות הקבע "כללי
ההתנהגות החינוכית, החברתית והספורטיבית לבתי ספר על יסודיים
הנוטלים חלק בתחרויות ספורט – 'האמנה החינוכית' ", ואני/אנו
מצהיר/ים כי כל הפרטים שמילאתי/מילאנו לעיל מדויקים.
אני/אנו מייפה/ים את כוחו/ה של מנהל/ת בית
הספר _____ לפנות לוועדת החריגים לדון בענייננו.

**ידוע לי/לנו כי החלטת ועדת החריגים תהיה סופית ולא יהיה לגביה
ערעור.**

בברכה,

שם פרטי ושם משפחה   חתימה   תאריך

הורה/י התלמיד/ה

פניית מנהל/ת בית-הספר

אני _____ מאשר/ת בזאת, לאחר שבדקתי ווידאתי
שם מנהל/ת בית ספר

כי כל הפרטים הנ"ל נכונים, את הגשת הבקשה לוועדת החריגים

וממליץ/ה על שיתוף התלמיד/ה בנבחרת בית ספרי

_____

היישוב

_____

שם ביה"ס

בברכה,

_____

חותמת ביה"ס

_____

תאריך

_____

חתימה

הבטחת שלום התלמידים ובטיחותם בשיעורי החינוך הגופני במערכת החינוך

הוראת קבע מספר 0213 - החלפה
תוקף הוראה מ-6.5.2019

תחולה

כלל מוסדות החינוך

תמצית ההוראה

הוראה זו עוסקת בדרכים להבטחת שלומם ובטיחותם של תלמידי בתי הספר בשיעורי החינוך הגופני. ההוראה מנחה את המנהלים לשמור על תקינותם של מתקני הספורט, לשבץ את שיעורי החינוך הגופני במערכת השעות באופן מייטבי, לוודא שהמורים לחנ"ג כשירים להגשת עזרה ראשונה ועוד, ומנחה את המורים לחינוך גופני כיצד להתנהל עם תלמידים בעונות השנה השונות, במשחקי הכדור, באימוני ריצה ובתרגילי כושר תוך שמירה קפדנית על בטיחותם. ההוראה גם מגדירה את המרחקים המרביים המותרים בגילאים השונים בעת השתתפות במירוצים בקהילה כדי לשמור על שלום התלמידים.

תקציר השינויים

הוראה זו מחליפה את הוראה מס' 147 שפורסמה בחוזר עט/2. בהוראה זו נוספו ההנחיות הללו: החובה החלה על מורי החינוך הגופני לעבור רענון של קורסי עזרה ראשונה, מרחקי הריצה העממית המאושרים במירוצים עירוניים, מחוזיים וארציים. וכן, השימוש בגלגליות בשיעורי חינוך גופני.

הגורם האחראי

המפמ"ר והממונה על החינוך הגופני, הפיקוח על החינוך הגופני

03-6896136

gayda@education.gov.il

הוראות מבוטלות

- הבטחת שלום התלמידים ובטיחותם בשיעורי החינוך הגופני במערכת החינוך **מספר: 147 פורסמה בחוזר: תשע"ט/2 בתאריך: ו' בחשון תשע"ט, 15 באוקטובר 2018**
- רענון למורים לחינוך גופני בהגשת עזרה ראשונה ובהחייאה **מספר: 2.2-26 פורסמה בחוזר: סב/3(א) בתאריך: ד' בחשון תשע"ב, 01 בנובמבר 2011**
- מרחקי הריצה העממית המאושרים לתלמידים במירוצים עירוניים, מחוזיים וארציים **מספר: 66 פורסמה בחוזר: עו/6(א) בתאריך: כ"ד בשבט תשע"ו, 03 בפברואר 2016**
- בדיקות רפואיות לתלמידים המשתתפים בתחרויות ספורט של בתי הספר **מספר: 9.3-4 פורסמה בחוזר: סב/6(א) בתאריך: י"ט בשבט תשס"ב, 01 בפברואר 2002**
- "משחקי העפלה - תוספת להוראות הבטיחות **מספר: 5.1-20 פורסמה בחוזר: תשס"ו/1(א) בתאריך: י"ג באדר תשנ"ט, 01 במרץ 1999**
- משחקי העפלה - תוספת להוראות הבטיחות בפעילויות ספורט ונופש חוץ בית ספריות **מספר: 5.1-16 פורסמה בחוזר: נט/7(א) בתאריך: י"ג באדר תשנ"ט, 01 במרץ 1999**
- כללי הבטיחות בשיעורים ובפעילויות של שחייה - שינויים ותוספות **מספר: 259 פורסמה בחוזר: נה/7 בתאריך: כ"ט באדר תשנ"ה, 01 במרץ 1995**

- תיקון לסעיף 4-5.1 בחוזר הוראות קבע נח/7 "כללי בטיחות בשיעורים ובפעילויות של שחייה **מספר: 5.1-15 פורסמה בחוזר: נט/6(א) בתאריך: ט"ו בשבט תשנ"ט, 01 בפברואר 1999**
- כללי בטיחות בשיעורי החינוך הגופני ובמפעלי הספורט **מספר: 5.1-2 פורסמה בחוזר: נח/5 בתאריך: כ"ד בטבת תשמ"ט, 01 בינואר 1989**
- שיעורי גילגליות בחינוך גופני **מספר: 5 פורסמה בחוזר: מו/1 בתאריך: ט"ו באלול תשמ"ה, 01 בספטמבר 1985**

הוראות קשורות

- החינוך הגופני במוסדות החינוך - היערכות להוראתו והנחיות כלליות **מספר: 214 פורסמה בתאריך: א' באייר תשע"ט, 06 במאי 2019**
- טיולים ופעילויות-בית-ספריות במערכת החינוך – היבטים פדגוגיים, ארגוניים, בטיחותיים וביטחוניים **מספר: 208 פורסמה בתאריך: כ"ו באדר ב תשע"ט, 02 באפריל 2019**
- הצהרת הורים על בריאות ילדם ועל הסכמתם למתן שירותי בריאות לתלמיד **מספר: 83 פורסמה בחוזר: תשע"ח/6 בתאריך: י"ט בשבט תשע"ח, 04 בפברואר 2018**
- פעילויות חוץ-בית-ספריות – הבטחת הבטיחות בפעילויות המתקיימות מחוץ למוסד החינוכי: סיורים, פעילויות שדה ושטח ופעילויות מים **מספר: 5.1-56 פורסמה בחוזר: עה/4(ב) בתאריך: ט' בכסלו תשע"ה, 01 בדצמבר 2014**

- שירותי עזרה ראשונה ופינוי לתלמידים **מספר: 2.2-83 פורסמה בחוזר: עד/1(א) בתאריך: כ"א באלול תשע"ג, 27 באוגוסט 2013**
- התנהגות בריאה בקיץ והימנעות מהיחשפות לשמש **מספר: 2-622 פורסמה בחוזר: סו/8(א) בתאריך: י"ג בניסן תשס"ז, 01 באפריל 2007**

תוכן העניינים

5	1. מבוא
5	2. הנחיות כלליות
7	3. תפקידים
7	3.1. המורה לחינוך גופני.....
8	3.2. מנהל המוסד.....
9	4. בחירת ממלא מקום למורה לחינוך גופני
10	5. הנחיות המתייחסות לעונות השנה
10	5.1. שיעורי חינוך גופני המתקיימים בעונת הקיץ.....
10	5.2. שיעורי חינוך גופני המתקיימים בעונת החורף.....
11	6. מתקני חצר ומגרשי ספורט
12	7. אולם הספורט
13	8. בטיחות בהתעמלות על מכשירים
21	9. בטיחות באתלטיקה קלה
23	10. בטיחות במשחקי כדור
23	10.1. כללי.....
24	10.2. אמצעי זהירות בכדוריד.....
24	10.3. אמצעי זהירות בכדורגל.....
25	10.4. אמצעי זהירות בקטרגל.....
25	1. בטיחות בחדר הכושר
25	1.1. ארגון חדר הכושר.....
26	1.2. כללי פעילות והיגיינה.....

27	1.2	בטיחות בפעילות קרב מגע ("הגנה עצמית")
27	1.3	בטיחות בג'ודו
28	1.4	גלגיליות
29	1.5	בטיחות במשיכת חבל
29	1.5.1	הנחיות כלליות
29	1.5.2	החבל
30	1.5.3	אמצעי זהירות במשיכת חבל
	1.6	בטיחות בניווט תחרותי, בתחרויות רכיבה על אופני הרים ובהחלקה על קרח
	30	
30	1.7	בטיחות בשיעורים ובפעילויות של שחייה
	1.8	מרחקי הריצה המאושרים לתלמידים במירוצים עירוניים מחוזיים וארציים
	31	
	1.9	בטיחות בפעילות חוץ-בית-ספרית ימית בבתי הספר לחינוך ולספורט ימי
	31	
31	2.0	עזרה ראשונה באירועי ספורט ובתחרויות של בתי ספר
31	2.0.1	הגדרות
32	2.0.2	הנחיות

1. מבוא

בשיעורי החינוך הגופני התלמידים עומדים בפני אתגרים פיזיים שהתמודדות מבוקרת עמם נועדה להביא לחוסן פיזי ונפשי. לעומת זאת, התמודדות בלתי מבוקרת עלולה להביא את התלמידים אל סף הסכנה, אם כתוצאה מחשיפה ישירה לגורמי סיכון (כמו נפילה מגובה, מעידה, חבטה וסיכונים פיזיקאליים ופיזיולוגיים אחרים) ואם כתוצאה מחשיפה עקיפה (כמו איבוד הריכוז והקשב כתוצאה מהתעייפות הגוף). בהוראה זו מפורטות הנחיות שמטרתן להבטיח את שלום התלמידים ואת בטיחותם בשיעורי החינוך הגופני ובמירוצים עירוניים, מחוזיים וארציים.

2. הנחיות כלליות

2.1 האחריות לתקינות של מתקני הספורט, מתקני המשחקים למיניהם, האולמות והמגרשים מוטלת על רשות החינוך המקומית או על הבעלות על המוסד, ועליה לדאוג שהם יעמדו בדרישות מכון התקנים הישראלי ובהוראות כל דין.

- 2.2 פעם בשנה ייבדקו מתקני הספורט והמשחק במוסד החינוך על ידי הרשות המקומית/הבעלות על המוסד.
- 2.3 המורה לחינוך גופני יהיה בוגר קורס עזרה ראשונה ויעבור קורס רענון בהגשת עזרה ראשונה ובהחייאה, פעם בשנתיים לפחות. הרענון יתקיים בשעות הבוקר במהלך יום הלימודים. מנהל בית הספר והבעלות חייבים לשחרר את המורה למטרה זו בלי לגרוע משכרו ואף לממן לו את החזר הוצאות הנסיעה.
- 2.4 שיעורי החינוך הגופני יועברו על פי תוכנית שאושרה בידי משרד החינוך.
- 2.5 שיעורי החינוך הגופני יתקיימו במקומות שנמצאו מתאימים לכך ושהם נקיים ממפגעים וממכשולים אחרים. במקרים של ספק ייקבעו מקומות אלו בהתייעצות עם המפקח על החינוך הגופני של מוסד החינוך.
- 2.6 יש לשבץ את שיעורי החינוך הגופני (ובייחוד את אלה הנערכים בחוץ), ככל האפשר, בשעות הבוקר המוקדמות.
- 2.7 לא יתקיים יותר משיעור חינוך גופני אחד ביום לכל כיתה ויישמר פער של יום לפחות בין שיעורי חינוך גופני הניתנים לאותה כיתה.
- 2.8 המורה לחינוך גופני לא ידרש לעבוד עם תלמידים יותר מ-7 שעות הוראה ביום (שעות פרונטלית ופרטניות).
- 2.9 בשיעורי חינוך גופני המתקיימים מחוץ לחצר מוסד החינוך – בפארקים ציבוריים או באולמות מחוץ לבתי ספר – תינתן תשומת לב לתנועה לאורך כבישים ולחצייתם הזהירה. אם מתקיימת במסגרת השיעור פעילות ריצה שאי אפשר לבצעה בשטח בית הספר תתקיים הפעילות בדרכים צדדיות ועל מדרכות ולא בצירים ובכבישים שיש בהם תנועה. אם יש צורך לחצות כביש, ידאג המורה לאמצעי זיהוי ושילוט מתאימים באמצעות שלטי "עצור!" בשני קצות הקטע של החצייה לעצירת כלי הרכב. אם הפעילות תתקיים על מדרכות או בכביש צדדי שהתנועה בו מועטה, יעצרו התלמידים את התנועה באמצעות שלטי "עצור!" בשני קצות הקטע שהתלמידים רצים בו.
- 2.10 בריצות מהירות יש לקבוע את קו הסיום במרחק של 8 מ' לפחות מקיר. אין לקבוע בשום פנים ואופן את הקיר כקו הסיום למירוץ.
- 2.11 אין לקיים שיעורי ריצה לתלמידים לקויי ראייה מחוץ לחצר מוסד החינוך.
- 2.12 באירועי ספורט של בתי ספר בהשתתפות קהל צופים תהיה הפרדה ברורה בין שני בעלי התפקידים האלה: האחראי על האירוע והמורה או המאמן המקצועי שעבר הכשרה לאימון במערכת החינוך. כמו כן, במהלך המשחקים תהיה הפרדה ברורה בין ספסל השחקנים הנוטלים חלק פעיל במשחק לבין קהל הצופים.

2.13 המורה לחינוך גופני ישתף בשיעור ובפעילויות השונות רק תלמידים שהגישו טופס הצהרת בריאות.

3. תפקידים

3.1 המורה לחינוך גופני

- 3.1.1 המורה ילמד נושאים מתוך תוכנית הלימודים ומתוכניות העשרה שפורסמו על-ידי משרדנו.
- 3.1.2 בהוראה בחדר כושר על המורה לחינוך גופני להיות מוסמך להדרכת קטינים בחדר כושר.
- 3.1.3 המורה יתכנן את הוראת החינוך הגופני במוסד בהתאם לתוכנית הלימודים הרשמית של משרד החינוך. אין ללמד פעילויות שאינן מופיעות בתוכנית זו אלא באישור המפמ"ר והממונה על החינוך הגופני. התוכנית תותאם לכלל התלמידים, לרבות התלמידים בעלי צרכים מיוחדים.
- 3.1.4 המורה יתאים את הפעילויות לגיל התלמידים, למינם, לכושרם הגופני ולקצב התקדמותם.
- 3.1.5 בבחירת מקום הפעילות יתחשב המורה בתנאי המקום ובמזג האוויר.
- 3.1.6 המורה יופיע לשיעור בנעלי ספורט ובתלבושת ספורטיבית מתאימה.
- 3.1.7 המורה יקבע לתלמידים תלבושת מתאימה לפעילות בשיעורי החינוך הגופני (חולצה, מכנסיים ונעלי ספורט) ויאסור השתתפות בשיעור בגופייה או בגוף חשוף.
- 3.1.8 המורה יודא שציוד העזרה הראשונה הנמצא באולם ההתעמלות ובאולם הספורט תקין ושלם.
- 3.1.9 המורה יימצא עם תלמידיו במשך כל השיעור. אם חולקה הכיתה לקבוצות הפועלות במקביל במקומות שונים, ימנה המורה ראשי קבוצות מבין התלמידים, והם יהיו אחראים על השיפוט ועל הארגון וישגיחו על התנהגות התלמידים בקבוצה. אם חולקה הכיתה לקבוצות שחלקן באולם, יימצא המורה באולם.
- 3.1.10 המורה עצמו ידריך את הקבוצה המבצעת תרגילים חדשים או תרגילים בעלי דרגת קושי גבוהה ויבדוק מדי פעם את הפעילות המבוצעת בקבוצות האחרות. בחינוך המיוחד יוצבו מלווים מבוגרים המועסקים במוסד החינוכי במקום ראשי הקבוצות.
- 3.1.11 בתחילת כל שיעור יקיים המורה תדריך בטיחות ספציפי לתחום הנלמד וירענן את כללי הבטיחות המקצועיים. המורה אף ידאג ליישום מלא של הוראות הבטיחות

- הספציפיות המתייחסות לפעילות ולשימוש בציד ובמתקנים.
- 3.1.12 המורה יקפיד שהשיעורים יתקיימו בסדר ובמשמעת.
- 3.1.13 המורה יזהיר את התלמידים מפני שימוש בציד או במתקן לא תקינים, ידווח להנהלת המוסד על אי תקינותו של הציד או של המתקן ויודא שלא ייעשה שימוש בציד או במתקן הפגום.
- 3.1.14 המורה יורה לתלמידים להסיר לפני השיעור כל פריט העלול להיתפס במשהו או לגרום חבלה לתלמיד עצמו או לחבריו.
- 3.1.15 המורה יושיט עזרה לתלמידים הזקוקים לכך.
- 3.1.16 המורה ישלח כל תלמיד המתלונן על הרגשה רעה או על כאבים לבדיקה אצל גורם מוסמך, על פי הסיודורים הקיימים במוסד החינוכי. המורה לא יקבע אבחנה רפואית. יש לפעול בהתאם להוראות בנושא שירותי העזרה הראשונה לתלמידי בתי הספר המובאות בהוראת הקבע 161, בחוזר הוראות הקבע עד/1(א), "[שירותי עזרה ראשונה ופינוי תלמידים](#)".
- 3.1.17 המורה יפטור מהשתתפות בשיעור לחינוך גופני או בתחרות כל תלמיד שעל גופו סימני פגיעה או פציעה או תלמיד חבוש או נתון בגבס. התלמיד יציג אישור מרופא על בעייתו הרפואית. לצורך השתתפות תלמיד שהחלים בשיעורי החינוך הגופני הורי התלמיד נדרשים להמציא אישור רפואי המעיד שהוא כשיר להשתתף בשיעור.
- 3.1.18 המורה יגיש עזרה ראשונה לתלמיד שנפגע במהלך השיעור לחינוך גופני ויפעל בהתאם להוראות בנושא שירותי העזרה הראשונה לתלמידי בתי הספר המובאות בהוראת הקבע "[שירותי עזרה ראשונה ופינוי תלמידים](#)".
- 3.1.19 מורה המלמד במוסד לחינוך מיוחד ישתתף בהשתלמות להוראת חינוך גופני לתלמידי החינוך המיוחד.

3.2 מנהל המוסד

- 3.2.1 **תוכנית ההוראה**
המנהל יודא שתוכנית ההוראה של המוסד במקצוע החינוך הגופני, המבוססת על תוכנית הלימודים הרשמית של משרד החינוך, תתקיים באופן מלא ומקצועי.
- 3.2.2 **בריאות התלמידים**
לפני תחילת שנת הלימודים ובמהלכה ידאג המנהל לדווח למורה לחינוך גופני על מצב בריאותם של התלמידים ועל מגבלות המונעות מהם להשתתף בשיעורי החינוך הגופני או על מגבלות המאפשרות להם להשתתף בשיעורים

באופן חלקי בלבד, אם יש כאלה. המנהל יוודא שהמחנכים, המורים לחינוך גופני והאחות של המוסד (בבתי ספר שיש בהם אחות) משתפים ביניהם פעולה ומחליפים מידע רלוונטי על אודות התלמידים.

3.2.3 תקינות הציוד והמתקנים

המנהל יוודא את שלמותם ואת תקינותם של הציוד והמתקנים האמורים לשמש את התלמידים במהלך השיעורים. בדיקה זו לא תכלול אחריות לדברים שאי אפשר לראות בביצוע בדיקה שגרתית ורגילה של מי שאינו בעל מקצוע מומחה.

3.2.4 קורס רענון עזרה ראשונה

המנהל יקיים מעקב ויוודא שהמורים לחינוך גופני ישתתפו בקורס רענון להגשת עזרה ראשונה ולהחייאה בהתאם להנחיות המשרד. עליו לשחרר את המורים לחינוך גופני במהלך יום הלימודים כדי שישתתפו בקורס הרענון בלי לגרוע ממשכורתם ואף לדאוג שהמעסיק ישלם להם בעבור הנסיעה.

4. בחירת ממלא מקום למורה לחינוך גופני

- 4.1 בהיעדרו של מורה לחינוך גופני יש למנות מורה שימלא את מקומו.
- 4.2 במקרה של היעדרות לתקופה ארוכה (של שבועות/חודשים) –
  - יש למנות מורה לחינוך גופני מצוות בית הספר או מחוצה לו כממלא מקום;
  - אם לא נמצא מורה לחינוך גופני, אפשר למנות סטז'ר לחינוך גופני או סטודנט לחינוך גופני משנה ב' ומעלה.
- 4.3 במקרה של היעדרות למשך יום או לכמה שעות בתוך יום העבודה
  - יש לנהוג על פי ההנחיות בסעיף קטן 4.2 לעיל;
  - אם לא נמצא מורה לחינוך גופני או סטז'ר לחינוך גופני או סטודנט לחינוך גופני משנה ב' ומעלה, יש למנות מורה מצוות בית הספר לממלא מקום לשיעור החינוך הגופני. מורה זה יארגן את התלמידים וישגיח עליהם בפעילות משחקית ולא בפעילויות חינוך גופני מקצועיות הדורשות התמחות והכשרה מיוחדות, כמו התעמלות קרקע ומכשירים, אתלטיקה קלה, קפיצות וכד'.
- 4.4 לקבלת פרטים ומספרי טלפון של ממלאי מקום להוראת החינוך הגופני (מורים וסטז'רים) יש לפנות למפקח על החינוך הגופני של בית הספר.

5. הנחיות המתייחסות לעונות השנה

5.1. שיעורי חינוך גופני המתקיימים בעונת הקיץ

5.1.1 כללי

הסכנות העיקריות בשיעורי החינוך הגופני המתקיימים בקיץ הן מכות חום והתייבשות. כדי למנוע את התממשותן של סכנות אלו יתקיימו שיעורי החינוך הגופני בתקופת הקיץ, ובפרט בימים חמים במיוחד (של 30 מעלות ומעלה), בכפיפות להגבלות האלה:

- א. המורה ישתדל לקיים את השיעורים במקומות מוצלים שיש בקרבתם ברזיות או סידורי שתייה אחרים.
- ב. המורה יתאים את דרגת הקושי של התרגילים למגבלות מזג האוויר.
- ג. המורה יעודד את התלמידים לשתות הרבה מים, ללבוש לבוש מתאים (ובכלל זה כיסוי ראש וחולצת "טי") ולהגן על חלקי הגוף החשופים בתכשירים מסנני קרינה.
- ד. רצוי לא לקיים שיעורי חינוך גופני מחוץ לאולם ההתעמלות אחרי השעה 12:00 (בעיקר בחודשים מאי, יוני וספטמבר).

5.1.2 הגנה מפני השמש באירועי ספורט של בתי הספר

המתקיימים במקומות פתוחים

- א. באירועי ספורט של בתי הספר המתקיימים במקומות פתוחים, בבית הספר או מחוצה לו (כגון באיצטדיון כדורגל או אתלטיקה קלה וכד'), יש להימנע, ככל האפשר, מהיחשפות ממושכת לשמש. לפיכך על המורים לחינוך גופני לוודא, לפני היציאה לאירוע ספורט האמור להיערך במקום פתוח, כי כל התלמידים המשתתפים מצוידים בכובע ובתכשיר הגנה מפני השמש.
- ב. תלמידים הממתינים לפעילות או צופים בה בשמש חייבים לחבוש כובע ולהשתמש בתכשירי הגנה מפני השמש.
- ג. על המורים לחינוך גופני לשמש דוגמה לתלמידיהם בחבישת כובע ובשימוש בתכשירי הגנה מפני השמש.

5.2. שיעורי חינוך גופני המתקיימים בעונת החורף

הסכנות העיקריות בשיעורי החינוך הגופני המתקיימים בחורף הן מכות קור (היפותרמיה העלולה להתפתח משילוב של טמפרטורות נמוכות, רטיבות ורוח) ומחלות הנובעות מהיחלשות מנגוני ההגנה של הגוף. כדי למנוע את התממשותן של סכנות אלו יתקיימו שיעורי

- החינוך הגופני בתקופת החורף, ובפרט בימים גשומים וקרים, בכפיפות להגבלות האלה:
- 5.2.1 המורה ישתדל לקיים את השיעורים במקומות יבשים ומוגנים מרוח.
- 5.2.2 המורה יתאים את דרגת הקושי של התרגילים למגבלות מזג האוויר.
- 5.2.3 המורה יודא כי לבוש התלמידים מותאם לתנאי מזג האוויר.

6. מתקני חצר ומגרשי ספורט

- 6.1 האחריות להתקנה ולתחזוקה של מתקני החצר ומגרשי הספורט מוטלת על הרשות המקומית/ הבעלות על המוסד החינוכי.
- 6.2 התקנת מתקנים לחינוך גופני בחצר המוסד (ובכלל זה מתקני טיפוס ותלייה) היא באחריות הרשות המקומית/הבעלות. אפשר להיוועץ במפקח על החינוך הגופני במחוז.
- 6.3 לקראת פתיחת שנת הלימודים ייבדקו כלל המתקנים על ידי הרשות המקומית/הבעלות.
- 6.4 המתקנים ימוקמו בצדי החצר, במרחק מתאים מן הגדר, מעצמים בולטים וממתקנים סמוכים (בהתאם לסוג המתקן).
- 6.5 מתקני החצר לא ימוקמו מתחת לחוטי חשמל או בקרבתם.
- 6.6 השטח שמתחת למתקני הטיפוס ייחפר לעומק של 30 ס"מ וימולא באדמה תחוה או בחול נקי.
- 6.7 רגלי המתקנים יעוגנו בקרקע באמצעות בסיס בטון. בסיס הבטון המחזיק את המתקן יימצא 30 ס"מ מתחת לפני הקרקע.
- 6.8 שערי כדורגל וכדוריד ומתקני סל יהיו מעוגנים בקרקע. על הרשות המקומית/הבעלות לבדוק ולוודא שהשערים והמתקנים קבועים בקרקע ותקינים.
- 6.9 מתקנים העשויים פלדה או צינורות מחלידים יהיו צבועים.
- 6.10 גופי התאורה במגרשי הספורט יהיו מוגנים ברשתות.
- 6.11 מגרשים הגובלים במדרונות, בכבישים או בחלקים מזוגגים של הבניין יגודרו בגדר בגובה של 4 מ' לפחות.
- 6.12 מגרש הספורט יהיה ללא בליטות ושקעים, ויהיה עשוי מחומרים שימנעו החלקה. בורות המיועדים לעמודי הכדורעף או הטניס וכד' יהיו מכוסים היטב.
- 6.13 עצמים בולטים, כגון ברזיות, הידרנטים (ברזי כיבוי אש), עמודי תאורה, לוחות חשמל וכיו"ב, יהיו במרחק של 2 מ' לפחות מהשוליים של מגרשי הספורט.
- 6.14 לא יותקן בשטח המוסד מתקן קבוע לפעילות "אומגה" (גלישה זוויתית).

6.15 העלייה למתקנים גבוהים, כגון מתקני טיפוס או תלייה, תיעשה ללא כיסוי ראש העלול ליפול.

7. אולם הספורט

- 7.1 אין להעמיד בכניסה לאולם הספורט מתקנים או חפצים אחרים.
- 7.2 אין לרכז באולם הספורט, ולו גם באופן זמני, מכשירים וציוד שאינם משמשים את החינוך הגופני.
- 7.3 מתקני התעמלות התלויים מהתקרה, כגון טבעות וחבלים, יהיו מקופלים ומוצמדים בסגר אל קיר האולם כשלא יהיו בשימוש.
- 7.4 המורה לחינוך גופני יקדיש תשומת לב מיוחדת למתקנים בעלי סיכון גבוה המיועדים לטיפוס או לקפיצה, כגון סולמות, חבלים, ארגז, "חמור" ו"סוס", וידאג לתקינותם.
- 7.5 הרשות המקומית/הבעלות היא האחראית על תקינותם של מבנה מוסד החינוך, החצרות, המתקנים והציוד, לרבות מתקני ההתעמלות. היא מחויבת לבדוק את תקינות מתקני ההתעמלות במסגרת המצאת אישורי תקינות לבית הספר ולמחוז לקראת תחילת שנת הלימודים. בנוסף יבדקו מתקני ההתעמלות לאחר כל חופשה בידי המורה לחינוך גופני בבדיקה ויזואלית. אין באמור כדי לפטור את הבעלות או את הרשות המקומית, לפי העניין, מחובתם לבדוק באופן שוטף את תקינות המבנים, הציוד, החצרות והמתקנים.
- 7.6 בתחילת כל יום פעילות יבדוק המורה לחינוך גופני בבדיקה ויזואלית את המתקנים ואת חלקיהם. אין באמור כדי לפטור את הבעלות או את הרשות המקומית, לפי העניין, מחובתן לבדוק באופן שוטף ולאשר את תקינות המבנים, הציוד, החצרות והמתקנים.
- 7.7 כניסת תלמידים לאולם הספורט לפעילות גופנית מותרת רק אם המורה לחינוך גופני נמצא באולם. לתלמידי י'-י"ב תותר פעילות של משחקי כדור בלבד בנוכחות תלמיד אחראי מטעמו של המורה לחינוך גופני (מכיתה י'-י"ב). זאת בתנאי שניתנו הוראות מתאימות על ידי המורה לחינוך גופני. בחינוך המיוחד יהיה מלווה מבוגר המועסק במוסד במקום תלמיד אחראי.
- בתום השיעור יעזבו התלמידים את האולם.
- 7.8 בשעות חופשיות או בזמן ההפסקות התלמידים רשאים להשתמש באולם הספורט למשחקי כדור בלבד (קטרגל, כדוריד, כדורעף או כדורסל) ורק באישורו של המורה לחינוך גופני. המשחקים יערכו בהשגחתו של מורה מהמוסד או של תלמיד אחראי שמינה המורה לחינוך גופני, וזאת מקרב תלמידי י'-י"ב בלבד, לאחר שיתודרכו על ידי המורה לחינוך גופני של בית הספר.

8. בטיחות בהתעמלות על מכשירים

- 8.1 הסכנות העיקריות הכרוכות בהתעמלות על מכשירים הן נפילה מהמכשיר, חבטה ממנו, פציעה מחלקים חשופים וחדים שלו (כמו ראשי ברגים וצירים) והתמוטטות של המתקן.
- 8.2 השימוש במכשירי ההתעמלות באולם או בחצר בזמן השיעור ייעשה באישורו של המורה לחינוך גופני ובפיקוחו.
- 8.3 ההתעמלות על מכשירים תבוצע בכפיפות לדרישות האלה:
- 8.3.1 ההתעמלות על מכשירים תיעשה במקומות מתאימים מבחינת המבנה, רמת התאורה וסוג המכשירים.
- 8.3.2 מתחת למכשירים שקיימת אפשרות נפילה מהם יונחו מזרנים שירפדו את כל אזורי הנחיתה האפשריים.
- 8.3.3 תרגילי ההתעמלות יבוצעו אך ורק לאחר הכנה וחימום מתאימים ובהתאם לרמתם של התלמידים ולכושרם.
- 8.3.4 במהלך החימום ישים המורה דגש גם על לימוד של ניתורים ונחיתות ועל לימוד של עקרונות השמירה העצמית וידאג לתרגל זאת עם התלמידים.
- 8.3.5 לפני ביצוע תרגילים על מכשירים יבדוק המורה את תקינות המכשיר, את יציבותו ואת חוזקו, ככל שקיימת לו היכולת להבחין בכך ובכפיפות למצוין בס"ק 6.5 לעיל.
- 8.3.6 אין לבצע תרגילים על מכשירים שלא נבדקו או על מכשירים שנבדקו ולא השביעו את רצונו של המורה.
- 8.3.7 לפני הלימוד של תרגיל חדש יסביר המורה הסבר מקיף הכולל את שלבי ביצועו, את כללי הבטיחות השונים שיש להקפיד עליהם ואת הדרכים להגשת עזרה ולשמירה על בטיחותו של התלמיד. במידת האפשר ידאג המורה להדגים את ביצוע התרגיל.
- 8.3.8 בעת ביצועם של תרגילי התעמלות שונים ידאג המורה, בהתאם לשיקול דעתו המקצועי, להצבת עזרה מתאימה ולמינוי משגיחים ועוזרים מבין התלמידים. המורה ימצא בסמוך לקבוצה המבצעת תרגילים בעלי רמת קושי וסיכון גבוהים יותר או בסמוך לקבוצה הלומדת תרגילים חדשים.
- 8.3.9 אם נדרש יותר ממשגיח אחד לביצוע תרגיל מסוים ידאג המורה לחלוקת תפקידים ברורה בין המשגיחים ויסביר לכל משגיח את תפקידו המדויק.
- 8.3.10 בביצוע תרגילים ברמה גבוהה (דרגה ה' ומעלה על פי הדירוג של האיגוד להתעמלות ספורטיבית) ידאג המורה להימצאות אבקת מגנזיום ליד המתקנים שנדרש בהם שימוש באבקה זו.

8.3.11 יש להתעמל בביגוד מתאים ובנעלי התעמלות או בנעלי ריקוד. באישור מיוחד של המורה אפשר להתעמל יחפים. בשום אופן אין להתעמל בגרביים.

8.4 השימוש במכשירים, בדיקתם ואחזקתם

8.4.1 מכשירי ההתעמלות – כללי

- א. רצוי לסמן על הקירות (בעזרת לוחיות) את מקומו הקבוע של כל מכשיר.
- ב. יש לשמור על ניקיון המכשירים ועל הניקיון של מקום אחסונם.
- ג. אין להשתמש במכשירים או בחלקיהם למטרה אחרת, כמו בניית בימות לחגיגות בבית הספר.
- ד. יש להשתדל לא לגרור את המכשירים על הרצפה.
- ה. אם המכשירים נמצאים בשטח פתוח (בהפסקות) יש לדאוג לכסותם בבד או ביוטה.
- ו. לפני השימוש במכשירים יודא המורה את תקינותם.
- ז. אם נתגלה פגם כלשהו במכשיר יש למנוע כל שימוש בו ולפעול מיד לתיקונו על ידי רשות החינוך המקומית/ הבעלות על המוסד.
- ח. בסיום כל שיעור יש להחזיר את המכשירים למקומם בצורה מאורגנת ומסודרת.
- ט. אחרי כל חופשה ממושכת (מעל שבוע ימים) יערוך המורה בדיקת מכשירים כללית, כאמור בס"ק 6.5 לעיל, וזאת בלי לגרוע מהאחריות המוטלת על רשות החינוך המקומית/ הבעלות על המוסד לתקינות המכשירים.

8.4.2 מכשירי מתח וטבעות

- א. **בדיקת תקינות המכשיר**
יש לבדוק את יציבות המכשיר, את חוזק השרשרות (הכבלים), את הברגות המתיחה, את העוגנים ברצפה, את מקום חיבור השרשרות לעוגנים, את מוט הפלדה, את החיבורים בין מוט הפלדה ובין העמודים שהוא מחובר אליהם, את הווים המיועדים לכיוון גובה המתח ואת הגומיות שבבסיס העמודים. במכשיר מתח המחובר לקיר יש לבדוק גם את היציבות של לוח הפלדה המחובר לקיר. בדיקה זו כפופה לאמור בס"ק 6.5 לעיל.
- ב. **טיפול ואחזקה**
  - יש להקפיד שמוט הפלדה יהיה תמיד חלק ונקי.
  - את החלודה ואת שכבת הלכלוך המצטברים על המוט יש לנקות בבד שמיר ובמטלית.
  - יש לשמור את מוט הפלדה במקום יבש.

- יש לשמן פעם בחודש את הברגות המתיחה.
- לקראת פגרה של יותר מחודש ימים יוודא המורה שמוט הפלדה ינוקה ושתימרח עליו שכבת שמן דקה.

ג. סידור המזרנים

- מתחת למכשיר מתח ולטבעות יש לרפד במזרני גומאוויר שטח שאורכו 4 מ' לפחות, רוחבו מטר אחד לפחות ועוביו 4 ס"מ לפחות.
- בירידות (בעיקר מעל מתח גבוה) יש להניח במקום הנחיתה מזרן גומאוויר הכשיר לנחיתות מסוכנות יותר, שעוביו 20 ס"מ לפחות ושאינו שוקע יותר מ-10 ס"מ לאחר שהמתעמל נוח עליו. במקרה שהמזרן רך מדיי (כלומר גורם למגע עם הרצפה לאחר שנוחתים עליו), יש להניח עליו מזרן נוסף שעוביו 4 ס"מ כדי למנוע שקיעה מוגזמת של הגומאוויר על הרצפה.
- לאחר הקפיצה יש לוודא שהמזרנים לא זזו ממקומם.

8.4.3 קפצית (מיני טרמפ)

א. הנחיות כלליות

- על כל מורה המלמד בעזרת קפצית לעבור הכשרה או השתלמות בסיסית בנושא ולשאת אישור המעיד על כך. ההכשרה או ההשתלמות הנדרשת היא בת 14 שעות בודדות, ויש לבצע אח ורק במסגרות המאושרות בידי הפיקוח על החינוך הגופני. מורה שבידו תעודת "מאמן" מוכרת בהתעמלות פטור מקורס נוסף.
- יש לבדוק כי מסלול הריצה ישר, נקי וללא מהמורות (מרחק ההרצה ומהירות הריצה ייקבעו על-ידי המורה בהתאם למיומנות הנדרשת ולרמת התלמידים).
- השימוש בקפצית ייעשה בהשגחה צמודה של המורה.
- הקפצית לא תהיה בהישג יד של מי שאינו מוסמך/רשאי להשתמש בה.
- להלן תוכנית ההכשרה להוראה באמצעות קפצית:

מספר השיעור	נושאי הלימוד
1.	כללי בטיחות והכרת המכשיר (פירוק והרכבה, שינוי גובה,

2.	הכנה גופנית ותרגילי הסתגלות
3.	הרצה, ניתור ונחיתה בקפיצות יסוד
4-5.	הוראת מיומנויות יסוד בקרקע ובקפיצות כהכנה לביצוען בעזרת הקפיצות
6.	דרכי עזרה ושמירה במיומנויות היסוד
7-8.	הוראת מיומנויות מתקדמות בקרקע ובקפיצות כהכנה לביצוען בעזרת הקפיצות
9-10.	הוראת מיומנויות מתקדמות בעזרת קפיצות בלבד, ובכלל זה דרכי הוראה ושמירה
11-12.	הכנת מופעי ראוה בבית הספר בעזרת קפיצות
13-14.	צפייה בסרטים מקצועיים, סיכום ומבחני סיום

ב. בדיקת תקינות המכשיר

- הקפיצות, מכשירי הקפיצה (ארגז, "חמור" וכיו"ב), המזרנים ומכשירי העזר המשמשים להוראה יהיו תקינים ויציבים.
- יש לבדוק את יציבות הקפיצות, את הלולאות במסגרת הקפיצות ואת אופן חיבורן לחוטי הגומי או לקפיצים, את מצב חוטי הגומי או הקפיצים, את יריעת הנתירה, אתה הברגות המיועדות לכיוון שיפוע הקפיצות, את כריות הבטיחות המחוברות על מסגרת הקפיצות ואת גומיות הבלימה המונעות החלקה ונזק לרצפה. בדיקה זו כפופה לאמור בס"ק 6.5 לעיל.
- יש לוודא כי אזור הנחיתה – 2 מ' לפחות מכל צד – יהיה נקי ממפגעים.

ג. סידור המזרנים

- אין להשתמש בקפיצות ללא מזרני נחיתה.
- במיומנויות שמתחילות ומסתיימות על הרגליים ואינן כוללות סיבוב באוויר יש להניח באזור הנחיתה מזרן אחד או יותר שעוביו 20 ס"מ לפחות, רוחבו 1.20 מ' לפחות ואורכו 2.5 מ' לפחות.

- במיומנויות הכוללות סיבוב באוויר או נחיתה על הידיים, או כאשר הקפצית משמשת אמצעי עזר, יש להניח באזור הנחיתה מזרן אחד או יותר שעוביו 40 ס"מ לפחות, רוחבו 1.20 מ' לפחות ואורכו 5 מ' לפחות. בנוסף יש להניח מזרני נחיתה שעוביים 20 ס"מ לפחות משני צדדיו של מכשיר הקפיצה.
  - יש לבדוק את יציבות המזרנים ואת מידת שקיעתם כדי למנוע פגיעה בעת הנחיתה עליהם.
- ד. טיפול ואחזקה**
- יש לשמור על חוטי הגומי ועל הקפיצים מפני רטיבות.
  - אין להניח על הקפיצית ועל יריעת הנתירה חפצים או מכשירים כבדים.
  - פעם בחודש יש לנקות את יריעת הנתירה במטלית לחה ובמי סבון.
  - פעם בכמה חודשים יש לשמן את ההברגות המיועדות לכיוון של שיפוע הקפיצית.
  - בעת פגרה ממושכת יש להרפות את חוטי הגומי כדי לשמור על קפיציותם.

8.4.4 קפצת (טרמפולינה)

א. הנחיות כלליות

- השימוש בקפצת מותר רק בנוכחות מורה לחינוך גופני בעל תעודת "מאמן" או "מדריך" בהתעמלות, או "מאמן" או "מדריך" מוסמך בהתעמלות.
- האימון על המכשיר וכן הרכבתו ופירוקו ייעשו בפיקוחו הישיר של מורה לחינוך גופני בעל תעודת "מאמן" או "מדריך" בהתעמלות, או "מאמן" או "מדריך" מוסמך בהתעמלות.
- לפני תחילת הפעילות יבחן המורה/המאמן/המדריך את יציבות המכשיר, את הלולאות במסגרת הקפצת ואת אופן חיבורן לחוטי הגומי או לקפיצים, את מצב חוטיה גומי או הקפיצים, את יריעת הנתירה, את כריות הבטיחות המחוברות על מסגרת הקפצת ואת הגומיות המונעות החלקה ונזק לרצפה. בדיקה זו כפופה לאמור בס"ק 6.5 לעיל.
- מורה/מאמן/מדריך הנאלץ לעזוב את שטח האימון יודא שהפעילות תופסק עד שובו.

- הקפצת לא תהיה בהישג ידם של מי שאינם מוסמכים להשתמש בה.
  - מכל צדדיה של הקפצת יש להניח מזרנים בעובי של 20 ס"מ לפחות וברוחב של 1.50 מ' לפחות. המזרנים הם חלק מהמכשור.
  - הקפצת תוצב במרחק של 3 מ' לפחות מהקיר ומכל מכשיר אחר.
  - מעל הקפצת חייב להיות חלל בגובה של 7 מ' לפחות, ללא כל מכשיר, אבזר, חבל וכד'.
- ב. המשתתפים בפעילות**
- המשתתפים יהיו בתלבושת ספורט הולמת (כולל איסוף שיער והסרת אבזרים או תכשיטים העלולים לסכן את המתאמן או את חבריו). יש לאסור שימוש בנעליים בעלות סוליה חלקה או בגרביים ללא נעליים.
  - בפעילות על הקפצת ישתתפו רק תלמידים שימציאו אישור הורים להסכמתם להשתתפות בנם/בתם בפעילות זו. המשתתפים יכירו את הנהלים, את כללי המשמעת ואת הוראות הבטיחות הנוגעות לשימוש בקפצת ואת התרגילים שהם עומדים לבצע.
  - המורה/המאמן/המדריך יודא שכל אחד מהמשתתפים מוכן לפעילות הן מבחינה נפשית והן מבחינה גופנית.
  - המשתתפים יתרגלו רק מיומנויות התואמות את רמתם ואת כושרם.
  - תרגילים קשים ומורכבים (כמו סלטות) יותרו רק לאחר הכנה מתאימה על-ידי מורה/מאמן/מדריך מוסמך.
  - אין להתיר ליותר מילד אחד לקפוץ על הקפצת בו-זמנית, אלא אם יש תרגילים מסוימים המחייבים זאת.
- ג. טיפול ואחזקה**
- יש לשמור על חוטי הגומי ועל הקפיצים מפני רטיבות.
  - אין להניח על הקפצת ועל יריעת הנתירה חפצים או מכשירים כבדים.
  - פעם בחודש יש לנקות את יריעת הנתירה במי סבון.
  - בעת פגרה ממושכת יש להרפות את חוט הגומי כדי לשמור על קפיצותם.

- בסיום כל פעולה יש לקפל את הקפצת ולנעול אותה במקום סגור.

8.4.5 ריבועית

- א. יש לבדוק את יציבות המכשיר, את הברגים המחוברים את המכשיר לקיר ולרצפה, את שלבי הריבועית (אם אינם סדוקים או מחוספסים) ואת נעילת המכשיר לרצפה לאחר הזנתו קדימה על המסילה. בדיקה זו כפופה לאמור בס"ק 6.5 לעיל.
- ב. יש לרפד במזרני גומאוויר את המשטחים שלפני המכשיר ואחריו לפי הצורך.
- ג. יש לנקות את הריבועית מאבק ומלכלוך לפי הצורך.
- ד. פעם בשלושה חודשים יש לשמן את גלגלי המסילה של המכשיר ולנקות את השקעים ברצפה שבהם מוכנסים הפינים לחיזוק המכשיר.

8.4.6 מתקן אנגלי (סולמת מורחבת)

- א. יש לבדוק את יציבות המתקן, את מוטות הנשיאה, את הגומיות (גלגל הגומי) של ידיות הנשיאה, את נעילת המתקן לרצפה, את הכבלים המייצבים את המתקן, את הברגות המתיחה של הכבלים, את המכשירים התלויים על המתקן עצמו ואת פרטי הציוד המיועדים להרכבה על המתקן. בדיקה זו כפופה לאמור בס"ק 6.5 לעיל.
- ב. בגלל המבנה המיוחד של המתקן וצורתו המשתנה בעקבות הרכבת פריטים שונים עליו יש לשים לב לגודל המזרנים שמתחתיו ולסוגם ולרפד במזרנים מתאימים את כל המקומות המיועדים לנחיתה.
- ג. יש לשמור על המתקן מפני אבק ולכלוך.
- ד. פעם בחודשיים יש לשמן את הברגות.
- ה. יש לנקות לפי הצורך את עוגני הנעילה שברצפה כדי להבטיח נעילה מלאה ובטוחה.

8.4.7 ארגז קפיצות

א. הנחיות כלליות

- על המורה לוודא, קודם הפעילות, שהארגז תקין ושהרכבת הדיוטות שלו נכונה ויציבה.
- תרגילים על ארגז קפיצות יתבצעו רק בנוכחותו ובהשגחתו של המורה לחינוך גופני.
- ארגז הקפיצות יונח באופן שקצה אזור הנחיתה (סוף המזרנים) יהיה במרחק של 5 מ' לפחות מקירות, מעמודים או מכל מפגע אחר שהתלמידים עלולים להיתקל בו בסיום הנחיתה.

- יש לוודא כי מסלול הריצה ישר, נקי וללא מהמורות (מרחק ההרצה ומהירות הריצה ייקבעו על-ידי המורה בהתאם למיומנות הנדרשת ולרמת התלמידים).

ב. סידור המזרנים

- חובה להניח מזרנים באזור הנחיתה בכל פעילות עם ארגז קפיצות.
- על המורה לוודא הצמדה מוחלטת של המזרנים זה לזה לפני כל ניסיון קפיצה.
- על המורה לוודא שהמזרנים יונחו באופן שלא תתאפשר החלקתם ממקומם בעת נחיתה. מומלץ להשתמש במזרנים בעלי "נוגד החלקה" ("אנטי סליפ") בתחתיתם או להציב תלמידים שיתמכו במזרנים בדופנותיהם.
- בפעילות על ארגז קפיצות בגובה של עד 3 דיוטות על משטח המזרנים באזור הנחיתה להיות ברוחב 2 מ' לפחות, באורך של 4 מ' לפחות ובעובי של 4 ס"מ לפחות. בפעילות על ארגז קפיצות בגובה של 4 דיוטות ויותר יונח באזור הנחיתה גם מזרן בגודל 1x2x0.04 מ' לפחות. מזרן זה יונח באזור נחיתה התלמידים, מעל משטח המזרנים ובניצב לו.
- בביצוע קפיצות מורכבות (קפיצות שעוברות דרך עמידת ידיים) יונח באזור הנחיתה גם מזרן נחיתה מיוחד מסוג "גבינה" בגודל 1.5x2x0.2 מ'.
- אין להשתמש במזרנים אישיים בעת ביצוע קפיצות על ארגז.

ג. מקפצה.

- יש לוודא קודם הפעילות שהמקפצה תקינה ויציבה. בדיקה זו כפופה לאמור בס"ק 6.5 לעיל.
- יש להציב את המקפצה במרחק המאפשר מעוף אל ארגז הקפיצות. בקביעת המרחק יש להתחשב בגובה הארגז, בגיל הלומדים וברמתם.
- מומלץ להציב מזרן בעובי של 4 ס"מ בין המקפצה לארגז הקפיצות. אפשר "לקפל" את המזרן בין הארגז למקפצה באופן שירפד את המרחב שביניהם.

9. בטיחות באתלטיקה קלה

- 9.1 עניין הבטיחות באתלטיקה קלה מורכב מאוד. משום כך חשוב שהמורה יחדיר לתלמידיו את תודעת הבטיחות מיד עם תחילת הלימוד של מקצוע האתלטיקה הקלה ובנוסף לכך יסביר להם את השלבים של ביצוע הפעולות הנכונות בכל פעילות של אתלטיקה קלה.
- 9.2 שיעורי האתלטיקה הקלה ייערכו בכפיפות לדרישות האלה:
- 9.2.1 המורה יכין את התלמידים בצורה נכונה והדרגתית למאמצים הנדרשים. הכנה גופנית נכונה כוללת עבודה הדרגתית, פיתוח מרכיבי הכושר הגופני ופיתוח המיומנויות.
- 9.2.2 המורה יתאים את רמת המאמץ לגיל התלמיד, לכושרו הגופני ולרמת המיומנות שלו. חוסר התאמה בין דרישות המורה לרמת התלמיד עלול לגרום לפציעות מיותרות.
- 9.2.3 על המורה לערוך תרגילי חימום לפני הלימוד והביצוע של תרגילים באתלטיקה קלה. חלק מהחימום יהיה ספציפי.
- 9.2.4 יש להתאים את הביגוד לתרגילים המתוכננים. ביגוד לא מתאים עלול לגרום לפציעות. בגד עליון חם בחורף ישמור על חום הגוף.
- 9.2.5 המורה יארגן את הכיתה באופן שיקל על העברה בטוחה של השיעור. אם יש אפשרות לחלק את הכיתה לשניים, יעבוד המורה עם חצי הכיתה הלומדת נושא חדש או נושא מורכב (ראה בס"ק 2.1.9 לעיל).
- 9.2.6 המורה יתאים את המתקנים ואת הציוד לגיל התלמידים ולרמת המיומנות שלהם.
- 9.3 אמצעי זהירות בזריקות ובהדיפות
- 9.3.1 המורה יקיים קשר עין עם כל קבוצת תלמידים הודפת או זורקת במשך כל השיעור.
- 9.3.2 השלבים הראשונים של הזריקה או של ההדיפה יהיו הדרגתיים וייעשו תחת עינו הפקוחה של המורה.
- 9.3.3 המורה ירכז את התלמידים המשתמשים ביד שמאל בקבוצה נפרדת.
- 9.3.4 זריקה והדיפה תבוצענה רק בכיוון אחד. אין לזרוק או להדוף בזוגות, זה מול זה.
- 9.3.5 לפני הזריקה או ההדיפה יש לוודא כי אף תלמיד אינו נמצא באזור המעוף והנחיתה של החפץ הנהדף או הנזרק.
- 9.3.6 המורה יוודא שאף תלמיד לא יחצה את קו הזריקה ולא ייגש להחזיר את החפץ הנהדף או הנזרק ללא הוראה מפורשת.

- 9.3.7 ביום גשום יזהיר המורה את התלמידים מפני החלקת החפץ הנהדף או הנזרק מידם וכן מפני החלקה על משטח הזריקה/ ההדיפה.
- 9.4 אמצעי זהירות בקפיצה למרחק ובקפיצה משולשת
- 9.4.1 בעת קביעת מקום הניתור ייקח המורה בחשבון את גיל התלמידים (שאם לא כן חלק מהתלמידים עלולים לא להגיע לבור הנחיתה ולנחות על משטח קשה העלול לגרום לפציעתם). בקפיצה משולשת אין להתחיל לקפוץ קפיצות מלאות לפני כיתה ט' אלא באישור מיוחד של מנהל בית הספר והמפקח על החינוך הגופני.
- 9.4.2 המורה יבדוק את מסלול ההרצה ואת משטח הנחיתה לפני השיעור כדי לוודא שהם נקיים מאבנים, מזכוכיות וממפגעים אחרים.
- 9.4.3 החול בבור הנחיתה חייב להיות תחוח ועמוק דיו כדי להבטיח נחיתה רכה ובטוחה. יש לעדור את החול מדי פעם בפעם. אם נעשה שימוש במגרפה או במעדר יש להניחם מחוץ לבור באופן שהחלק החד (העלול להיות מונף, כמו שיני המגרפה) יהיה כלפי מטה.
- 9.4.4 המורה יודא שבור הקפיצה פנוי מכל עבריו ואיש אינו יושב או עומד בשפתו.
- 9.4.5 המורה ינחה את הקופץ לצאת מהבור לאחר הקפיצה בכיוון הקפיצה או הצידה ולא לחזור לאחור.
- 9.5 אמצעי זהירות בקפיצה לרוחק מהמקום
- 9.5.1 הקפיצה תתבצע על משטח ישר ונקי ממכשולים באורך של 6 מ' לפחות וברוחב של 4 מ' לפחות.
- 9.5.2 אזור הנחיתה יהיה עשוי מחומר גמיש מסוג כלשהו, כגון חול ים, דשא, מזרן מעוגן בעובי של 4 ס"מ לפחות (שלא יזוז עם הנחיתה) וכיו"ב חומרים גמישים. אין לבצע את הקפיצה על משטח העשוי מחומר קשיח מכל סוג שהוא, כגון מרצפות, אריחים, רצפת פרקט וכל חיפוי אחר שאינו גמיש.
- 9.5.3 הקופץ לרוחק מהמקום יעמוד לפני קו מסומן, ואצבעות רגליו לא תיגענה בקו.
- 9.5.4 לאחר ביצוע תנופה בעזרת גופו וידיו (כפות הרגליים לא יזוזו) ינתר הקופץ למרחק בשתי רגליו בבת אחת.
- 9.5.5 המדידה תיעשה לפי כללי הקפיצה לרוחק: מקו הניתור ועד לנקודה הקרובה ביותר לקו שבו נגע גופו של הקופץ בקרקע.
- 9.6 אמצעי זהירות בקפיצה לגובה
- 9.6.1 מזרן נחיתה בעובי 20 ס"מ ו/או משטח נחיתה מחול מתאימים רק לסגנון המספרת (נחיתה על הרגליים)

- בקפיצה עד גובה 1.30 מ'. בקפיצה בסגנון גלילת בטן, צד, פוסברי או מספרת מעל גובה 1.30 מ' תיעשה הנחיתה על מזרן בלבד, בעובי של 60 ס"מ לפחות. על המזרן לבלוט 50 ס"מ לפחות משני צדי העמודים ו-2 מ' לפניהם. אם משתמשים בשני מזרנים יש לוודא שהם צמודים וללא רווחים. יש להצמיד למזרן הנחיתה מזרן נוסף המצוי בכל בית ספר (כגון אלו הנמצאים בחדר ההתעמלות), כדי שישמש להגנה במקרה שהקופץ מתגלגל ממזרן הנחיתה.
- 9.6.2 אפשר להשתמש בגומי או ברף. במקרה של שימוש בגומי יש להציב תלמיד ליד כל עמוד כדי למנוע את נפילת העמוד.
- 9.7 אמצעי זהירות בריצת משוכות
- 9.7.1 המשוכה תותקן באופן שנגיעה קלה בה תגרום לנפילתה כדי למנוע את נפילת התלמיד ואת פציעתו.
- 9.7.2 גובה המשוכה יותאם לגיל התלמיד.
- 9.7.3 בתחילת השיעור יסביר המורה לתלמידים כיצד להימנע מנפילה העלולה להיגרם כתוצאה מפגיעה במשוכה.
- 9.8 אמצעי זהירות בריצת הלוך ושוב
- 9.8.1 התלמיד ירוץ במלוא המהירות מקו מסומן וממצב עמידה לעבר קו נוסף, ירים בידיו חפץ (מומלץ בקבוק מפלסטיק), ירוץ בחזרה אל קו הזינוק, ושם יניח את החפץ (לא יזרוק אותו) מעברו השני של הקו ויחזור על התרגיל פעם נוספת. בסיום הריצה לא יניח התלמיד את החפץ אלא יעבור את קו הזינוק (שהוא כעת קו הסיום) במלוא המהירות.
- 9.8.2 המורה יבדוק את שטח הריצה לפני הפעילות ויודא שהוא ישר, יבש, ללא חול ונקי מאבנים, מזכוכיות ומעצמים זרים אחרים.
- 9.8.3 המורה יודא שבסיום הריצה יהיה מרחק מינימאלי של 8 מ' מקו הסיום עד קיר, גדר או כל מפגע אחר כדי לאפשר לתלמידים טווח בלימה בטיחותי.
- 9.8.4 צדי מסלול הריצה יהיו נקיים מעצמים, ממכשולים, מתלמידים וכד' במרחק של 3 מ' לפחות מכל צד.

10. בטיחות במשחקי כדור

10.1. כללי

נוהל זה מפרט את כללי הבטיחות במשחקי כדור המתקיימים במסגרת תוכנית הלימודים והפעילויות של משרד החינוך. משחקי הכדור יתקיימו בכפיפות לדרישות האלה:

- 10.1.1 המשטח שמשחקים עליו יהיה ישר, נקי מעצמים זרים ולא חלק.
- 10.1.2 במשטחים קשיחים יוודא המורה לפני פתיחת יום הלימודים שהם יבשים, נקיים מעצמים זרים, ללא חול ולא חלקים, וכן שהפתחים המיועדים לעמודי הכדורעף, הטניס וכד' מכוסים היטב ואינם בולטים.
- 10.1.3 המתקנים יהיו מעוגנים לקרקע.
- 10.1.4 המתקנים יהיו צבועים כהלכה, לא חלודים וללא מסמרים או חלקי מתכת בולטים.
- 10.1.5 במגרש הקרוב לכביש מומלץ להתקין גדר גבוהה או רשת למניעת יציאת כדורים לכביש.
- 10.1.6 המורה ידאג לנטרל עצמים זרים הבולטים מהקרקע ומהקירות.
- 10.1.7 המורה יקפיד שלא יהיו במגרש כדורים שאינם שייכים לפעילות.
- 10.1.8 המורה יקפיד שהתלמידים לא יענדו כל פריט העלול להיתפס במשהו או לגרום לפגיעה בתלמיד עצמו או באדם אחר.
- 10.1.9 לפני תחילת הפעילות הגופנית יקיים המורה חימום כללי וכן חימום ספציפי לכל ענף בנפרד שבו יתורגלו אלמנטים מהמשחק. החימום יותאם לגיל התלמידים, למינם ולרמתם וכן לעונת השנה.
- 10.1.10 המורה ילמד את כללי המשחק כדי למנוע משחק אליים.
- 10.1.11 המורה ילמד את התלמידים תפיסה נכונה, המונעת פגיעה באצבעות, וידגיש את חשיבותה.
- 10.1.12 גודל הכדור יותאם לגילו ולמינו של התלמיד. הכדור יהיה מנופח בהתאם לחוקי המשחק (ולא יותר מדי).
- 10.1.13 זמן המשחק יותאם ליכולתם של התלמידים.
- 10.1.14 בתחרויות בתי הספר המאורגנות על-ידי משרדנו יש לפעול בהתאם לתקנון אירועי החינוך הגופני ולהנחיות בחוזרי המנכ"ל הרלוונטיים.

10.2. אמצעי זהירות בכדוריד

- 10.2.1 יש לרפד במזרנים או ברשת קירות קרובים (עד 2 מ') משני צדי השערים.
- 10.2.2 המורה יתריע בפני התלמידים שלא לפגוע בפניו של השוער.

10.3. אמצעי זהירות בכדורגל

- 10.3.1 שטח הדשא או החול יהיה ללא בורות, ומתקני הממטרות יהיו מכוסים.

- 10.3.2 במשחקים רשמיים (בין בתי ספר) חובה שקורות השערים יהיו עגולות.
- 10.3.3 בשיעורים ובימי ספורט של בתי הספר יש לשחק בנעלי התעמלות.
- 10.3.4 במשחקים רשמיים (בין בתי ספר) אסור לנעול נעלי כדורגל עם בולמים ממתכת.
- 10.3.5 במשחקים רשמיים (בין בתי ספר) חובה ללבוש מגני עצם.
- 10.3.6 השיפוט במשחק יהיה תקיף כדי למנוע פגיעות יתר.

10.4. אמצעי זהירות בקטרגל

- 10.4.1 שטח המשחק יהיה דשא, חול, מגרש מרוצף, מגרש אספלט, פרקט או אולם. המשטח יהיה ישר, ללא בורות, מהמורות או מרצפות בולטות העלולים לגרום להיתקלות, לנפילה או לפגיעה.
- 10.4.2 מספר השחקנים יותאם לגודל המשטח של המשחק.
- 10.4.3 יש לשחק בנעלי התעמלות.

11. בטיחות בחדר הכושר

11.1. ארגון חדר הכושר

- 11.1.1 יש לתכנן את חדר הכושר באופן שיספק למתאמן את מרב האפשרויות לאימון במאמץ.
- 11.1.2 בחדר הכושר יימצא תמיד תיק עזרה ראשונה.
- 11.1.3 התקנת המכשירים היא באחריות רשות החינוך המקומית/ הבעלות. רשות החינוך המקומית/ הבעלות תוודא כי בהתקנתם של כל האבזרים והמכשירים נעשו סידורי בטיחות ברמה גבוהה, שבכוחם למנוע נפילת משקולות, קריעת כבלים, השתחררות קפיצים וכד'.
11.1.4 יש לשאוף להשגת תנאי טמפרטורה, לחות ותחלופת אוויר מתאימים (מומלץ להסתייע במומחים בנושא).
- 11.1.5 אם אפשר לספק לחדר הכושר תאורת יום יש לתכנן את שטח החלונות בשיעור של כ-12% מרצפת החדר. אם האור מסופק באמצעות תאורה מלאכותית, יש לשאוף לעוצמת תאורה של 220 לוקס. רצוי להשיג עוצמת תאורה זו בצורה מאוזנת וסבירה, על ידי התקנת מנורות פלורסנט שקועות ומוגנות באמצעות שבכה או באמצעות "ארמטורה".
- 11.1.6 אם חדר הכושר נמצא במקלט יש לתכנן בו מערכת אוורור מאולץ אשר תספק אוויר טרי לחלל החדר. יש

- להביא בחשבון שהמתאמנים צורכים חמצן רב, ועל כן יש לדאוג לתחלופת אוויר מתאימה.
- 11.1.7 קירות חדר הכושר יהיו חלקים. כל הקירות יהיו חזקים דיים כדי לשאת עומס מכני רב ולעמוד בקידוחים ובהברגות.
- 11.1.8 רצפת חדר הכושר תהיה עמידה בפני חבטות ושחיקה. מומלצת רצפת P.V.C בעלת שכבת ספוג.
- 11.1.9 רצוי לבצע בתקרה טיפול אקוסטי כדי להקטין את משך ההדהוד באולם (מומלץ להקטין את ההדהוד עד למינימום של 1.8 שניות, על פי תקן אירופי מקובל).

11.2. כללי פעילות והיגיינה

- 11.2.1 הפעילות הגופנית בחדר הכושר מותרת לתלמידים מכיתה ז' ומעלה בלבד.
- 11.2.2 המורה ישתף בפעילות רק את התלמידים שהחזירו את "טופס ההצהרה על מצב בריאותו של התלמיד" המאשר כי התלמיד כשיר לפעילות, חתום בידי ההורים.
- 11.2.3 הפעילות תתקיים אך ורק בפיקוחו ובהדרכתו של מורה לחינוך גופני שהוסמך להדרכת קטינים בחדר כושר. התלמידים לא יורשו להיכנס לחדר הכושר בגפם.
- 11.2.4 בכניסה לחדר הכושר יוצב שלט ובו הוראות כלליות לשימוש בחדר הכושר. ליד המכשירים השונים יוצבו שלטים ובהם כללי הבטיחות, ההתנהגות וההיגיינה הרלוונטיים לאותם מכשירים.
- 11.2.5 הכניסה לחדר הכושר תהיה בתלבושת ספורט ובנעלי ספורט.
- 11.2.6 המורה יתאים את הפעילות לגודלו של חדר הכושר ויארגן את הלמידה בו באופן שימנע בעיות בטיחותיות.
- 11.2.7 בתחילת האימון יקיים המורה סדרת תרגילי חימום בסיסיים.
- 11.2.8 המורה ידגים בפני התלמידים כל תרגיל לפני שיאפשר להם לבצעו.
- 11.2.9 הפעילות תיעשה בהדרגה ובהתאם ליכולתו האישית של התלמיד.
- 11.2.10 המורה יחזור וידגיש לתלמידים את הצורך בנשיפה בעת מאמץ כדי למנוע תופעות של "ולסלווה".
- 11.2.11 המורה ישים דגש רב על הרמה ועל נשיאה נכונות כדי למנוע נזקים אפשריים לעמוד השדרה.
- 11.2.12 בגמר הפעילות יקיים המורה תרגילי שחרור והרפיה לתלמידים.

11.2.13 מומלץ לאפשר לתלמידים מקלחת בגמר השיעור.

12. בטיחות בפעילות קרב מגע ("הגנה עצמית")

- 12.1 "קרב מגע" הוא פעילות שבה התלמידים מתורגלים להתגוננות נכונה מפני תקיפה פיזית. אפשר ללמד קרב מגע החל מכיתה ה'.
- 12.2 הוראת "הגנה עצמית" תיעשה על-ידי מורה לחינוך גופני שהוכשר להורות תחום זה.
- 12.3 קבוצת התלמידים הלומדת לא תעלה על 26 משתתפים.
- 12.4 הפעילות תתבצע באולמות סגורים (באולם ספורט, באולם התעמלות, בחדר כיתה גדול, במקלט וכו'). אם אין אולם ספורט זמין, יש לקחת בחשבון את מספר התלמידים המשתתפים ולוודא שהחדר גדול דיו לביצוע תנועות ותרגולים בשיעור.
- 12.5 יש להבטיח כי מקום הפעילות בשיעור קרב מגע יהיה נקי מכל חפץ העלול לגרום חבלה למשתתפים.
- 12.6 תרגולים הכוללים קפיצות או נפילות יבוצעו אך ורק על גבי מזרנים בעובי של 4 ס"מ לפחות ומעט קשים. בהעדר מזרנים אין לבצע תרגולי קפיצות או נפילות.
- 12.7 המשתתפים ילבשו בגדים המתאימים לפעילות גופנית (אימונית או בגדי ספורט) וינעלו נעלי ספורט. יש להקפיד שבעת הפעילות לא יימצאו בכיסי התלמידים או על גופם חפצים קשים וחדים וכל פריט העלול להיתפס במשהו או לגרום לחבלה לתלמיד עצמו או לאדם אחר.
- 12.8 התרגילים יבוצעו רק לאחר הכנה וחימום מתאימים.
- 12.9 בתחילת כל שיעור ינחה המורה את תלמידיו באשר לנוהלי הבטיחות הנוגעים לשיעורי קרב מגע בכלל ולתרגול הספציפי בפרט.
- 12.10 לפני כל תרגיל חדש יש לתת למשתתפים הסבר כללי של שלבי הביצוע ושל כללי הבטיחות הייחודיים לאותו תרגיל.
- 12.11 תלמיד הנבחר על-ידי המורה לצורך הדגמה יתודרך באופן ברור ומפורט, תוך מתן דגש לנקודות האלה:
- חניקה, התקפה, שימוש בחפצים, פציעה וכו'
  - קביעת סימנים מוסכמים בין המורה לתלמיד ובין התלמידים לבין עצמם המסמנים מצב חירום הדורש הפסקה מיידית של ביצוע התרגיל (במקרה שהסימנים המוסכמים לא הובנו כראוי על ידי התלמיד, והמורה חש כי נשקפת לו סכנה, של חנק למשל, תופסק הפעילות מיד).

13. בטיחות בג'ודו

- 13.1 הפעילות בג'ודו מותרת לתלמידים מכיתה ד' ומעלה בלבד.

- 13.2 הוראת הג'ודו תיעשה על-ידי מורה לחינוך גופני שהוכשר להורות תחום זה.
- 13.3 השיעור יתקיים באולמות סגורים (באולם ספורט, באולם התעמלות, בחדר כיתה גדול, במקלט וכיו"ב). על המורה לקחת בחשבון את מספר התלמידים המשתתפים ולוודא שהחדר גדול דיו לביצוע הפעילות. כמו-כן עליו לארגן את הלמידה באופן שיימנעו בעיות בטיחותיות.
- 13.4 בתחילת כל שיעור ינחה המורה את תלמידיו באשר לנוהלי הבטיחות ולכללי ההתנהגות.
- 13.5 הפעילות תתבצע רק לאחר הכנה וחימום מתאימים.
- 13.6 לפני כל תרגיל חדש יש לתת למשתתפים הסבר כללי של שלבי הביצוע ושל כללי הבטיחות.
- 13.7 במסגרת ההוראה בבית הספר אסור בהחלט ללמד ולבצע תרגילי "בריח" ו"חניקה".
- 13.8 קבוצת התלמידים הלומדת לא תעלה על 26 משתתפים.
- 13.9 **בחינוך המיוחד** לא יעלה מספר התלמידים המשתתפים על 12, וסייע/ת יתלווה/תתלווה אל המורה.
- 13.10 יש להבטיח כי מקום הפעילות בשיעור יהיה נקי מכל חפץ העלול לגרום חבלה למשתתפים.
- 13.11 השיעור יתקיים על גבי מזרני התעמלות קשים בעובי של 4 ס"מ (או על מזרני ג'ודו).
- 13.12 המזרנים חייבים להיות צמודים היטב זה לזה.
- 13.13 הפעילות תיעשה במרכז המזרנים. חייב להיות רווח של 2 מ' לפחות בין מקום הפעילות לקיר או לכל חפץ העלול לסכן את התלמידים.
- 13.14 הפעילות תיעשה בתלבושת ספורט מלאה, ובכלל זה נעלי התעמלות. אפשר לבצע את הפעילות כשכל התלמידים יחפים, אך אין לקיים אותה כשחלק מהתלמידים יחפים וחלקם נועלים נעלי התעמלות.
- 13.15 אין לקיים את הפעילות בגרביים.

14. גלגליות

- א. שיעורי הגלגליות במסגרת שיעורי החינוך הגופני יתבצעו באותם התנאים שהם מתבצעים בחוגי הגלגליות.
- ב. הוראת שיעורי הגלגליות תיעשה על-ידי מורה לחינוך גופני בעל תעודת מדריך בתחום, שהוכשר להורות תחום זה.
- ג. שיעורי הגלגליות יבוצעו באולמות שהותאמו לתנאי מגרש החלקה, כלומר: המשטח יהיה פנוי ממתקני ספורט, ותחומי המשטח יהיו קירות או גדר שגובהם לא פחות מ-110 ס"מ. אם תחום המשטח הוא גדר, עובי הצינור העליון, המקיף את המגרש, יהיה בקוטר 1.5

אינטש. אם תחומי המשטח יהיו קירות האולם, יש להקפיד שהם יהיו חלקים (לא צבועים בצבע "שפריץ", ולא יהיו עליהם שעונים, סולמות ומתקנים אחרים).

15. בטיחות במשיכת חבל

15.1. הנחיות כלליות

- 15.1.1 על המורה לחינוך גופני לבצע חימום כללי וחימום ספציפי לפני הפעילות של משיכת חבל.
- 15.1.2 משיכה תתבצע אך ורק בנוכחותו ובהשגחתו של המורה לחינוך גופני.
- 15.1.3 פעילות משיכת החבל מותרת **מכיתות ז' ומעלה**.
- 15.1.4 על המורה לוודא, לפני הפעילות, שחבל המשיכה תקין (אין בלאי, קשרים, ריקבון, קריעה וכיו"ב).
- 15.1.5 המורה יקיים תדריך בטיחות לתלמידים לפני השיעור וידגיש, בין היתר, נקודות אלה:
  - א. יש לאחוז את החבל **בשתי הידיים** לאורך כל המשיכה.
  - ב. אין לעזוב את החבל בשום שלב של המשיכה.
  - ג. כל קבוצת מושכים תאחז את החבל באותו צד: בצד ימין.
  - ד. אסור בתכלית האיסור ללפף את החבל סביב היד, סביב הרגל, סביב הגוף או סביב כל איבר אחר בגוף (כולל התלמיד האחרון בקבוצה).
- 15.1.6 בכל קבוצת משיכה יהיה תלמיד המשמש "קוצב", כלומר תלמיד הנותן קצב לקבוצתו ("משוך", "עצור", "1", "2" וכיו"ב). ה"קוצב" הוא היחיד המקשר בין המושכים ובין המורה לחינוך גופני.

15.2. החבל

- 15.2.1 החבל יהיה עשוי מחומר טבעי – מסיזל (סיבי דקל או אגבה).
- 15.2.2 אורך החבל המזערי יהיה 26 מ'.
- 15.2.3 אורך החבל המרבי יהיה 33.5 מ'.
- 15.2.4 עובי החבל המזערי יהיה 32 מ"מ.
- 15.2.5 עובי החבל המרבי יהיה 38 מ"מ.
- 15.2.6 על החבל יהיו 3 סימונים: סימון אחד במרכז החבל ושני סימונים, במרחק 3-4 מ' כל אחד, מהסימון שבמרכז החבל (סימונים אלה יהיו במרחק זהה לשני הצדדים).

15.3. אמצעי זהירות במשיכת חבל

- 15.3.1 המשיכה תתבצע על חול, על דשא, על דשא סינטטי, על אדמה רכה, על פרקט, על p.v.c. ועל פוליאטילן יצוק.
- 15.3.2 המשטח יהיה ישר, ללא בורות או מהמורות, נקי מעצמים זרים ולא חלק.
- 15.3.3 המספר המרבי של התלמידים המשתתפים בכל קבוצת משיכה יהיה 8 ועוד תלמיד נוסף שישימש "קוצב".
- 15.3.4 חובה לנעול נעלי התעמלות רכוסות היטב בפעילות.
- 15.3.5 אין לקיים משיכה בחבל רטוב.
- 15.3.6 החבל יוצב באופן שבצדדיו יישמר מרחק בטיחות של 5 מ' לפחות לכל צד מעצמים, ממפגעים, ממתקנים, מקירות, מתלמידים וכד', ובמרחק של 8 מ' לפחות מהמושך האחרון לאחור משני הצדדים.
- 15.3.7 המרחק בין תלמיד לתלמיד באותה קבוצה יהיה באורך של יד ישרה לפנים.
- 15.3.8 המושך הראשון מכל קבוצה יעמוד מעבר לסימון המסומן על הקרקע, שיהיה במרחק של 3-4 מ' מהסימון המרכזי על החבל (לכל כיוון).

16. בטיחות בניווט תחרותי, בתחרויות רכיבה על אופני הרים ובהחלקה על קרח

הנחיות הבטיחות בנושאים ניווט תחרותי, תחרויות רכיבה על אופני הרים והחלקה על קרח מובאות בהוראת הקבע 108 בחוזר עה/4(ב), בפרק ב': "[פעילויות חוץ-בית-ספריות – פעילויות אתגר, ספורט וחוויה – הנחיות ביצוע מפורטות](#)", בס"ק 5 (ניווט תחרותי), 8 (תחרויות רכיבה על אופני הרים) ו-13 (החלקה על קרח).

17. בטיחות בשיעורים ובפעילויות של שחייה

הנחיות הבטיחות בנושא שיעורים ופעילויות של שחייה מובאות בהוראת הקבע מס' 108 בחוזר הוראות הקבע עה/4(ב) "[פעילויות חוץ-בית ספריות - הבטחת הבטיחות בפעילויות המתקיימות מחוץ למוסד החינוכי: סוירים, פעילויות שדה ופעילויות מים](#)", בפרק ג' בס"ק 6 "פעילויות מים – הנחיות ביצוע מפורטות".

18. מרחקי הריצה המאושרים לתלמידים במירוצים

עירוניים מחוזיים וארציים

- 18.1 בכל מקרה שבו מנהל המחוז או המפקח על החינוך הגופני מאשר השתתפות של תלמידי בתי הספר במירוצים עירוניים/מחוזיים/ארציים תהיה ההשתתפות אך ורק בריצה העממית.
- 18.2 להלן מרחקי הריצה העממיים המאושרים:
- בבתי הספר היסודיים, לכיתות ה'ו': עד 1,200 מטרים
  - בחטיבות הביניים לכיתות ז'-ט': עד 2,000 מטרים
  - בבתי הספר התיכוניים, לכיתות י'-י"ב: עד 3,000 מטרים.
- 18.3 השתתפות התלמידים מותרת אך ורק עד למרחקים אלה ואך ורק לתלמידים ללא מגבלות/בעיות רפואיות על-פי טופס הצהרת ההורים על בריאות ילדם ובאישור המורים לחינוך גופני בלבד. (ראו בהוראה מס' 83 בחוזר עח/6, "[הצהרת הורים על בריאות ילדם ועל הסכמתם למתן שירותי בריאות לתלמיד](#)").
- 18.4 במקרה של נבחרות ריצה של בתי ספר על-יסודיים, שמשתתפיהן מאומנים על ידי המורים לחינוך גופני ושהם בעלי כושר גופני גבוה וכשירים מבחינה בריאותית – המפקח על החינוך הגופני רשאי לאשר את השתתפותן של הנבחרות בריצה תחרותית כמפורט להלן:
- כיתות ז'-ט': עד 3,000 מ'
  - כיתות י'-י"ב: עד 5,000 מ'.

19. בטיחות בפעילות חוץ-בית-ספרית ימית בבתי הספר

לחינוך ולספורט ימי

הנחיות הבטיחות בנושא פעילות חוץ-בית-ספרית ימית בבתי הספר לחינוך ולספורט ימי מובאות בחוזר "[פעילויות חוץ-בית ספריות- הבטחת הבטיחות בפעילויות המתקיימות מחוץ למוסד החינוכי: סיורים, פעילויות שדה ופעילויות מים](#)" בהוראת הקבע 108 בחוזר עה/4(ב), בפרק ג', ס"ק 24, "פעילויות מים – הנחיות ביצוע מפורטות".

20. עזרה ראשונה באירועי ספורט ובתחרויות של בתי

ספר

20.1. הגדרות

- 20.1.1 **מגיש עזרה ראשונה:** בעל הסמכה רשמית להגשת עזרה ראשונה, אשר עבר קורס של 44 שעות בנושא והמשתתף בקורס רענון בהגשת עזרה ראשונה והחייאה בהתאם להנחיות המשרד.

20.1.2 **חובש:** בוגר קורס חובשים קרבי בצה"ל המשרת בצבא או במילואים בתפקיד חובש או בעל תעודת הסמכה בתוקף לתפקיד חובש שהונפקה על ידי מגן דוד אדום או על ידי כל גוף אחר שהוסמך לכך על ידי משרד הבריאות.

20.2. הנחיות

- 20.2.1 באירועי ספורט שמשותפים בהם 400 איש לכל היותר (כולל קהל) יהיה נוכח במקום מגיש עזרה ראשונה. כמו כן יימצאו במקום ערכה לעזרה ראשונה ורכב שיסומן כרכב פינוי.
- 20.2.2 באירועי ספורט שמשותפים בהם מעל 400 איש (כולל קהל) יהיה נוכח במקום חובש. כמו כן יימצאו במקום ערכת חובש ורכב שיסומן כרכב פינוי.

החינוך הגופני במוסדות החינוך - היערכות להוראתו והנחיות כלליות

הוראת קבע מספר 0214 - החלפה
תוקף הוראה מ-6.5.2019

תחולה

כלל מוסדות החינוך.

תמצית ההוראה

הוראה זו עוסקת בתכנון הוראת החינוך הגופני והתאמתה לאוכלוסיית בית הספר. בהוראה מועלות המסגרות השונות שמתקיימת בהן הוראת חינוך גופני – בגן הילדים, בשיעורים רגילים, במועדוני ספורט, בכיתות ספורט, במקצוע בחירה מורחב ועוד-ומפורטות הנחיות לניצול מיטבי של שעות השהייה והשעות הפרטניות המוקדשות לחינוך גופני ולהתנהלות באירועי הספורט המוסדיים, בלימודי השחייה וביוזמות חינוכיות שונות בתחום החינוך הגופני.

תקציר השינויים

הוראה זו מאגדת בתוכה שלוש הוראות קבע ומוסיפה מידע על כיתות ספורט בחטיבת הביניים, על לימודי החינוך הגופני במסגרת לימודי השכלה כללית וכמקצוע מוגבר בחטיבה העליונה.

הגורם האחראי

המפמ"ר והממונה על החינוך הגופני, הפיקוח על החינוך הגופני

03-6896136

gayda@education.gov.il

הוראות מבוטלות

- החלת ההוראות הנוגעות לפעילות ספורטיבית בבתי"ס על מועדוני ספורט בית-ספריים מספר: 9.3-18 פורסמה בחוזר: סט/8(א) בתאריך: ז' בניסן תשס"ט, 01 באפריל 2009

- מאמני נבחרות בבתי הספר- חובתם להיות בעלי תעודת הוראה או בעלי תעודת "מאמן" שעבר הכשרה מיוחדת" **מספר:** 9.3-4 **פורסמה בחוזר:** סט/10 **בתאריך:** ט' בסיון תשס"ט, 01 ביוני 2009
- הוראת החינוך הגופני בכיתות ז'-יב'- הפרדה בין בנים לבנות **מספר:** 9.3-7 **פורסמה בחוזר:** סג/10(א) **בתאריך:** כ"ד באלול תשס"ב, 01 בספטמבר 2002
- פעולות כושר גופני לכיתות י"ב **מספר:** 109 **פורסמה בחוזר:** לא/6 **בתאריך:** ו' בשבט תשל"א, 01 בפברואר 1971
- תרגילי התעמלות וספורט ברחובות **מספר:** 131 **פורסמה בחוזר:** שך/7 **בתאריך:** כ"ט באדר ב תשי"ז, 01 באפריל 1957
- שתי שעות חינוך גופני לשבוע **מספר:** 137 **פורסמה בחוזר:** שך/7 **בתאריך:** כ"ט באדר ב תשי"ז, 01 באפריל 1957
- שעה נוספת לחינוך גופני בכיתות ד' **מספר:** 147 **פורסמה בחוזר:** לא/8 **בתאריך:** כ"ח באדר תשל"א, 25 במרץ 1971
- ארגון שיעורי התעמלות ביסודי **מספר:** 701 **פורסמה בחוזר:** חי/1 **בתאריך:** ה' באלול תשי"ז, 01 בספטמבר 1957
- החינוך הגופני בכיתה ג' **מספר:** 182 **פורסמה בחוזר:** לא/10 **בתאריך:** ח' בסיון תשל"א, 01 ביוני 1971
- מתקנים למבנים לחינוך גופני וספורט **מספר:** 107 **פורסמה בחוזר:** לב/7 **בתאריך:** י"ט באדר תשל"ב, 05 במרץ 1972
- שעה נוספת לחינוך גופני בכיתות ה' **מספר:** 118א **פורסמה בחוזר:** לב/7 **בתאריך:** י"ט באדר תשל"ב, 05 במרץ 1972

- הפרדה בין בנים לבנות בשיעורי החינוך הגופני בכיתות ט' של חטיבות הביניים בשנה"ל תשל"ג **מספר: 188 פורסמה בחוזר: לב/10 בתאריך: י"ט בסיון תשל"ב, 01 ביוני 1972**
- שיעורי החינוך הגופני בכיתות י"ב **מספר: 117 פורסמה בחוזר: לג/6 בתאריך: כ"ט בשבט תשל"ג, 01 בפברואר 1973**
- הגינות בספורט **מספר: 148 פורסמה בחוזר: לג/7 בתאריך: כ"ז באדר תשל"ג, 01 במרץ 1973**
- שעה נוספת לחינוך גופני בכיתות ו' בתשל"ד **מספר: 181 פורסמה בחוזר: לג/8 בתאריך: כ"ח באדר ב תשל"ג, 01 באפריל 1973**
- שעה נוספת לחינוך גופני בכיתות ז' בתשל"ו **מספר: 26 פורסמה בחוזר: לו/1 בתאריך: י"ט באדר תשל"ב, 05 במרץ 1972**
- שעה נוספת לחינוך גופני בכיתות ח' בתשל"ז **מספר: 268 פורסמה בחוזר: לו/10 בתאריך: ג' בסיון תשל"ו, 01 ביוני 1976**
- אות הכושר והספורט **מספר: 201 פורסמה בחוזר: לז/6 בתאריך: י"ג בשבט תשל"ז, 01 בפברואר 1977**
- שיעורי החנ"ג בכיתות א' ב' **מספר: 225 פורסמה בחוזר: לז/6 בתאריך: י"ג בשבט תשל"ז, 01 בפברואר 1977**
- שיעורי החנ"ג בכיתות י"ב **מספר: 231 פורסמה בחוזר: לז/6 בתאריך: י"ג בשבט תשל"ז, 01 בפברואר 1977**
- אות השוחה ומפעל המציל החובב **מספר: 249 פורסמה בחוזר: לח/8 בתאריך: כ"ד באדר ב תשל"ח, 02 באפריל 1978**

- בחינות בגרות בחינוך גופני ברמה גבוהה **מספר: 145 פורסמה בחוזר: לט/4 בתאריך: א' בכסלו תשל"ט, 01 בדצמבר 1978**
- שיעורי החינוך הגופני בי"ב, אות השוחה ומפעל המציל החובב, לימוד השחייה **מספר: שכפול/20 פורסמה בחוזר: תשמ בתאריך: כ"א באייר תשמ"מ, 07 במאי 1980**
- שיעורי חינוך גופני בכיתות י"ב **מספר: 282 פורסמה בחוזר: מא/8 בתאריך: כ"ו באדר ב תשמ"א, 01 באפריל 1981**
- שיעורי שחייה וטיולים - החזר הוצאות בעד אספקה ושירותים נוספים - הוראת קבע **מספר: 290 פורסמה בחוזר: מא/9 בתאריך: כ"ז בניסן תשמ"א, 01 במאי 1981**
- שיעורי שחייה וטיולים - החזר הוצאות בעד הספקה ושירותים נוספים (הוראת קבע) **מספר: 274 א פורסמה בחוזר: מא/8 בתאריך: כ"ו באדר ב תשמ"א, 01 באפריל 1981**
- תכנון הוראת החינוך הגופני **מספר: 15 פורסמה בחוזר: מב/1 בתאריך: ב' באלול תשמ"א, 01 בספטמבר 1981**
- מבחני אות הכושר והספורט **מספר: 17 פורסמה בחוזר: מב/1 בתאריך: ב' באלול תשמ"א, 01 בספטמבר 1981**
- הודעות הפיקוח על החינוך הגופני **מספר: 161 פורסמה בחוזר: מג/6 בתאריך: י"ח בשבט תשמ"ג, 01 בפברואר 1983**
- שיעורי חנ"ג בכיתות י"ב **מספר: 265 פורסמה בחוזר: מג/9 בתאריך: י"ח באייר תשמ"ג, 01 במאי 1983**

- שילוב של פעולות רשות הספורט בתכנית המחויבות האישית בעל יסודיים מספר: 242 פורסמה בחוזר: מג/8 בתאריך: י"ח בניסן תשמ"ג, 01 באפריל 1983
- אות השוחה ומפעל המציל החובב מספר: 247 פורסמה בחוזר: מג/9 בתאריך: י"ח באייר תשמ"ג, 01 במאי 1983
- שיתוף תלמיד פגוע או פצוע בשיעורי החינוך הגופני ובתחרויות מספר: 8 פורסמה בחוזר: מד/1 בתאריך: כ"ג באלול תשמ"ג, 01 בספטמבר 1983
- מבחני כושר גופני/ארגומטריה לתלמידים מספר: 9 פורסמה בחוזר: מד/1 בתאריך: כ"ג באלול תשמ"ג, 01 בספטמבר 1983
- לימודים בימי חום קשה ובימי שרב (הוראות קבע) מספר: 57 פורסמה בחוזר: מד/2 בתאריך: כ"ה בתשרי תשמ"ד, 02 באוקטובר 1983
- ענפי ספורט ומכשירים שאינם כלולים בתכנית הלימודים מספר: 157 פורסמה בחוזר: מד/6 בתאריך: כ"ח בשבט תשמ"ד, 01 בפברואר 1984
- שיעורי החינוך הגופני בחטיבת הביניים ובחטיבה העליונה מספר: 9 פורסמה בחוזר: מה/1 בתאריך: ה' באלול תשמ"ד, 02 בספטמבר 1984
- לימודים בימי חום קשה ובימי שרב מספר: 236 פורסמה בחוזר: מה/8 בתאריך: י' בניסן תשמ"ה, 01 באפריל 1985

- מבחני כושר קבוצתיים **מספר:** שכפול 16 **פורסמה בחוזר:** תשמו **בתאריך:** י"ד בטבת תשמ"ו, 26 בדצמבר 1985
- רישום המקצוע חינוך גופני במסגרת הציונים הפנימיים של בית הספר בתעודות הבגרות **מספר:** 170 **פורסמה בחוזר:** מו/5 **בתאריך:** א' בשבט תשמ"ו, 11 בינואר 1986
- אוגדן הנחיות קבע לבתי הספר היסודיים **מספר:** חוזר מיוחד ב **פורסמה בחוזר:** תשמו **בתאריך:** ט"ו באלול תשמ"ה, 01 בספטמבר 1985
- מבחני גמר לתלמידי כיתות י"ב (בנים) בכושר גופני **מספר:** 153 **פורסמה בחוזר:** מז/4 **בתאריך:** כ"ט בחשון תשמ"ז, 01 בדצמבר 1986
- סיוע לתלמידים שהם גם ספורטאים מצטיינים **מספר:** 24 **פורסמה בחוזר:** מז/1 **בתאריך:** כ"ז באב תשמ"ו, 01 בספטמבר 1986
- שיט אבובים **מספר:** 115 **פורסמה בחוזר:** מח/3 **בתאריך:** ט' בחשון תשמ"ח, 01 בנובמבר 1987
- החינוך הגופני בכיתות י"ב **מספר:** 138 **פורסמה בחוזר:** מח/3 **בתאריך:** ט' בחשון תשמ"ח, 01 בנובמבר 1987
- אות השוחה ומפעל המציל החובב **מספר:** 352 **פורסמה בחוזר:** מח/8 **בתאריך:** י"ד בניסן תשמ"ח, 01 באפריל 1988
- לימודים וטיולים בימים חמים מאד **מספר:** 11 **פורסמה בחוזר:** מט/1 **בתאריך:** י"ט באלול תשמ"ח, 01 בספטמבר 1988

- חוק הספורט **מספר: 225 פורסמה בחוזר: מט/6 בתאריך: כ"ו**
בשבט תשמ"ט, 01 בפברואר 1989
- נוהל שחרור תלמידים מפעילות גופנית ומשיעורי חנ"ג **מספר: 270**
פורסמה בחוזר: שן/7 בתאריך: ד' באדר תש"נ, 01 במרץ 1990
- מניעת גנבות מילקוטי תלמידים **מספר: 306 פורסמה בחוזר: נב/7**
בתאריך: כ"ו באדר תשנ"ב, 01 במרץ 1992
- הודעות המפמר לחנ"ג **מספר: 372 פורסמה בחוזר: נג/8 בתאריך:**
י' בניסן תשנ"ג, 01 באפריל 1993
- הודעות המפמר לחנ"ג **מספר: 347 פורסמה בחוזר: נד/7**
בתאריך: י"ח באדר תשנ"ד, 01 במרץ 1994
- פעילות ספורט בלג בעומר **מספר: 385 פורסמה בחוזר: נד/8**
בתאריך: כ' באדר תשנ"ד, 03 במרץ 1994
- ענפי ספורט ומכשירים שאינם כלולים בתכנית הלימודים - שינון
מספר: 260 פורסמה בחוזר: נה/7 בתאריך: כ"ט באדר תשנ"ה, 01
במרץ 1995
- הודעות המפמ"ר לחנ"ג **מספר: 385 פורסמה בחוזר: נו/10**
בתאריך: ט"ו בסיון תשנ"ו, 02 ביוני 1996
- הודעות המפמ"ר לחנ"ג **מספר: 39 פורסמה בחוזר: נז/1 בתאריך:**
י"ז באלול תשנ"ו, 01 בספטמבר 1996
- הודעות המפמ"ר לחנ"ג **מספר: 436 פורסמה בחוזר: נז/10**
בתאריך: כ"ה באייר תשנ"ז, 01 ביוני 1997

- הודעות המפמ"ר לחנ"ג **מספר: 47 פורסמה בחוזר: נח/1 בתאריך:**
כ"ט באב תשנ"ז, 01 בספטמבר 1997
- שינוי בתקנון לאירועי חינוך גופני וספורט - ירושלים, התשנ"ז-1997-
בתחרויות במסגרת מודעני הספורט של בתי הספר **מספר: 1-9.3**
פורסמה בחוזר: נט/1(א) בתאריך: י' באלול תשנ"ח, 01 בספטמבר
1998
- שיתוף תלמידים חריגי גיל באליפויות בתי הספר - לכיתות ז-ט - תיקון
לסעיף 9 ב בחוזר נח\1 (הסעיף הזה מדבר על משהו אחר..) **מספר:**
7-29. **פורסמה בחוזר: נט/4(א) בתאריך:** י"ב בכסלו תשנ"ט, 01
בדצמבר 1998
- רשימת המקצועות שמעמדם שונה לצורך זכאות לתעודת בגרות
מספר: 4.3-11 פורסמה בחוזר: נט/6 בתאריך: ט"ו בשבט תשנ"ט,
01 בפברואר 1999
- כללי התנהגות חינוכית, חברתית וספורטיבית לבתי"ס עי"ס הנוטלים
חלק בתחרויות ספורט **מספר: 3-9.7 פורסמה בחוזר: נט/9(א)**
בתאריך: כ"ט בניסן תשנ"ב, 02 במאי 1992
- רשימת המקצועות שמעמדם שונה לצורך זכאות לתעודת בגרות
מספר: 4.3-5 פורסמה בחוזר: תשס/1 בתאריך: כ' באלול תשנ"ט, 01
בספטמבר 1999
- שילוב יזמות ופרויקטים לקידום הספורט ההישגי-התחרותי במערכת
החינוך בשילוב איגודי ספורט, ארגוני ספורט או התאחדויות ספורט
מספר: 5-9.3 פורסמה בחוזר: סב/6(א) בתאריך: י"ט בשבט תשס"ב,
01 בפברואר 2002

- תיקונים שנעשו לאחרונה בחוק הספורט ובחוק מכוני כושר (רישוי ופיקוח) **מספר: 10-9.3 פורסמה בחוזר: סג/8(א) בתאריך: כ"ח באדר ב תשס"ג, 01 באפריל 2003**
- בטיחות מיתקני החינוך הגופני בבתי"ס **מספר: 116 פורסמה בחוזר: שך/6 בתאריך: ה' בשבט תש"כ, 03 בפברואר 1960**
- בטיחות בשיעורי ימאות בבתי הספר היסודיים - הוראות קבע **מספר: 43 פורסמה בחוזר: תשל/2 בתאריך: כ"ה בתשרי תש"ל, 07 באוקטובר 1969**
- הוראות בטיחות בשיעורי השחייה בבריכה **מספר: שכפול/26 פורסמה בחוזר: תשלד בתאריך: י' באייר תשל"ד, 02 במאי 1974**
- הוראות בטיחות וגיהות בשיעורי השחייה בבריכה **מספר: שכפול 38 פורסמה בחוזר: תשלה בתאריך: י"ח בניסן תשל"ה, 30 במרץ 1975**
- כללי בטיחות בשימוש בקט סל **מספר: 123 פורסמה בחוזר: לה/6 בתאריך: כ"א בשבט תשל"ה, 02 בפברואר 1975**
- הוראות בטיחות וגיהות בשיעורי השחייה בבריכה **מספר: 215 פורסמה בחוזר: לה/9 בתאריך: כ' באייר תשל"ה, 01 במאי 1975**
- הוראות בטיחות בבריכת השחייה **מספר: שכפול 20 פורסמה בחוזר: תשלו בתאריך: י' באייר תשל"ו, 10 במאי 1976**
- הוראות בטיחות בימאות **מספר: חוזר מיוחד ז פורסמה בחוזר: תשמ בתאריך: ט"ו באייר תש"מ, 01 במאי 1980**

- הוראות בטיחות וגיהות בשיעורי השחייה בבריכה ובים בבתי הספר היסודיים **מספר:** שכפול 17 **פורסמה בחוזר:** תשמא **בתאריך:** ט"ז באדר ב תשמ"א, 22 במרץ 1981
- מיתקני ספורט ניידים **מספר:** 55 **פורסמה בחוזר:** מד/2 **בתאריך:** כ"ה בתשרי תשמ"ד, 02 באוקטובר 1983
- בטיחות וגיהות בשיעורי השחייה בברכה וביום **מספר:** חוזר מיוחד ו **פורסמה בחוזר:** תשמה **בתאריך:** י"ב בתמוז תשמ"ה, 01 ביולי 1985
- ריצת תלמידים על מדרכות או בכביש צדדי **מספר:** 274 **פורסמה בחוזר:** מה/9 **בתאריך:** י"א באייר תשמ"ה, 02 במאי 1985
- בטיחות וגיהות בפעילויות שחייה של מוסדות חינוך **מספר:** 327 **פורסמה בחוזר:** מח/8 **בתאריך:** י"ד בניסן תשמ"ח, 01 באפריל 1988
- בטיחות בריצות ניווט בשטח עירוני **מספר:** 229 **פורסמה בחוזר:** מט/6 **בתאריך:** כ"ו בשבט תשמ"ט, 01 בפברואר 1989
- שימוש בשערים ניידים לכדוריד ובסלים ניידים **מספר:** 360 **פורסמה בחוזר:** מט/9 **בתאריך:** כ"ו בניסן תשמ"ט, 01 במאי 1989
- שינויים ותוספות בנושא בטיחות וגיהות בפעילויות שחייה **מספר:** 362 **פורסמה בחוזר:** מט/9 **בתאריך:** כ"ו בניסן תשמ"ט, 01 במאי 1989
- הוראות בטיחות לשיט בסירות באגמים מסודרים **מספר:** 196 **פורסמה בחוזר:** נב/5 **בתאריך:** כ"ה בטבת תשנ"ב, 01 בינואר 1992
- הוראות בטיחות בקפצת - טרמפולינה **מספר:** 2 **פורסמה בחוזר:** נז/1 **בתאריך:** י"ז באלול תשנ"ו, 01 בספטמבר 1996

- כללי בטיחות בשיעורים ובפעילויות שחייה **מספר:** 4-5.1 **פורסמה בחוזר:** נח/7 **בתאריך:** י"ב באדר תשמ"ח, 01 במרץ 1988
- תיקון לסעיף 5.1-6 בחוזר הוראות הקבע נח/8 (א) הוראות בטיחות בפעילויות ספורט ונופש חוץ בית ספריות **מספר:** 11-5.1 **פורסמה בחוזר:** נח/10 (א) **בתאריך:** ה' בניסן תשנ"ח, 01 באפריל 1998
- תיקון לסעיף 4-5.1 בחוזר "הוראות קבע" נח/7, כללי בטיחות בשיעורים ובפעילויות של שחייה **מספר:** 17-5.1 **פורסמה בחוזר:** נט/8 (א) **בתאריך:** ט"ו בניסן תשנ"ט, 01 באפריל 1999
- מבחני שחיה **מספר:** 702 **פורסמה בחוזר:** חי/1 **בתאריך:** ג' באלול תשי"ז, 30 באוגוסט 1957
- לימוד שחייה **מספר:** 133 **פורסמה בחוזר:** יט/12 **בתאריך:** כ"ג באייר תשי"ט, 31 במאי 1959
- לימוד השחייה **מספר:** 159 **פורסמה בחוזר:** שך/11 **בתאריך:** י"ט באייר תש"כ, 16 במאי 1960
- לימוד השחייה **מספר:** 147 **פורסמה בחוזר:** כא/13 **בתאריך:** ט"ו בסיון תשכ"א, 30 במאי 1961
- לימוד השחייה **מספר:** 155 **פורסמה בחוזר:** כג/10 **בתאריך:** ו' באייר תשכ"ג, 30 באפריל 1963
- לימוד שחייה **מספר:** 132 **פורסמה בחוזר:** כד/7 **בתאריך:** י"ט בניסן תשכ"ד, 01 באפריל 1964
- לימודי השחייה **מספר:** 146 **פורסמה בחוזר:** לא/8 **בתאריך:** כ"ח באדר תשל"א, 25 במרץ 1971

- לימודי השחייה **מספר: 165 פורסמה בחוזר: לד/8 בתאריך: ט'**
בניסן תשל"ד, 01 באפריל 1974
- לימוד השחייה **מספר: 190 פורסמה בחוזר: לה/8 בתאריך: כ"ה**
בניסן תשל"ה, 06 באפריל 1975
- לימוד השחייה **מספר: 207 פורסמה בחוזר: לו/8 בתאריך: ה'**
בניסן תשל"ו, 05 באפריל 1976
- בטיחות בהוראת השחייה **מספר: 295א' פורסמה בחוזר: לז/9**
בתאריך: י"ג באייר תשל"ז, 01 במאי 1977
- לימוד השחייה **מספר: 266 פורסמה בחוזר: לח/8 בתאריך: כ"ד**
באדר ב תשל"ח, 02 באפריל 1978
- לימוד השחייה **מספר: 272 פורסמה בחוזר: לט/9 בתאריך: ד'**
באייר תשל"ט, 01 במאי 1979
- הוראות בטיחות בשיעורי השחייה בבריכה ובים בבתי הספר העל
יסודיים ולבתי המדרש לעובדי הוראה **מספר: שכפול 18 פורסמה**
בחוזר: תשמא בתאריך: כ"ה באדר תשמ"א, 01 במרץ 1981
- שיעורי החנ"ג בבריכה לתלמידים יודעי שחייה בכיתות ז ח **מספר:**
55 פורסמה בחוזר: מג/2 בתאריך: כ"ה בתשרי תשמ"ג, 12
באוקטובר 1982
- תיקון להוראה בדבר לימוד שחייה בברכות שחייה במסגרת מפעל
השחייה המתקיים בבתי הספר **מספר: 205 פורסמה בחוזר: מה/7**
בתאריך: ח' באדר תשמ"ה, 01 במרץ 1985

- כללי הבטיחות בשיעורים ובפעילויות של שחייה - שינויים ותוספות
מספר: 259 **פורסמה בחוזר:** נה/7 **בתאריך:** כ"ט באדר תשנ"ה, 01
במרץ 1995
- כללי בטיחות בשיעורים ובפעילויות שחייה **מספר:** 4-5.1 **פורסמה
בחוזר:** נח/7 **בתאריך:** י"ב באדר תשמ"ח, 01 במרץ 1988
- החתימה על הירחון "ספורט" **מספר:** 187 **פורסמה בחוזר:** שך/12
בתאריך: כ"א בסיון תש"כ, 16 ביוני 1960
- המדרשה לחינוך גופני **מספר:** 138 **פורסמה בחוזר:** כא/10
בתאריך: ג' באייר תשכ"א, 19 באפריל 1961

הוראות קשורות

- הערכת תלמידים ותלמידות בחינוך הגופני בכיתות ג'-י"ב **מספר:**
9.3-22 **פורסמה בחוזר:** עז/9(א) **בתאריך:** י"א באייר תשע"ז, 07
במאי 2017
- פעילויות חוץ-בית-ספריות – הבטחת הבטיחות בפעילויות המתקיימות
מחוץ למוסד החינוכי: סיורים, פעילויות שדה ושטח ופעילויות מים
מספר: 5.1-56 **פורסמה בחוזר:** עה/4(ב) **בתאריך:** ט' בכסלו תשע"ה,
01 בדצמבר 2014
- הבטחת שלום התלמידים ובטיחותם בשיעורי החינוך הגופני במערכת
החינוך **מספר:** 213 **פורסמה בתאריך:** א' באייר תשע"ט, 06 במאי
2019

תוכן העניינים

1. מבוא

14

14	2. הנחיות כלליות
15	3. שיעורי החינוך הגופני
15	3.1. שיעורי חינוך גופני המתקיימים בעונת הקיץ.....
16	3.2. שיעורי חינוך גופני המתקיימים בעונת החורף.....
16	3.3. החינוך הגופני בגן הילדים.....
16	3.4. החינוך הגופני בבית הספר היסודי (כיתות א'-ו').....
17	3.5. החינוך הגופני בחטיבת הביניים ובחטיבה העליונה.....
18	3.6. הפרדה בין בנים לבנות בשיעורי החינוך הגופני בכיתות ז'-י"ב.....
	4. ניצול שעות השהייה והשעות הפרטניות המוקדשות לחינוך הגופני18
18	5. אירועי ספורט מוסדיים
19	6. לימודי שחייה
19	7. מועדוני הספורט הבית-ספרים
	8. מסגרות התחרות הספורטיבית ותאריכי האירועים הארציים והבין-לאומיים 20
20	9. מאמני/מדריכי נבחרות בתי ספר
21	10. 1.אות החינוך הגופני
21	1. 1.פעילות גופנית בשעות הפנאי
21	2. 1.יזמות חינוכית

1. מבוא

החינוך הגופני הוא מקצוע ליבה במערכת החינוך הנלמד מכיתה א' עד כיתה י"ב. למקצוע כמה מטרות: רכישת מיומנויות מוטוריות והתנסות בענפי ספורט שונים, הגברת הפעילות הגופנית וקידום בריאות התלמידים יחד עם חינוך להתנהגות ערכית-חברתית. לצד המטרות הללו יש משמעות להנאה שבפעילות ולאתגרים שהיא מציבה. הוראה זו עוסקת בחינוך הגופני על מטרותיו המגוונות במוסדות החינוך בשעות הלימודים, במועדוני הספורט הבית-ספרים וביזמות ובתוכניות נוספות בכל שלבי הגיל.

2. הנחיות כלליות

2.1. הוראת החינוך הגופני בבתי הספר תושבת על תכנון הוראה הכולל את כל השיעורים והאירועים במהלך שנת הלימודים. תכנון

- זה יתבסס על תוכניות הלימודים בחינוך הגופני המפורסמות על ידי האגף לתכנון ולפיתוח תוכניות לימודים.
- 2.2 בכל בית ספר ימונה אחראי או מרכז מקצועי שירכז את התכנון המוסדי שיכלול מטרות, יעדים והישגים מצופים בחינוך הגופני וכן יגדיר את דרכי המדידה וההערכה של מידת השגתם. תוכנית ההוראה של בית הספר תימצא בידי מנהל בית הספר.
- 2.3 לקראת פתיחתה של כל שנת לימודים יגישו המורים לחינוך גופני למנהל הצעה לתכנון ההוראה המותאמת לאוכלוסיית בית-הספר ולתנאיו. התכנון יכלול מטרות ותכנים לשנת הלימודים כולה ותכנון תקופתי לכל כיתה.
- 2.4 אירועי החינוך הגופני ייערכו לפי "תקנון אירועי החינוך הגופני" המעודכן המפורסם באתר המפמ"ר והממונה על החינוך הגופני בכתובת www.education.gov.il/pe. מורים המעוניינים במידע בנוגע לאירועים יפנו אל המפקח על החינוך הגופני במחוז.
- 2.5 הוראות הביטחון והבטיחות בשיעורי החינוך הגופני מובאות בהוראת הקבע מס' 0213 בחוזר עט/9 "הבטחת שלום התלמידים ובטיחותם בשיעורי החינוך הגופני במערכת החינוך".
- 2.6 המורים לחינוך גופני יקפידו שהתלמידים ינעלו נעלי התעמלות רכות, המתאימות לשיעורי החינוך הגופני. אין לאשר השתתפות בשיעור לתלמידים הנועלים נעלי קומנדו, נעלי הרים ודומותיהן, המגבילות את התנועה החופשית ועלולות לגרום נזקים.

3. שיעורי החינוך הגופני

3.1 שיעורי חינוך גופני המתקיימים בעונת הקיץ

- הסכנות העיקריות בשיעורי החינוך הגופני המתקיימים בקיץ הן מכות חום והתייבשות. כדי להימנע מפגיעות אלו יתקיימו שיעורי החינוך הגופני בתקופת הקיץ, ובפרט בימי הקיץ החמים במיוחד (30 מעלות ומעלה), בכפיפות להגבלות המפורטות להלן:
- יש לקיים את השיעורים במקומות מוצלים, שיש בקרבתם ברזיות או סידורי שתייה אחרים.
  - יש להתאים את דרגת הקושי של התרגילים למגבלות מזג האוויר.
  - יש לעודד את התלמידים לשתייה מוגברת וללבישת לבוש מתאים, ובכלל זה כיסוי ראש וחולצת "טי", ולמריחת חלקי גוף חשופים במשחות מסננות קרינה.
  - רצוי לקיים את שיעורי החינוך הגופני המתקיימים אחרי השעה 12 באולם ספורט או במקום מוצל אחר (בעיקר בחודשים מאי, יוני וספטמבר).

3.2. שיעורי חינוך גופני המתקיימים בעונת החורף

הסכנות העיקריות בשיעורי החינוך הגופני המתקיימים בחורף הן מכות קור (היפותרמיה, העלולה להתפתח משילוב של טמפרטורות נמוכות, רטיבות ורוח) וחשיפה לגורמי מחלה כתוצאה מהיחלשות מנגנוני ההגנה של הגוף. כדי להימנע מפגיעות אלה יתקיימו שיעורי החינוך הגופני בתקופת החורף, ובפרט בימים גשומים וקרים, בכפיפות להגבלות המפורטות להלן:

- א. יש לקיים את השיעורים במקומות יבשים ומוגנים מרוח.
- ב. יש להתאים את דרגת הקושי של התרגילים למגבלות מזג האוויר.
- ג. יש להתאים את לבוש התלמידים לתנאי מזג האוויר.

3.3. החינוך הגופני בגן הילדים

- א. החינוך הגופני בגן הילדים הוא חלק מהפעילות החינוכית. הפעילות הגופנית משולבת בתוכנית הלימודים כאמצעי ללימוד מושגים בחינוך הגופני ולרכישת מיומנויות תנועתיות.
- ב. בכל יום תתבצע הפעילות המוטורית בתוך הגן ובחצר, תוך התאמתה ליכולתם של הילדים ולרמת העניין שלהם. יש לבנות את תוכניות הפעילות בתיאום עם מינהלת האגף לחינוך קדם-יסודי. משך הפעילות המומלץ הוא 25 דקות לפחות בכל יום, והיא תכלול תנועה חופשית, ניצול מתקני החצר ושיעורי תנועה (שיעורי ריתמוזיקה, שהם בתחום החינוך המוזיקלי, אינם כלולים במכסה זו).
- ג. בגנים שמתקיימות בהם תוכניות ייחודיות בנושא החינוך הגופני תוכשרנה הגננות להעביר את הפעילויות.
- ד. למפקחות על גני הילדים מוצע לכלול את נושא החינוך הגופני בתוכניות ההשתלמויות של הגננות. ההשתלמויות בחינוך הגופני יתואמו בין הפיקוח על גני הילדים לבין הפיקוח על החינוך הגופני.
- ה. תוכניות העוסקות בחינוך הגופני בגן תותאמנה לדרישות תוכנית הלימודים לגן הילדים שפורסמה בשנת הלימודים התשס"ח-2007.

3.4. החינוך הגופני בבית הספר היסודי (כיתות א'-ו')

- א. יש ללמד חינוך גופני בהיקף של שעתיים שבועיות לכיתה. כל תלמיד ילמד שעתיים שבועיות. יחד עם זאת מומלץ להקדיש להוראת החינוך הגופני שעה שבועית אחת נוספת במערכת.
- ב. שיעורי החינוך הגופני יינתנו על-ידי מורה מומחה לחינוך גופני. אין לשבץ שני שיעורים ביום אחד, ורצוי לאפשר הפסקה של שניים עד שלושה ימים בין שיעור לשיעור.

3.5 החינוך הגופני בחטיבת הביניים ובחטיבה העליונה

- א. יש ללמד חינוך גופני לתלמידי כיתות ז'-ח' ולתלמידי חטיבת הביניים והחטיבה העליונה בהיקף של שיעורים שבועיים לכיתה. כל תלמיד ילמד שיעורים שבועיים. יחד עם זאת, מומלץ להקדיש להוראת החינוך הגופני שעה שבועית אחת נוספת במערכת, במיוחד בכיתות י"א-י"ב שתלמידיהן עומדים לפני הגיוס לצה"ל.
- ב. שיעורי החינוך הגופני יתקיימו פעמיים בשבוע, שעה שבועית אחת בכל פעם (ברוח של יומיים עד שלושה ימים בין שיעור לשיעור).
- ג. יש לארגן את קבוצות הלימוד תוך שמירה על קבוצות לא גדולות במסגרת תקן השעות הנתון של בית הספר. **המצב הרצוי** הוא 15 תלמידים לפחות בקבוצה ולכל היותר 26 תלמידים בקבוצה.
- ה. הציון בחינוך גופני יינתן על פי ההנחיות בהוראה מס' 25 בחוזר הוראות הקבע ע/9(א), "[הערכת תלמידים ותלמידות בחינוך הגופני בכיתות ג'-י"ב](#)".
- ו. כדי לעודד את התלמידים בכיתות י"א-י"ב לטפח את כושרם הגופני לקראת גיוסם לצה"ל מומלץ למנהלי בתי-הספר ולמורים לחינוך הגופני לנקוט את הצעדים האלה:
- 1) בניית תוכנית לימודים שבמרכזה הדגשת חשיבותו של הכושר הגופני
  - 2) שמירה על רצף שיעורי החינוך הגופני עד לסיומה של שנת הלימודים, גם במהלכה של תקופת הבחינות
  - 3) הקניית המודעות לחשיבותה של הפעילות הגופנית ומתן כלים לתלמידים להמשיך השמירה על הכושר הגופני באופן עצמאי.
- ז. כיתות ספורט בחטיבות הביניים
- בחטיבות הביניים קיימת אפשרות לפתוח [כיתות ספורט](#) בענפי ספורט שונים. להקמת הכיתה, להפעלתה ולהצלחתה שותפים, נוסף על בית הספר ועל משרד החינוך, גם הרשות המקומית, אגודה/מועדון ספורט בית-ספרי וההורים.
- תוכנית ההוראה של כיתות הספורט בשעות הלימודים הפורמאליות כוללת לפחות 4 ש"ש מעשיות בחינוך גופני להעשרה גופנית ללא התמחות ספציפית ושעה שבועית אחת בחינוך גופני עיוני. לצד הפעילות הגופנית בשעות הלימודים ישולבו אימונים ותחרויות מעבר לשעות הלימודים.
- ח. השכלה כללית בחינוך הגופני
- תוכנית הלימודים לתעודת הבגרות בחטיבה העליונה מחייבת שני מקצועות להשכלה כללית בהיקף של 30 שעות כל אחת.

בחינוך הגופני נכתבו שתי תוכניות לימודים להעשרה ולהשכלה כללית הנמצאות [באתר המפמ"ר לחינוך גופני](#).

ט. בחירה בחינוך הגופני כמקצוע המוגבר לבגרות (5 יח"ל) תוכנית הלימודים לתעודת הבגרות בחטיבה העליונה מחייבת בחירה של מקצוע מוגבר אחד לפחות ברמה של 5 יח"ל. אחת האפשרויות המוצעות לבחירה במסגרת זו היא המקצוע "חינוך גופני". הרחבת המקצוע חינוך גופני משלבת נושאים מעשיים ועיוניים הכוללים את מדעי החינוך הגופני שמטרתו פיתוח הידע וההבנה של גוף האדם, עקרונות התנועה ומקומה של הפעילות הגופנית בקידום הבריאות. [תוכנית הלימודים](#) לחינוך גופני כמקצוע בחירה בהיקף של 5 יח"ל מכוונת לכלל התלמידים, בכל המגזרים.

3.6 הפרדה בין בנים לבנות בשיעורי החינוך הגופני בכיתות ז'-י"ב

בהתאם לנוהל הקיים מזה שנים רבות במערכת החינוך, החל מכיתה ז' תופרדנה כיתות הלימוד בשיעורי החינוך הגופני לבנים לחוד ולבנות לחוד. את הבנים ילמדו מורים לחינוך גופני ואת הבנות תלמדנה מורות לחינוך גופני. בחינוך הממלכתי-דתי החינוך הגופני הוא בקבוצות נפרדות החל מכיתה ה'.

4. ניצול שעות השהייה והשעות הפרטניות המוקדשות לחינוך הגופני

מוצע כי מערכת השיעורים של בתי הספר תיבנה באופן שתאפשר את ניצול שעות השהייה והשעות הפרטניות למטרות האלה:

א. מתן מענה ייחודי לילדים מתקשים או מצטיינים בחינוך גופני

ב. עבודה עם קבוצת תלמידים מצומצמת לשם אימון נבחרות או להכנת מופעים

ג. הפעלת ועדות הספורט

ד. הפעלת התלמידים בכתיבת עיתון הספורט של בית הספר וכתבות בנושאי ספורט באתר הבית-ספרי

ה. ארגון הפסקה לשם פעילות ספורטיבית

ו. קיום ישיבות צוות של המורים לחינוך גופני לשם בניית תוכניות הוראה וחיבור מבחנים למעקב אחר הישגים.

5. אירועי ספורט מוסדיים

5.1 בכל בית ספר ייערכו אירועי חינוך גופני וספורט פנימיים בהשתתפות כל תלמידי בית הספר. מסגרת הפעילות תעובד על ידי המורה לחינוך גופני בשיתוף מועצת התלמידים וועדות הספורט ותאושר על ידי הנהלת בית הספר. הפיקוח על החינוך

- הגופני ממליץ לקיים את אירועי החינוך הגופני בראשי החודשים או בסמיכות להם, כמפורט להלן:
- בראש חודש כסלו: יום כושר גופני
  - בראש חודש טבת: יום אתלטיקה קלה
  - בראש חודש ניסן: יום ריקודי עם
  - בראש חודש אייר: יום "בריאות לכול" במוסד.
- מומלץ לשלב את הורי התלמידים באחד או בשניים מימי האירועים, כמשתתפים פעילים או כשופטים מארגנים.
- 5.2 מומלץ כי ההפסקות בבית הספר (במיוחד ההפסקה הגדולה) תנוצלנה לפעילויות ספורטיביות, כגון הפסקה פעילה, ריקודי עם, ליגה בין-כיתתית, משחקים וכיו"ב.

6. לימודי שחייה

- 6.1 שיעורי שחייה יינתנו בכיתות ה' (בכיתות אחרות – לפי אישור המפמ"ר והממונה על החינוך הגופני), ויהיו שיעורי חובה בכל המקומות שמצויות בהם ברכות שחייה העונות על הדרישות של הוראות הבטיחות כפי שפורסמו בפרק ג', ס"ק 6, בהוראה מס' 108 בחוזר הוראות הקבע עה/4 (ב), "[פעילויות חוץ-בית-ספריות – הבטחת הבטיחות בפעילויות המתקיימות מחוץ למוסד החינוכי: סוירים, פעילויות שדה ושטח ופעילויות מים](#)".
- 6.2 לימודי השחייה יכללו 10-12 שיעורים, שיעור אחד בכל יום (אין לצרף שעות) באחד המסלולים המפורטים להלן, שייקבע על ידי הפיקוח על החינוך הגופני בהתאם למכסת השעות שהוקצבו על-ידי המחוז: אפשר לקיים את שיעורי השחייה יום אחר יום בצורה מרוכזת במשך שבועיים במהלך שנת הלימודים או פעמיים או שלוש פעמים בשבוע במהלך ארבעה עד שישה שבועות.
- 6.3 המפקח על החינוך הגופני במחוז, בעזרת הרכזים הארגוניים והרשויות המקומיות, יתאם עם מנהלי בתי הספר את מערכת השיעורים, את סדרי ההסעה ואת יתר הסידורים הקשורים בלימוד השחייה.
- 6.4 הרשות המקומית והנהלת בית הספר אחראיות לגביית החזר ההוצאות מהורי התלמידים בשיעור של 100% עבור דמי כניסה ו/או 100% עבור הוצאות הנסיעה בתחבורה מאורגנת לברכת השחייה.

7. מועדוני הספורט הבית-ספרים

- 7.1 מועדוני הספורט הבית-ספרים הם חלק בלתי נפרד מבתי הספר ונמצאים באחריותם של מנהלי בתי הספר. הפעילות הספורטיבית במועדונים הבית-ספריים היא חלק מפעילות בית הספר, הגם שהיא מתקיימת בשעות אחר הצהריים, בהמשך ליום הלימודים,

- ומנהל בית הספר אחראי גם לפעילות זו. לכן כל ההוראות המפורסמות כאן ובחוזרי המנכ"ל האחרים הקשורות לפעילות ספורטיבית, כולל הוראות הבטיחות, חלות גם על פעילות המועדונים הבית-ספרים.
- 7.2 תחרויות הספורט בין בתי הספר ובין מועדוני הספורט הבית-ספרים הם באחריות משרדנו, באמצעות הפיקוח על החינוך הגופני, ועל ניהולן חלות הוראות התקנון לאירועי החינוך הגופני.

8. מסגרות התחרות הספורטיבית ותאריכי האירועים הארציים והבין-לאומיים

- 8.1 תחרויות ספורט בין בתי הספר יאורגנו אך ורק על ידי הפיקוח על החינוך הגופני במשרד החינוך, בהתאם לנהלים המפורטים ב"תקנון לאירועי החינוך הגופני" ועל פי ההנחיות המפורסמות מעת לעת בחוזרי המנכ"ל. ה"תקנון לאירועי החינוך הגופני" מפורסם באתר המפמ"ר והממונה על החינוך הגופני, בכתובת www.education.gov.il/pe.
- 8.2 מנהלי בתי הספר לא יאפשרו לתלמידים ולמורים להשתתף בתחרויות ספורט בין בתי ספר שאינן מטעם הפיקוח על החינוך הגופני. במקרים חריגים יש להפנות בקשה בכתב למפקח על החינוך הגופני ולקבל אישור בכתב לפני מועד התחרות.
- 8.3 פרטי התחרויות ותאריכי האירועים יפורטו בחוזר הודעות שיפורסם בתחילת כל שנת הלימודים.

9. מאמני/מדריכי נבחרות בתי ספר

- 9.1 רשאים לאמן/להדריך את נבחרות בתי הספר המאמנים/המדריכים האלה:
- בעל תעודת הוראה בחינוך גופני
  - בעל תעודת "מאמן"/"מדריך" על-פי חוק הספורט, שעבר הכשרה לאימון/להדרכה במסגרת מערכת החינוך בהיקף של 60 שעות לפחות.
- לעניין זה מאמן/מדריך שיירשם לקורס ההכשרה במערכת החינוך יקבל אישור אימון/הדרכה לשנה אחת.
- 9.2 חוק הספורט אינו חל על מורה לחינוך גופני המדריך ומאמן את תלמידיו במסגרת תחרויות הספורט של בית הספר. להלן הניסוח כפי שפורסם ברשומות: "חוק הספורט (תיקון מס' 4), התשס"ג – 2002
- "תיקון סעיף 16-סעיף 16 לחוק העיקרי יסומן (א) ואחריו יבוא:
- (ב) הוראות סעיפים 2, 3 ו-8 לא יחולו על מורה לחינוך גופני במוסד חינוך כהגדרתו בחוק לימוד חובה, התש"ט-1949, בעת

מילוי תפקידו עם תלמידי המוסד במסגרת פעילות ספורט הנערכת במוסד החינוך או מטעמו או במסגרת פעילות ספורט הנערכת בפיקוח משרד החינוך ולפי הנחיותיו".

10. אות החינוך הגופני

בדיקת הישגי התלמידים בשיעורים תבוצע על ידי המורים לחינוך גופני כחלק מההוראה, מהלמידה ומההערכה. מומלץ להשתמש בספר "[אות החינוך הגופני](#)" המופיע באתר המפמ"ר.

11. פעילות גופנית בשעות הפנאי

- 11.1 במסגרת עבודתם יאתרו המורים לחינוך גופני תלמידים בעלי יכולות מתאימות ויעודדו אותם לקחת חלק בחוגי הספורט ובפעילויות הספורט העממיות והתחרותיות, המאורגנות והעצמאיות, המתקיימות במסגרת בית הספר או מחוצה לו בשעות אחר הצהריים וכן במסגרות לטיפוח מצטיינים בענפי הספורט השונים.
- 11.2 מומלץ שהרשויות המקומיות תפתחנה חוגים יישוביים להתעמלות מתקנת ולכושר גופני, ושמנהלי בתי הספר והמורים לחינוך גופני יפנו תלמידים הזקוקים לכך לחוגים אלה.

12. יוזמות חינוכיות

המורים לחינוך גופני ייזמו תוכניות ופעילויות בתחום ויפרסמו אותן בכל המסגרות האפשריות. מנהלי בתי הספר והמורים לחינוך גופני מתבקשים להעביר בכתב למפקחים על החינוך הגופני במחוזות הצעות לביצוע יוזמות במהלך שנת הלימודים. דוגמאות ליוזמות: שבוע החינוך הגופני, כיתות ספורט, ימי ספורט, תוכניות לקידום אורח חיים פעיל ובריא, ימי שיא, ימי גיבוש כיתתי שבמרכזם פעילות ספורטיבית ותוכניות מעברים הקשורות לחינוך גופני.

הוראה, למידה והערכה
בחינות בגרות, עבודות גמר וכלי הערכה נוספים לקראת תעודת הסיום

התוכנית הלאומית ללמידה משמעותית - החטיבה העליונה: מבנה הלימודים, ההיבחות ותעודות הסיום בחינוך הטכנולוגי

הוראת קבע מספר 0210 - החלפה
תוקף הוראה מ-6.5.2019

תחולה

בתי ספר העל-יסודיים.

תמצית ההוראה

הוראה זו נועדה להבהיר כיצד יבואו המדיניות ללמידה משמעותית והשינוי במבנה תעודות הבגרות לידי ביטוי במסגרת הלימודים בחינוך הטכנולוגי בחטיבה העליונה, וכן למסד מערך תעודות הסמכה מקצועיות המוכרות על ידי גופי ההסמכה והתעשייה הישימים במדינת ישראל.

החינוך הטכנולוגי הוא חלק בלתי נפרד מתפיסת המשרד שמטרתה להכין את האזרח הצעיר לקראת חיים של בוגר עצמאי ותורם לחברה שבה הוא חי, כחלק מתפיסת הלמידה המשמעותית.

מטרת הוראה זו היא לפתוח בפני תלמידי החטיבות העליונות אפשרויות מגוונות לסיים את לימודיהם כשבאמתחתם תעודה מקצועית בעלת ערך (בנוסף לתעודת הבגרות או בלעדיה) שתאפשר להם אופק תעסוקתי והמשך לימודים לדיפלומות של טכנאי או הנדסאי וללימודים אקדמיים בתחומים רלוונטיים שונים.

ההוראה מגדירה את מבנה המגמות בחינוך הטכנולוגי, את תעודות הסיום ואת התנאים המאפשרים להתקבל ללימודי המשך בהשכלה העל-תיכונית. מסמך זה אינו מהווה אסמכתא לתקנת הבגרות ולהוראת אגף הבחינות. באחריות מנהל בית הספר לבחון את תוכנית הלימודים מול הנחיות אגף הבחינות ולוודא שהתלמידים משלימים את כל הדרישות לתעודת בגרות.

התפוצה: מנהלי מוסדות החינוך העל-יסודיים, מנהלי המכללות לטכנאים ולהנדסאים, המפקחים הכוללים בחינוך העל-יסודי ומנהלי מחלקות החינוך ברשויות וברשתות החינוך.

תקציר השינויים

חוזר זה מעדכן את החוזר הקודם באותו נושא, שפורסם בסעיף 0062 בחוזר הוראות הקבע עד/12(א), "התוכנית הלאומית ללמידה משמעותית - החטיבה העליונה: מבנה הלימודים, ההיבחות ותעודות הסיום בחינוך הטכנולוגי". בעקבות עדכון התוכנית הלאומית ללמידה משמעותית בחטיבה העליונה עודכן

מבנה הלימודים וההיבחות במסגרת המגמות הטכנולוגיות. כמו כן, עודכנו התנאים לזכאות לתעודה הסמכה טכנולוגית מקצועית.

הגורם האחראי

מנהל אגף טכנולוגיה (מגמות מדעיות הנדסיות), המינהל לתקשוב

טכנולוגיה ומערכות מידע

03-6896809

ahronsh@education.gov.il

מנהל אגף (מגמות מקצועיות והסמכות), מינהל מדע וטכנולוגיה

03-6896810

yakovsh@education.gov.il

הממונה על החינוך הטכנולוגי העל-תיכוני, מינהל מדע וטכנולוגיה

02-5602197

assafme@education.gov.il

הוראות מבוטלות

- התכנית הלאומית ללמידה משמעותית - החטיבה העליונה: מבנה הלימודים, ההיבחות ותעודות הסיום בחינוך הטכנולוגי **מספר: 3.1-53 פורסמה בחוזר: עו/4(א) בתאריך: כ"ה בכסלו תשע"ו, 07 בדצמבר 2015**

הוראות קשורות

- התכנית הלאומית ללמידה משמעותית - החטיבה העליונה: ארגון הלימודים ותעודות הסיום **מספר: 3.1-47 פורסמה בחוזר: עד/7(ד) בתאריך: כ"א באדר ב תשע"ד, 23 במרץ 2014**

תוכן העניינים

3	1. רקע
4	2. המשנה החינוכית
5	3. ארגון הלימודים הטכנולוגיים בחטיבה העליונה
5	3.1 כללי.....
6	3.2 מבנה הלימודים במסגרת המגמות הטכנולוגיות.....
7	3.3 מבנה תוכנית הלמידה ומרכיבי ההיבחנות במקצוע המוביל בחינוך הטכנולוגי.....
8	3.4 מבנה תוכנית הלמידה ומרכיבי ההיבחנות במקצוע התמחות בחינוך הטכנולוגי.....
9	3.5 פתיחת מגמה טכנולוגית.....
9	4. תעודות הסמכה בחינוך הטכנולוגי
9	4.1 כללי.....
9	4.2 התעודות והדרישות.....
11	5. פירוט המגמות, צבירי המקצועות ולימודי ההמשך בחינוך הטכנולוגי
11	5.1 כללי.....
13	5.2 פירוט המגמות הטכנולוגיות ללימודי המשך להסמכות מתקדמות ולדיפלומה.....
16	5.3 מבנה תוכנית הלמידה ומרכיבי ההיבחנות במקצועות הלימוד בחינוך הטכנולוגי העל-תיכוני (לימודי המשך).....
17	5.4 טבלת עזר - התנאים לזכאות לתעודת הסמכה טכנולוגית מקצועית מתקדמת, רמה 2.2, 2.3 (*).....

1. רקע

בשנת הלימודים התשע"ד פורסם חוזר מנכ"ל שהתווה את מבנה הלימודים בבית הספר העל-יסודי בראייה חינוכית ולימודית כוללת, עיצב את דרכי ההערכה ואת מבנה ההיבחנות ופירט את הדרישות לתעודות הסיום במערכת החינוך.

תפקיד חוזר זה הוא לפרט ולהבהיר כיצד יבוא לידי ביטוי מבנה הלימודים בחינוך הטכנולוגי-מקצועי, להתאים את מבנה הלימודים ואת תנאי ההיבחנות למדיניות הלמידה המשמעותית ולחזק את המגמות והמקצועות

הטכנולוגיים המשלבים התנסות וחוויה בלמידה, ולהפוך אותם למקצועות מרכזיים במסלול המשמש דוגמה ללמידה משמעותית. בנוסף, חוזר זה נועד לפתוח בפני תלמידי החינוך הטכנולוגי בארץ מגוון רחב של אפשרויות לקבלת תעודות הסמכה ותעודות מקצועיות בעלות משמעות, שסייעו להם להשתלב בעולם התעסוקה העתידי, וישמשו בסיס ללימודי המשך לקראת תעודת מקצוע, לדיפלומת טכנאי או הנדסאי במכללות הטכנולוגיות-מקצועיות ולקראת קבלת תואר במוסדות להשכלה גבוהה.

חוזר זה הוא חלק מהתוכנית האסטרטגית לחיזוק החינוך הטכנולוגי שמטרתיה הן:

- להעניק לתלמידים כלים למימוש עצמי תוך פיתוח מצוינות בתחום המקצועי.
  - לפתח את ערך העבודה בחברה הישראלית.
  - לטפח אזרחים יצרניים השואפים להשתלב ולהתקדם בשוק העבודה ברוח הנאמר בתלמוד: "גדולה מלאכה שמכבדת את בעליה." (תלמוד בבלי, מסכת נדרים, דף מ"ט, עמ' ב').
  - להכשיר בוגרים העומדים בתנאי הקבלה ללימודים במכללות הטכנולוגיות ובמוסדות להשכלה גבוהה.
  - לתרום לקידום הצמיחה של המשק והכלכלה הישראליים ולהקטנת שיעור האבטלה באמצעות פיתוח הון אנושי התואם את הצרכים הלאומיים של המדינה.
  - להציב יעדים משמעותיים ובני מימוש גם לתלמידים שאינם זכאים לתעודת בגרות.
- חוזר זה מתייחס לתלמידים שהחלו את לימודיהם בכיתה י' בשנת הלימודים התשע"ט ואילך.

2. המשנה החינוכית

התוכנית היא חלק ממהלך כולל של פיתוח למידה משמעותית במערכת החינוך, שמטרתה התאמת הלמידה למיומנויות הנדרשות לחיים במאה ה-21, תוך התייחסות לנטיות השונות של התלמידים, לצרכים המגוונים של החברה בישראל ולאופי הלימודים במגוון מוסדות להשכלה גבוהה, וכן פיתוח אחריות אישית של הלומד במהלך לימודיו וכן פיתוח אחריות כלפי הקהילה, החברה והמדינה.

הטכנולוגיה במדינת ישראל היא טכנולוגיה חלוצית ופורצת דרך. החינוך הטכנולוגי והמקצועי מבקש להכשיר את תלמידיו להמשיך ולהוביל את הטכנולוגיה בישראל בשנים הבאות. לשם כך יש לפתח את החוזקות של המערכת הקיימת ולהתמודד עם האתגרים העומדים בפניה.

החוזקות המרכזיות שאנו מבקשים לפתח הן:

- מערכת המאפשרת להתפתח ולהתקדם במסלולי ההסמכה המקצועית מדרגת הבסיס ועד לדרגות הגבוהות ביותר של ההתמקצעות בתחום הנבחר על ידי הלומד.

- מערכת הנותנת מענה לצרכים המאופיינים על ידי התעשייה, המשק וצה"ל.
  - מערכת המתמקדת בחיזוק טווח רחב של כישורי חשיבה מסדר גבוה ומיומנויות מוטות עתיד.
  - מערכת המתעדכנת חדשות לבקרים בפיתוחים ובהתקדמות הטכנולוגית בארץ ובעולם.
- האתגרים שאנו מבקשים להתמודד עמם:**
- להגדיל את מספר התלמידים הלומדים בחינוך הטכנולוגי-מקצועי מתוך תפיסת עולם הגורסת שבאופן זה יינתן מענה לצרכי המשק, הכלכלה והביטחון של המדינה.
  - להגדיל את שיעור התלמידים המשלבים התנסות מעשית בעולם העבודה בתקופת לימודיהם, כחלק מהטמעת פדגוגיה המעודדת למידה פעילה.

3. ארגון הלימודים הטכנולוגיים בחטיבה העליונה

3.1 כללי

- 3.1.1 החינוך הטכנולוגי-מקצועי מציע מגוון רחב של מגמות טכנולוגיות. בכל מגמה נלמדים שלושה מקצועות שהם השדרה של התוכן, הכישורים והמיומנויות המקצועיות שיוקנו ללומד במגמות אלה. אלה המקצועות שנלמדים בחטיבה העליונה:
- מקצוע בחירה א':** "מדע וטכנולוגיה לכול - בנתיב הטכנולוגי" או מקצוע מדעי (פיזיקה, ביולוגיה או כימיה).
- מקצוע בחירה ב':** מקצוע מוביל (יסודות ובסיס הלימודים הדיסציפלינאריים) במגמה.
- מקצוע בחירה ג':** מקצוע התמחות במגמה המבוסס על המקצוע המוביל.
- פירוט המגמות, המקצועות המובילים וההתמחויות בכל מגמה מובא בס"ק 5.
- 3.1.2 תלמיד בחינוך הטכנולוגי-מקצועי יוכל לזכות בסיום לימודיו בשתי תעודות:
- תעודת בגרות מלאה בהתאם לחוקת הזכאות ובהתאם לצירוף המקצועות שבחר ותעודת הסמכה.
- 3.1.3 תעודת הסמכה טכנולוגית, בתנאי שהתלמיד יעמוד בכל ההתחייבויות כמפורט בסעיף 4.2 להלן, גם אם לא יהיה זכאי לתעודת בגרות. תעודת ההסמכה הטכנולוגית תאפשר לו לפנות לשוק העבודה או ללימודי המשך. תלמיד בחינוך הטכנולוגי ישלב התנסות מעשית בסביבות עבודה בתעשייה, במערכות משקיות, בשירותים וכדומה, בהיקף שייקבע בכל מגמה.

3.1.4 תלמיד בחינוך הטכנולוגי מקצועי יוכל להמשיך ללימודים בכיתות י"ג-י"ד לקראת הסמכה מקצועית גבוהה או לדיפלומה של טכנאי או הנדסאי.

במספר מגמות בחינוך הטכנולוגי ניתן ללמוד במקביל למסלול הטכנולוגי הרגיל גם במסלול טו"ב (טכנאים ובגרות). מסלול טו"ב הינו מסלול האצה לתלמידי החינוך הטכנולוגי הלומדים לקראת הסמכה על תיכונית של טכנאים והנדסאים במהלך לימודי התיכון. (ראו הוראה 0078 בחוזר מנכ"ל תשע"ו/12א, "אישור תכניות האצה לתלמידים מחוננים ומצטיינים ולתלמידי החינוך הטכנולוגי הלומדים לקראת הסמכה על-תיכונית של טכנאים והנדסאים במהלך לימודי התיכון").

במסלול טו"ב מסיים התלמיד את תוכנית הלימודים של כיתה י"ג בכיתה י"ב תוך מתן אפשרות ללימודי המשך בכיתה י"ד (הנדסאים).

3.2 מבנה הלימודים במסגרת המגמות הטכנולוגיות

הטבלה שלהלן מתארת את הלמידה על פי תוכנית הלימודים בשלושת המקצועות שהם שדרת התוכן המקצועי בכל מגמה טכנולוגית

בחירה	שם המקצוע	רמת הלימוד	שעות הוראה נדרשות (ל 5 יחידות לימוד)
א'	מקצוע מדעי***: פיזיקה/כימיה/ ביולוגיה / מדע וטכנולוגיה לכול בנתיב הטכנולוגי	70%+30% (*)	15 ש"ש=12 שעות הוראה ו 3 התנסותי
ב'	המקצוע המוביל***	70%+30% (*)	18 ש"ש=12 שעות הוראה ו 6 שעות התנסותי
ג'	מקצוע התמחות	100% (**)	12 ש"ש=12 שעות הוראה ו 9 שעות התנסותי

הערות:

(*) ציון של 30% יחד עם ציון 70% היבחנות חיצונית משוקלל ל-5 יחידות לימוד, 70% היבחנות חיצונית ללא ציון ה 30% משוקלל בתעודת ההסמכה הטכנולוגית ל- 3 יחידות לימוד מתוך 5 יחידות לימוד.

(**) במקצוע ההתמחות ניתן להיבחן ברמת 3 יחידות לימוד או 5 יחידות לימוד בהתאם לרמת התלמיד.

(***) תלמיד שנבחן בבחינה פנימית בית ספרית על פי תוכנית הלימודים ידווח ציון על 90 שעות

הבהרות לטבלה

- א. הזכאות לתעודת בגרות מותנית בכל המתחייב מההוראות בחוזר 0183 בחוזר הוראות הקבע עד/7(ד), "התוכנית הלאומית ללמידה משמעותית – החטיבה העליונה: ארגון הלימודים ותעודות הסיום".
- ב. תלמיד שייבחן רק באירוע הבחינה החיצוני, שהוא 70% מהחומר, ללא החלק הבית-ספרי של ה-30%, יישמר לו היקף ההיבחות של 70% (שיחשב כ-3 יחידות לימוד מתוך 5 יחידות לימוד), והוא יוכל לגשת לבחינה חיצונית בעתיד בהיקף של כ-30% מהחומר הלימודי (הרחבה ל-100% שישוקלל ל-5 יחידות לימוד), בהיבחות כנבחן משנה במקצועות בהם תהיה בחינה על חלק זה.
- ג. מקצועות הלימוד בחינוך הטכנולוגי יכולים להוות חלק מהתוכנית להתפתחות אישית ולמעורבות חברתית-קהילתית שכל בוגר במערכת החינוך מחויב בה לצורך זכאות לבגרות. ההנחיה תקפה לכלל התלמידים הלומדים בשכבות כיתה י' עד י"ב, כאשר התלמיד ידווח על סך של 30 שעות בכל שכבת גיל, ובסך הכל 90 שעות.
- ד. מומלץ שתלמיד יבחן במקצוע ההתמחות רק לאחר שנבחן במקצוע המוביל.
- ה. פירוט לגבי פריסת שעות ההוראה העיוניות וההתנסותיות בכל אחת מהמגמות ניתן למצוא באתר מפמ"ר המגמה.

3.3 מבנה תוכנית הלמידה ומרכיבי ההיבחות במקצוע

המוביל בחינוך הטכנולוגי

הטבלה שלהלן מתארת את מרכיבי ההיבחות במקצוע המוביל בחינוך הטכנולוגי.

מרכיב	המרכיב בהערכה חיצונית	מרכיב ההרחבה בהערכה בית-ספרית
תוכנית הלימודים	מוגדרת מראש וכוללת תבחינים להערכת התכנים	הרחבה והעמקה מתוך תוכנית הלימודים שיפרסם מפמ"ר המקצוע.
אופן ההערכה	אירוע בחינה חיצוני (בחינה בכתב או בחינה מתוקשבת או הערכה חלופית על ידי בוחן חיצוני באישור מפמ"ר תחום הדעת) + "ציון הגשה" בית-ספרי	הערכה בית-ספרית בדרכים מגוונות (לימוד סביב מיזם, עבודת חקר, תלקיט, מטלת ביצוע, מעבדה, מבחן בכתב) על פי החלטת בית הספר ובהתאם לאפשרויות שצוינו בחוזר מס' 0183 בחוזר הוראות הקבע עד/7(ד),

מרכיב	המרכיב בהערכה חיצונית	מרכיב ההרחבה בהערכה בית-ספרית
		"התוכנית הלאומית ללמידה משמעותית – החטיבה העליונה: ארגון הלימודים ותעודות הסיום" ובהתאם להמלצות המפמ"ר של תחום הדעת ובאישור צוות הפיקוח המקצועי
אופן חישוב הציון	70% של הציון עבור אירוע הבחינה החיצוני + 30% ציון בית-ספרי ("ציון מגן"/"ציון הגשה"/"ציון מסכם"/"ציון שנתי")	100% ציון בית-ספרי
הרכב הציון הסופי במקצוע	70%	30%

במקצוע המוביל חובה לשמור על ההרכב של 70%+ 30% ולא ניתן לבחון תלמיד ב-100% בחינה בהערכה חלופית כגון עבודת גמר או ב-100% בחינה עיונית.

3.4 מבנה תוכנית הלמידה ומרכיבי ההיבחנות במקצוע התמחות בחינוך הטכנולוגי

מקצוע ההתמחות בחינוך הטכנולוגי מבוסס על המקצוע המוביל של המגמה. במסגרת מקצוע ההתמחות יבצע הלומד עבודת גמר (5 יחידות לימוד) או מיזם (פרויקט גמר) (בהיקף של 3 יחידות לימוד) על פי הנחיות מפמ"ר המקצוע. הטבלה שלהלן מתארת את מרכיבי ההיבחנות במקצוע ההתמחות בחינוך הטכנולוגי.

המרכיב בהערכה חיצונית	המרכיב
100%	היקף החומר
מוגדרת מראש וכוללת תבחינים להערכת התכנים	תוכנית הלימודים
אירוע בחינה חיצוני בו הלומד מציג את המיזם בפני בוחן חיצוני (מתקיים בכיתה י"ב)	אופן ההערכה

המרכיב	המרכיב
בהערכה חיצונית	אופן חישוב הציון
50% של הציון עבור אירוע הבחינה החיצוני + 50% ציון בית-ספרי	הרכב הציון הסופי במקצוע ההתמחות
100%	

3.5. פתיחת מגמה טכנולוגית
להלן קישור להוראה מספר 0020 בחוזר הוראות הקבע עז/5(א),
"נוהל הפתיחה והסגירה של מגמות בחינוך הטכנולוגי".

4. תעודות הסמכה בחינוך הטכנולוגי

4.1. כללי

החינוך הטכנולוגי-מקצועי שואף לאפשר לכל בוגר תעודה משמעותית ובעלת ערך לעולם העבודה או ללימודי המשך להסמכות גבוהות, לדיפלומת טכנאי או הנדסאי וללימודים אקדמיים, בעיקר בתחומי ההנדסה. בהתאם לתפיסת עולם זו נבנתה מערכת הסמכות חדשה. מערכת זו היא גמישה ומאפשרת קידום ומעבר בין מדרגי ההסמכה השונים.

4.2. התעודות והדרישות

להלן טבלה המתארת את מגוון תעודות ההסמכה האפשריות לתלמיד במסלול הטכנולוגי-מקצועי ואת הדרישות לזכאות לכל אחת מהן.

ההסמכה	סוג התעודה	הדרישות המינימליות*** בתחום הטכנולוגי			הדרישות המינימליות*** במקצועות החובה		
		בחירה א' מקצוע מבוא	בחירה ב' מקצוע מוביל	בחירה ג' מקצוע התמחות	שפת אם (עברית או ערבית)	מתמטיקה	אנגלית
1.1	תעודת הסמכה טכנולוגית-מקצועית בסיסית רמה 1.1	*הערכה פנימית	*הערכה פנימית	3 יחידות לימוד	*הערכה פנימית	*הערכה פנימית	*הערכה פנימית
1.2	תעודת הסמכה טכנולוגית-מקצועית בסיסית רמה 1.2	*הערכה פנימית	3 יחידות לימוד****	3 יחידות מתוך 5	*הערכה פנימית	*הערכה פנימית	*הערכה פנימית

תעודת הסמכה טכנולוגית- מקצועית בסיסית רמה 1.3	*הערכה פנימית	מתוך 5 יחידות	*הערכה פנימית	3 יחידות לימוד	1.3
תעודת הסמכה טכנולוגית- מקצועית מתקדמת רמה 2.1	*הערכה פנימית	3 יחידות מתוך 5	*הערכה פנימית	3 יחידות לימוד	2.1
תעודת הסמכה טכנולוגית- מקצועית מתקדמת רמה 2.2 דיפלומה לטכנאים	עמידה בדרישות לזכאות לדיפלומת טכנאי				2.2
תעודת הסמכה טכנולוגית- מקצועית מתקדמת רמה 2.3 דיפלומה להנדסאים	עמידה בדרישות לזכאות לדיפלומת הנדסאי				2.3
תעודת הסמכה טכנולוגית- מדעית, רמה 3.1	*הערכה פנימית	3 יחידות מתוך 5	2 יחידות לימוד**	3 יחידות לימוד	****3.1
תעודת הסמכה טכנולוגית- מדעית, מתקדמת, רמה 3.2	*הערכה פנימית	3 יחידות מתוך 5	2 יחידות לימוד**	3 יחידות לימוד	****3.2
תעודת הסמכה טכנולוגית- מדעית, איכותית, רמה 3.3	5 יחידות לימוד	5 יחידות לימוד	2 יחידות לימוד**	5 יחידות לימוד	****3.3

* ציון בית ספרי ל-90 שעות.
 ** לתלמידי החינוך הממלכתי, החינוך הממלכתי דתי והחינוך החרדי
 במגזר היהודי. לתלמידי מגזר דוברי ערבית התנאים שונים.
 *** ב"דרישות המינימליות" הכוונה לעמידה בהצלחה (בציון 55 ומעלה)
 בכל מקצוע שהוזכר. יחד עם זאת, בהסמכה 3.1, ייחשב כעמידה

בדרישות גם ציון נמוך מ-55 במתמטיקה או באנגלית אם הוא מוכר
 לצורך הזכאות לבגרות. ****
 היבחנות בהיקף של 3 יחידות לימוד מתוך 5 יחידות לימוד אפשריות. ****
 להסמכות 3.1, 3.2 ו-3.3 נדרשת זכאות לתעודת בגרות.

5. פירוט המגמות, צבירי המקצועות ולימודי ההמשך בחינוך הטכנולוגי

5.1 כללי

הטבלה שלהלן מפרטת את המגמות הטכנולוגיות וההתמחויות
 של כל מגמה בחטיבה העליונה

שם וסמל המגמה	המקצוע המוביל	שם ההתמחות	סמל ההתמחות
מערכות ייצור ממוחשבות (10)	מכניקה הנדסית	מערכות תיב"ם (תכנון וייצור בעזרת מחשב)	1010
		תחזוקת מערכות מכניות	1020
הנדסת אלקטרוניקה ומחשבים (11)	אלקטרוניקה ומחשבים	מערכות מחשב ובקרה	1120
		מערכות מחשבים	1130
		מערכות תקשורת ואלקטרוניקה	1140
הנדסת בנייה ואדריכלות (12)	טכנולוגיות בניה	אדריכלות ועיצוב פנים	1210
		תכנון הנדסי של מבנים	1220
הנדסת תוכנה וסייבר (14)	מדעי המחשב	תכנון ותכנות מערכות סייבר	1410
			1450
ביוטכנולוגיה (16)	מערכות ביוטכנולוגיה	יישומים בביוטכנולוגיה	1610
ניהול עיסקי (17)	מינהל וכלכלה	ניהול משאבי אנוש	1710
		חשבונאות	1720
		שווק וקידום מכירות	1750
הנדסת תעשייה וניחול (18)	ניהול התפעול	ניהול הייצור	1810
תיירות ופנאי (19)	תיירות	ניהול תיירותי	1910
		ניהול מלונאי	1920
אמנויות העיצוב	אמנות שימושית	עיצוב (המוצר)	2010

			(20)
2020	עיצוב אופנה ותלבשת		
2110	מערכות טלויזיה וקולנוע	אופטיקה יישומית	טכנולוגיות תקשורת (21)
2120	מערכות צילום		
2420	מערכות רפואיות	מדעי הבריאות	מערכות בריאות (24)
2510	יישומי פעילויות בחינוך	פסיכולוגיה התנהגותית	חינוך (25)
2610	ימאות וספינות	מדעי הים	מערכות ימיות
2710	יזמות ומיזמים (פרויקטים)	מנהיגות ויזמות	מנהיגות ויזמות בסביבה העסקית (27)
2810	יישומי עיצוב שיער וטיפוח החן	יסודות ועקרונות בעיצוב שיער ובטיפוח החן	עיצוב שיער וטיפוח החן (28)
3110	תקשורת אלקטרונית	תקשורת וחברה	מדיה ופרסום (31)
3120	פרסום ויחסי ציבור		
3210	מערכות תעופה	בקרה במכונות	הנדסת מכונות (32)
3220	מכטרוניקה		
3230	תרמודינמיקה טכנית ימית		
3310	מערכות הספק פיקוד ובקרה	מע' חשמל	מערכות בקרה ואנרגיה (33)
3320	מערכות בקרת אקלים		
3420	בישול מלונאי	מדעי התזונה	מלונאות (34)
3430	אפיה מלונאית		
3510	תשתיות מחשוב ותקשוב	מערכות תקשוב	תקשוב (35)
3520	תחזוקת מערכות סלולריות		
3610	מידע וידע באינטרנט	ניתוח ואיתור מידע	גילוי ואיתור מידע דיגיטלי (36)
3710	יישומי האוטוטק	מדעי תחבורה מתקדמת	תחבורה מתקדמת * (37)
3720	הנדסת אוטוטק		
3730	תכנות אוטוטק		

5.2. פירוט המגמות הטכנולוגיות ללימודי המשך להסמכות מתקדמות ולדיפלומה

מגמה בה קיים מסלול האצה (טו"ב – טכנאים ובגרות)	המגמה הטכנולוגית בחטיבה העליונה			המגמה הטכנולוגית בחטיבה בלימודי ההמשך	
	שם ההתמחות	הסמל	הסמל ושם המגמה	שם המגמה וההתמחות	הסמל
✓	מערכות תיב"ם	1010	מערכות ייצור ממוחשבות (10)	הנדסת מכונות – בניית מכונות	1091
	תחזוקת מערכות מכניות	1020			
✓	מכטרוניקה	3220	הנדסה מכונות (32)	הנדסת מכונות – מכטרוניקה	1092
	מכונות תעופה	3210		הנדסת מכונות – מערכות תעופה	1093
	תרמודינמיקה טכנית ימית	3230		הנדסת מכונות – מכונאות ימית	1094
✓	מערכות מכונאות רעה	1030	מערכות ייצור ממוחשבות (10)	הנדסת מכונות – מכונאות רכב	1095
✓	מערכות חשמל ואלקטרוניקה ברכב	1040			
✓	מערכות ממוחשבות ברכב – אוטוטק	3240	הנדסת מכונות (32)	הנדסת מכונות – אוטוטק	1097
	מערכות צמ"ה (ציוד מכני הנדסי)	3250		הנדסת מכונות – צמ"ה	1098
✓	מערכות אלקטרוניות	1140	הנדסת אלקטרוניקה ומחשבים (11)	הנדסת אלקטרוניקה ומחשבים – מע' אלקטרוניות	1191
✓	מערכות	1120			

	מחשוב ובקרה			אלקטרוניקה ומחשבים – מע' מחשוב ובקרה	
	מערכות מחשבים	1130			
✓	תכנון הנדסי של מבנים	1220	הנדסת בניין ואדריכלות (12)	הנדסת בניין ואדריכלות – בנייה	1291
	אדריכלות ועיצוב פנים	1210		הנדסת בניין ואדריכלות – אדריכלות	1292
	תכנון ותכנות מערכות	1410	הנדסת תוכנה (14)	הנדסת תוכנה והנדסת תוכנה (14)	1491
	יישומים בביוטכנולוגיה	1610	ביוטכנולוגיה (16)	הנדסת ביוטכנולוגיה	1691
	ניהול משאבי אנוש	1710	ניהול עסקי (17)	ניהול עסקי – מינהל משפטי	1791
	חשבונאות	1720			
	שיווק וקידום מכירות	1750			
	מנהיגות ויזמות בסביבה העסקית	2710	מנהיגות ויזמות בסביבה העסקית (27)	ניהול עסקי – מינהל רפואי	1792
	חשבונאות	1720		ניהול עסקי – חשבונאות וחשבות שחר	1793
✓	ניהול היצור	1810	הנדסת תעשייה וניהול (18)	הנדסת תעשייה וניהול – מערכות תפעול	1891
	ניהול משאבי אנוש	1710	ניהול עסקי (17)		
	חשבונאות	1720			
	שיווק וקידום מכירות	1750			
	מנהיגות ויזמות בסביבה העסקית	2710	מנהיגות ויזמות בסביבה העסקית (27)		
	ניהול הייצור	1810	הנדסת תעשייה	הנדסת תעשייה וניהול	1893

			וניהול (18)	– לוגיסטיקה ושיווק	
	ניהול משאבי אנוש	1710	ניהול עסק (17)		
	חשבונאות	1720			
	שיווק וקידום מכירות	1750			
	מנהיגות ויזמות בסביבה העסקית	2710	מנהיגות ויזמות בסביבה העסקית (27)		
	עיצוב	2010	אמנויות העיצוב (20)	עיצוב – מדיה	2092
	עיצוב אופנה ותלבושת	2020	אמנויות העיצוב (20)	אופנה ותלבושות - תדמיתנות	2094
	מערכות טלוויזיה וקולנוע	2110	מערכות טלוויזיה וקולנוע (21)	מערכות טלוויזיה וקולנוע	2191
	מערכות צילום	2120			
	תקשורת אלקטרונית	3110	מדיה ופרסום (31)		
	פרסום ויחסי ציבור	3120			
	מערכות רפואיות	2420	מערכות בריאות (24)	פרמדיק מוסמך	2491
✓	מערכות הספק פיקוד ובקרה	3310	הנדסת חשמל, בקרה ואנרגיה (33)	הנדסת חשמל, בקרה ואנרגיה – מערכות הספק, פיקוד ובקרה	3391
	מערכות בקרת אקלים	3320			
✓	תשתיות מחשבו ותקשוב	3510	מערכות תקשוב (35)	מערכות תקשוב	3591

* החל משנת הלימודים התש"פ כיתה י' עוברת למבנה מגמה חדשה בשם מגמת תחבורה מתקדמת עם מקצוע מוביל חדש בשם מדעי תחבורה מתקדמת.

5.3. מבנה תוכנית הלמידה ומרכיבי ההיבחנות במקצועות הלימוד בחינוך הטכנולוגי העל-תיכוני (לימודי המשך) הטבלה שלהלן מתארת את מבנה תוכנית הלמידה ואת מרכיבי ההיבחנות במקצועות הלימוד בחינוך הטכנולוגי העל-תיכוני (לימודי המשך)

מקצועות	המרכיב	המרכיב בהערכה חיצונית
מקצועות תשתית והתמחות בכיתות י"ג/י"ד	היקף החומר	100%
	תוכנית הלימודים	מוגדרת מראש וכוללת תבחינים להערכה
	אופן ההערכה	אירוע בחינה חיצוני (בחינה בכתב או מתוקשבת) + "ציון הגשה" בית-ספרי
	אופן חישוב הציון	50% של הציון עבור אירוע הבחינה החיצוני + 50% ציון בית-ספרי
מבחן מעבדה (התנסות) בכיתות י"ג/י"ד	הרכב הציון הסופי	100%
	היקף החומר	100%
	תוכנית הלימודים	מוגדרת מראש וכוללת תבחינים להערכה
	אופן ההערכה	אירוע בחינה חיצוני בו הלומד מגן על המיומנויות ההתנסותיות בפני בוחן חיצוני (מתקיים בכיתה י"ג או י"ד, בהתאם לדרישות ההסמכה)
מבחן הגנה על עבודת גמר לתעודה / מקצועית / דיפלומה טכנאים, הגנה על מיזם גמר לתעודה / מקצועית / דיפלומה של הנדסאים	אופן חישוב הציון	50% של הציון עבור אירוע הבחינה החיצוני + 50% ציון בית-ספרי
	הרכב הציון הסופי	100%
	היקף החומר	בהתאם לעבודת/ מיזם (פרויקט) הגמר
	תוכנית הלימודים	בהתאם לעבודת/ מיזם (פרויקט) הגמר וכוללת תבחינים להערכה
	אופן ההערכה	אירוע בחינה חיצוני בו הלומד מגן על עבודת הגמר בפני בוחן חיצוני (למסיימים לימודים בכיתה י"ג) או הלומד מגן על מיזם (פרויקט) הגמר בפני שני בוחנים חיצוניים (למסיימים לימודים בכיתה י"ד)
	אופן חישוב הציון	50% של הציון עבור אירוע הבחינה החיצוני + 50% ציון בית-ספרי
	הרכב הציון הסופי	100%

5.4. טבלת עזר - התנאים לזכאות לתעודת הסמכה
טכנולוגית מקצועית מתקדמת, רמה 2.2, 2.3 (*)

ההסמכה	סוג התעודה	כיתה י"ג				כיתה י"ד			
		מקצוע תשתית	מקצוע התמחות	מבחן מעבדה	עבודת גמר	מקצוע תשתית	מקצוע התמחות	מבחן מעבדה	פרויקט גמר
2.2	לימודי תעודה או דיפלומה לטכנאים	✓	✓	✓	✓				
2.3	לימודי תעודה או דיפלומה להנדסאים	✓	✓	✓ ^(**)		✓	✓	✓	✓

(*) זכאות מותנית בציון חיובי עובר בכל המקצועות החיצוניים ובכל המקצועות הפנימיים.
(**) חובת מבחן מעבדה בחלק מהמגמות בהתאם להנחיות מפמ"ר המגמה.

התוכנית להשאלת ספרי לימוד

הוראת קבע מספר 0209 - החלפה
תוקף הוראה מ-6.5.2019

תחולה

בתי הספר הרשמיים והמוכרים שאינם רשמיים, בכל דרגות הגיל ובכל המגזרים, בהתאם למפורט בסעיף קטן 5.2 א ו-ב.

תמצית ההוראה

מטרתה של התוכנית להשאלת ספרי הלימוד היא הקלת נטל התשלומים על ההורים. החל משנת הלימודים התשע"ט, בתי הספר מחויבים להצטרף למהלך, פרט למקרים מיוחדים שאינם עומדים בתבחינים המפורטים להלן בסעיף קטן 5.2 א' ו-ב'. התוכנית מבוצעת בעיקר באמצעות הרשויות המקומיות וכן באמצעות בעלויות המפעילות לפחות עשרה בתי ספר (להלן – "הבעלויות") ובסיוע המנהלת להשאלת ספרי לימוד. תפקיד המנהלת לספק סיוע לוגיסטי ותמיכה מקצועית לבתי הספר. על בית הספר מוטלת האחריות הכוללת על המהלך. הוראה זו מגדירה את מטרות המהלך ואת התפיסה החינוכית העומדת בבסיסו. ההוראה גם עוסקת בפעולות הנדרשות לשם מימוש תוכנית ההשאלה, הן ברשויות ובבעלויות והן בבתי הספר.

תקציר השינויים

- ההוראה מעדכנת את התקציב הייעודי של המשרד להפעלת התוכנית בשנת הלימודים התש"פ ומציגה את השינויים הנדרשים לשם ביצוע התהליך.
- במהלך חודש מאי יפורסם קול קורא אחד לבקשות לתקציב זכאות ולתקציב נוסף.
- התקציב כולו המיועד לבית הספר יעבור לרשות בפעימה אחת בלבד בחודש נובמבר, לאחר בדיקת דוחות הביצוע, (במקום המקדמות שניתנו בשנים הקודמות לבתי הספר הלוקחים חלק בתוכנית).
- בתי הספר יגישו דו"ח ביצוע באמצעות הרשויות עד 19.9.2019.
- לוחות הזמנים הוקדמו כדי לאפשר את הקדמת התשלומים לבתי הספר (ראו ס"ק 11).
- משרד החינוך יקצה תקציב נוסף לבתי ספר אשר מקיימים את הוראות החוזר - גביית תשלומי הורים מרבית, איסוף ספרים משומשים ורכישת ספרים מאושרים בלבד - אך עדיין אינם מצליחים להצטייד בכל ספרי הלימוד הנדרשים במסגרת המשאבים העומדים לרשותם. זאת בכפיפות לתקציב קיים.

לשם השוואה עם ההנחיות שניתנו בשנה שעברה, ניתן להיכנס להוראת קבע מס' 97 בחוזר עח/11 באמצעות [הקישור הזה](#).

הגורם האחראי

הממונה על השאלת ספרי הלימוד, המינהל הפדגוגי – היחידה

לתוכניות משלימות למידה

02-5604033

seferzol@education.gov.il

הוראות מבוטלות

- התוכנית להשאלת ספרי לימוד מספר: 97 פורסמה בחוזר: תשע"ח/11 בתאריך: ז' בתמוז תשע"ח, 20 ביוני 2018

הוראות קשורות

- ניהול הגבייה והכספים במוסד החינוכי: חוק לימוד חובה (תיקון מס' 26), מספר: 7-503 פורסמה בחוזר: סה/4(א) בתאריך: י"ח בכסלו תשס"ה, 01 בדצמבר 2004
- תשלומי הורים מספר: 3.11-9 פורסמה בחוזר: סג/3(א) בתאריך: כ"ו בחשון תשס"ג, 01 בנובמבר 2002
- תיקון לסעיף 3.11-9 בחוזר הוראות הקבע סג/3(א), מספר: 11-3. 10 פורסמה בחוזר: סג/6(א) בתאריך: ל' בשבט תשס"ג, 02 בפברואר 2003
- תשלומי הורים - תיקון לסעיף 3.11-9 בחוזר הוראות מספר: 3.11-11 פורסמה בחוזר: סד/2(ב) בתאריך: ה' בתשרי תשס"ד, 01 באוקטובר 2003

- תכנית לימודים נוספת (תל"ן) בגני ילדים - השלמה לסעיף 9-3.11
- בחוזר הוראות הקבע סג/3(א) **מספר:** 3.11-12 **פורסמה בחוזר:** 01 בדצמבר 2003
- ד/4(א) **בתאריך:** ו' בכסלו תשס"ד, 01 בדצמבר 2003

תוכן העניינים

3	1. כללי
4	2. האמצעים למימון התוכנית
5	3. מטרות התוכנית
5	4. פעולות המשרד ליישום המהלך
5	5. כללים, עקרונות ותנאים מוקדמים להפעלת התוכנית
8	6. ליווי, הדרכה ובקרה
8	7. תפקידי מנהל בית הספר
9	8. תפקידי הרשות המקומית/הבעלות
9	9. סיוע כספי
11	0. 1. תהליך הביצוע של תוכנית ההשאלה
12	1. 1. שלבי הביצוע של תוכנית ההשאלה ומועדיהם
15	2. 1. נספח: דוגמה למכתב הסבר להורים על תוכנית ההשאלה

1. כללי

התוכנית להשאלת ספרי לימוד פועלת בבתי הספר מכוח חוק השאלת ספרי לימוד, התשס"א-2000, ומכוח התקנות להשאלת ספרי לימוד, התש"ע-2010. לקראת שנת הלימודים התשע"ה אושר תיקון מספר 7 לחוק העוסק בחובת השאלת ספרי לימוד ומפרט את השינויים בתוכנית ההשאלה. **החל משנת הלימודים התשע"ט, תוכנית ההשאלה מחייבת את כלל בתי הספר שיש להם היתכנות כלכלית להפעלתה.** התוכנית היא פרויקט חברתי-קהילתי המאפשר הזדמנות להטמיע ערכים של שוויון, שמירה על הרכוש ותרומה לקהילה. מנהל בית ספר שעדיין אינו מפעיל את התוכנית, יודיע להורים עוד במהלך שנת הלימודים הנוכחית (התשע"ט) על כוונתו להפעילה בשנת הלימודים הבאה בהתאם ללוח הזמנים המוצג בס"ק 11 להלן.

הורה המתנגד להשתתף בתוכנית יוכל לבחור שלא להשתתף בה. אם יותר מ-40% מההורים מתנגדים להשתתף בתוכנית, המנהל רשאי לפנות לפיקוח ולבקש דחייה בשנה נוספת. בידי מנהל המחוז הסמכות לאשר את הדחייה.

2. האמצעים למימון התוכנית

- 2.1 התלמידים משאירים את ספרי הלימוד בבית הספר בסיום כל שנת לימודים לשימוש התלמידים הצעירים מהם.
  - 2.2 הורי התלמידים משלמים תשלום שנתי המאושר במסגרת "תשלומי הורים".
  - 2.3 המשרד מעניק תקצוב ראשוני לבתי הספר המצטרפים לתוכנית לראשונה, בהתאם למדד הטיפוח הבית ספרי. על מוסדות החינוך להתעדכן באמצעות ההודעות המתפרסמות בחוזר המנכ"ל מדי שנת לימודים בנוגע לתעריפי הסיוע, למועדי הגשת הבקשות לתקציבים ולאופן הדיווחים וכן להתעדכן בהנחיות העוסקות בתוכנית השאלת הספרים.
  - 2.5 נוסף על כך יקבל בית הספר – באמצעות הרשות או הבעלות – סיוע כספי לפעילות הלוגיסטית והמנהלית בהתאם לגודלו (כמפורט בסעיף 9.10) ובהתאם להוצאות הלוגיסטיות בפועל ולמאזן הכספי של בית הספר בתוכנית.
  - 2.6 משרד החינוך יקצה תקציב נוסף לבתי ספר המקיימים את הוראות החוזר, דהיינו גביית תשלומי הורים מרבית ואיסוף ספרים משומשים, אך עדיין אינם מצליחים להצטייד בכל ספרי הלימוד הנדרשים במסגרת המשאבים העומדים לרשותם. יובהר כי התקציב יינתן עבור הצרכים המפורטים להלן:
    1. רכישת ספרים חדשים שהמשרד מחייב.
    2. צמיחה במספר התלמידים המשתתפים בפרויקט.
    3. חידוש מלאי והחלפת מהדורות.
    4. הוצאות לוגיסטיות.
- בכל מקרה לא יאושר תקציב הגבוה מסכום ההוצאה בפועל בניכוי השתתפות ההורים.**
- יודגש כי על מנהל בית הספר שעדיין לא הצטרף לתוכנית, לבחון לפני ההצטרפות את ההיתכנות הכלכלית של בית הספר. אם יתברר כי אין היתכנות כלכלית להפעלת התוכנית במסגרת המשאבים הקיימים באותה השנה, יהיה עליו לבקש את דחייתה בשנה.

3. מטרת התוכנית

- 3.1 הקלת נטל התשלומים על ההורים באמצעות הוזלת הוצאה על ספרי לימוד (על פי החלטה מס' 4088 של ממשלת ישראל מיום י"ג בטבת התשע"ב, 8.1.2012)
- 3.2 מתן הזדמנות שווה לכל התלמידים להצטייד ב"סל ספרים" מלא.
- 3.3 חינוך הילדים למתן יחס של כבוד לספר ופיתוח תחושת האחריות האישית שלהם לרכוש.
- 3.4 שיפור הליך הבקרה על מילוי הנחיות המשרד בנושא ספרי לימוד (לדוגמה: הקפדה על שימוש בספרי לימוד מאושרים על ידי משרד החינוך ועל ההוראה לרכוש אך ורק ספרים שייעשה בהם שימוש פעיל).
- 3.5 שמירה על איכות הסביבה.

4. פעולות המשרד ליישום המהלך

- 4.1 מתן תקציב להפעלת התוכנית בהתאם למדד הטיפול של בית הספר, למועד ההצטרפות לתוכנית ולמאזן הכספי בתוכנית.
- 4.2 קביעת התהליכים להפעלת התוכנית באמצעות חוזר המנכ"ל כמפורט להלן.
- 4.3 פרסום קול קורא שמטרתו להרחיב את תוכנית ההשאלה ולתמוך בבתי הספר המפעילים אותה באמצעות מתן תקציב לצורך הפעלתה. התקציב יועבר באמצעות הרשויות המקומיות והבעלויות לכלל בתי הספר שבתחומן או בהפעלתן.
- 4.4 פיקוח על המהלך כולו באמצעות המחוזות והמפקחים הכוללים ובאמצעות הממונה על השאלת ספרי לימוד במנהל הפדגוגי.
- 4.5 מתן סיוע מקצועי באמצעות מנהלת השאלת ספרי לימוד, סיוע הניתן בפעולות כגון אלה: הדרכה ראשונית, הפעלת מוקד שירות המספק מענה טלפוני ואינטרנטי, מסירת מידע תקציבי לבתי הספר, לרשויות ולבעלויות, הדרכה בשימוש בממשק האינטרנטי לשם העברת דיווחים, מתן הנחיות לעבודה מול ספקי הספרים ולהתארגנות בית ספרית לקראת פתיחת שנת הלימודים ולחלוקת הספרים, ליווי הרשויות המקומיות והבעלויות בהליך בקשת התקציב מהמשרד וקבלתו ובהגשת דוחות הביצוע וכן בקרה על תהליך הרכש עד לסיומו.

5. כללים, עקרונות ותנאים מוקדמים להפעלת התוכנית

- 5.1 הפעלת התוכנית היא באחריות בית הספר והרשויות המקומיות/הבעלויות.
- 5.2 התוכנית מיועדת לכיתות א'-י"ב בכפיפות לתנאים האלה:
א. בית הספר קיים שנה אחת לפחות

- ב. בית ספר יסודי חייב להיות לפחות בן חמש שכבות גיל, מכיתה א' עד כיתה ה'.
- ג. קיימת היתכנות כלכלית להפעלת התוכנית בבית הספר. כלומר, תקציב המשרד, תשלומי ההורים בהתאם לסכומים המאושרים לגבייה והספרים שנאספו מהתלמידים, מאפשרים איזון תקציבי לשם הפעלתה.

התקציב יקבע כדלקמן:

- תקציב רכש – מיועד לבתי ספר המצטרפים לראשונה לתוכנית לצורך רכישת ספרי לימוד המאושרים על ידי משרד החינוך ויחושב לפי מדד טיפוח לתלמיד.
  - תקציב צמיחה – מיועד לבתי ספר הממשיכים בפרויקט ויש בהם גידול במספר התלמידים המשתתפים; יחושב לפי מדד טיפוח לכל התלמידים הצומחים.
  - תקציב התחדשות – מיועד לחידוש מלאי לשנת פעילות שיטית להשאלת ספרי לימוד; סכום הסיוע שיינתן לבית ספר שאושרה בקשתו לחידוש המלאי יעמוד על שליש מסכום הסיוע הראשוני שהיה אמור להיות משולם לבית הספר אילו היה מצורף לתוכנית לראשונה.
  - ספרים חדשים שהמשרד מחייב.
  - תקציב לוגיסטי – כמפורט בסעיף 2.4.
- כלל התקציבים מותנים בתקציב פנוי בתקנה הייעודית.
- 5.3 דמי השאילה ייגבו במסגרת "תשלומי רשות" הקיימים היום ובהתאם לנהלים שנקבעו לגביית תשלומי הרשות המובאים בסעיף 3.11-9 בחוזר הוראות הקבע סג/3(א), תשלומי הורים, ובסעיפים המעדכנים אותו: [סעיף 3.11-10 בחוזר הוראות הקבע סג/6\(א\)](#), [סעיף 3.11-11 בחוזר הוראות הקבע סד/2\(ב\)](#), וסעיף [3.11-12 בחוזר הוראות הקבע סד/4\(א\)](#). בסכומים שיוותרו מדמי השאילה אפשר להשתמש גם למימון המערך הלוגיסטי הדרוש להפעלת תוכנית ההשאלה.
- 5.4 המשאבים להפעלת תוכנית ההשאלה הם: א. מלאי הספרים שישאירו התלמידים בבית הספר בסיום השנה שלפני ההצטרפות; ב. גביית תשלומי ההורים שנקבעו להשאלת ספרי לימוד; ג. סיוע של המשרד בהתאם לדוחות הביצוע בפועל.
- 5.5 תנאי הכרחי לכניסה לתוכנית וליצירת תשתית להפעלתה הוא שלקראת שנת ההצטרפות הראשונה, ישאירו התלמידים בבית הספר את הספרים המשומשים שרכשו מכספם והשתמשו בהם במהלך השנה. לשם כך יש להציג מראש את התוכנית ואת מטרותיה הכלכליות והחברתיות בפני התלמידים וההורים ולהדגיש את הצורך בשמירה על הספרים במצב תקין.

- 5.6 עם סיום כל שנת לימודים יחזירו התלמידים את ספרי הלימוד המושאלים לבית הספר. ככלל, בית הספר אחראי לתיקון הספרים הבלויים, אולם הוא רשאי להטיל את עלות תיקונם של ספרים בלויים בצורה שאינה סבירה על הורי התלמידים שהחזירו אותם במצב זה, **החל מהשנה השנייה בתוכנית**. תלמיד שלא יחזיר ספר, יתבקש לרכוש ספר אחר במקומו, או, לחלופין, לשלם לקופת בית הספר את מחירו.
- 5.7 לאחר שיפוץ הספרים, ועם קבלת ספרים חסרים או חדשים, יוכן "סל ספרים" לכל תלמיד המשתתף בתוכנית ההשאלה בהתאם לרשימת הספרים המאושרים על ידי משרד החינוך כפי שנקבעה לכל כיתה על ידי המועצה הפדגוגית של בית הספר. רשימת הספרים המאושרים מתפרסמת [באתר של האגף להשאלת ספרי לימוד](#).
- 5.8 בתום שנת הלימודים יודיע בית הספר על התאריכים שבהם על התלמידים או על הוריהם להגיע לבית הספר כדי לקבל את סל הספרים שלהם. מומלץ שחלוקת הספרים תתבצע בתחילת חופשת הקיץ או בימים האחרונים שלה, או בכל מועד המתאים לבית הספר, בתיאום עם ההורים, כדי לאפשר את התחלת הלימודים באופן מיטבי החל מהשיעור הראשון של שנת הלימודים.
- 5.9 מומלץ כי לכל תלמיד יהיה כרטיס שואל ובו פרטיו, שמות הספרים שהושאלו לו ומצבם, וכן תאריך קבלת הספרים, תאריך החזרתם והתחייבות חתומה על ידו לשמור עליהם ולהחזירם שלמים ונקיים.
- 5.10 בתי ספר המפעילים את התוכנית להשאלת ספרי לימוד מעל חמש שנים יוכלו לפנות אל המשרד באמצעות הרשות/הבעלות בבקשה לקבל סיוע כספי לחידוש מאגר ספרי הלימוד. הסיוע יינתן אם יישאר תקציב והוא מותנה במאזן הכספי בהתאם לדוחות הביצוע בפועל, בכפיפות לתבחינים לתקצוב רשויות המפורסמים בקול הקורא להצטרפות לתוכנית ובהתאם למפורט בסעיף 5(ב) לתקנות השאלת ספרי לימוד (התש"ע-2010): "הממונה יחליט, בהתאם לסוג בית הספר, מיקומו במדד הטיפוח, מספר התלמידים בו, מספר השנים שבית הספר נכלל בתוכנית ורמת הבלאי של הספרים, אילו בתי ספר מבין בתי הספר העומדים בתנאים לפי תקנה 3 זכאים לסכום סיוע נוסף בשנת הלימודים שלגביה הוגשה הבקשה. סכום הסיוע הנוסף שיינתן לבית ספר שאושרה בקשתו לסכום סיוע נוסף כאמור יעמוד על שלישי מסכום הסיוע הראשוני שהיה אמור להיות משולם לבית הספר אילו היה מצורף לתוכנית לראשונה".

- 5.11 רכישת ספרים דיגיטליים תיחשב שוות ערך לרכישת ספרים מודפסים לצורך תוכנית ההשאלה. תקצוב ספרים דיגיטליים הוא באחריות אגף תקשוב.
- 5.12 מומלץ להעסיק רכז לתוכנית ההשאלה בבית הספר. אפשר לתגמל את הרכז במסגרת התקצוב הניתן לסיוע לוגיסטי או מהכנסות התוכנית (תשלומי הורים).

6. ליווי, הדרכה ובקרה

- 6.1 נציגי המנהלת ונציגי משרד החינוך יעמדו לרשות בתי הספר והרשויות המקומיות בכל הנוגע להדרכה ולהסברה על הארגון ועל הניהול של התוכנית להשאלת ספרים.
- 6.2 נציגי המנהלת ידריכו את בתי הספר המעוניינים בכך באופן השימוש בממשק האינטרנטי המשמש לדיווח דוחות ביצוע. אפשר לפנות אל המנהלת בטלפון 08-6312020 או בפקס 08-6858805 או בדואר האלקטרוני לכתובת sfarim@system-labs.co.il.

7. תפקידי מנהל בית הספר

- 7.1 מנחה את המורים בבחירת הספרים ומפקח על העברת רשימות הספרים במועד (ראו ס"ק 10).
- 7.2 מקיים במועד מפגשים עם ועדי ההורים או עם כלל ההורים למימוש זכאותם להצטרף לתוכנית ההשאלה; מסביר להורים את המהלך ואת יתרונותיו; מפיץ חוזר המפרט את תנאי ההצטרפות ואת מחויבות ההורים במסגרת התוכנית, את העלויות המשותפות עליהם וכדומה (ראו בנספח להלן דוגמה למכתב הסבר להורים על תוכנית ההשאלה); גובה מן ההורים את התשלום עבור התוכנית להשאלת הספרים.
- 7.3 מדווח למפקח הכולל של בית הספר על החלטת ההורים ועל התהליך שבאמצעותו הגיעו להחלטה.
- 7.4 אחראי לניהול הכספי של תוכנית ההשאלה, לרבות הגשת דוחות ביצוע באמצעות המערכת האינטרנטית ובכפיפות ללוחות הזמנים המעודכנים שיתפרסמו מעת לעת בחוזר המנכ"ל.
- 7.5 נרשם לתוכנית באמצעות המערכת האינטרנטית של המנהלת להשאלת ספרי לימוד בכתובת <http://minhelet.hashala.org>.
- 7.6 הכניסה למערכת תבוצע באמצעות דפדפן אקספלורר בלבד. עומד בקשר עם הגורם שבאמצעותו התקציב מועבר – הרשות המקומית או הבעלות על בית הספר – ומעביר אליו כל דיווח/מסמך כנדרש לצורך בקשת התקציב וקבלתו (כמו מספר התלמידים הלווקחים חלק בתוכנית ההשאלה וסך כל עלויות

- הרכש של הספרים והלוגיטיקה), בכפיפות ללוחות הזמנים המתעדכנים בחוזר המנכ"ל.
- 7.7 מקיים הליך של רכישת הספרים עבור התלמידים כמפורט בס"ק 10.
- 7.8 מנהל מעקב אחר כספי ההורים שנאספו לתוכנית ההשאלה בחשבון הבנק הייעודי, כמפורט בסעיף 3.7-50 בחוזר הוראות הקבע סה/4(א), "ניהול הגבייה והכספים במוסד החינוכי: חוק לימוד חובה (תיקון מס' 26), התשס"ד 2004".
- 7.9 מפקח על המהלך כולו, ובכלל זה על רכישת הספרים ועל חלוקת הערכות לתלמידים, מוודא את הפעלת התקינה ובהתאם לצורך, פונה לגורמים האחראים במשרד.
- 7.10 דואג לשמירת הספרים על ידי התלמידים במהלך השנה לצורך איסופם ושימוש חוזר בהם בשנה הבאה.
- 7.11 מומלץ שהמנהל ימנה רכז אשר ינהל את הפעילות התפעולית של בית הספר במסגרת התוכנית. לשם תשלום לרכז על מנהל בית הספר לסכם מראש עם הרכז את גובה התמורה, את אופן העברתה ואת מועד ההעברה. על המנהל לעשות כן בתיאום עם הבעלות או עם הרשות שהיא המעסיק.

8. תפקידי הרשות המקומית/הבעלות

- 8.1 על הרשות/הבעלות לענות לקול קורא "השאלת ספרי לימוד" שיתפרסם בחודש ספטמבר עבור בתי הספר הכלולים בתוכנית ולהגיש בקשות מנומקות לתקציב לפי הצורך. מנהלת השאלת ספרי לימוד תפיק עבור הרשות את פירוט התקציבים המאושרים לבתי הספר בהתאם לדוחות הביצוע שיוגשו על ידי בתי הספר.
- 8.2 על הרשות/הבעלות להעביר את התקציב למוסדות לאחר קבלתו מהמשרד, בהתאם לסכומים שאושרו עבור כל בית ספר.
- 8.3 על הרשות/הבעלות לבדוק את דיווחי בתי הספר ולהגיש דוח ביצוע בסיום הפעילות.
- 8.4 הרשות/הבעלות יכולה לבצע פעולות נוספות עבור המוסדות שבבעלותה, כגון רכש מרוכז של ספרי הלימוד, גביית תשלומי ההורים, העסקת רכזי התוכנית בבית הספר וכיוצא באלה.

9. סיוע כספי

- 9.1 בשנת הלימודים הראשונה להצטרפותו של בית הספר לתוכנית ההשאלה יסייע משרד החינוך לבתי הספר על פי מדד הטיפוח שנקבע בתקנות להשאלת ספרי לימוד, התש"ע-2010 (ובשנת התשע"ט – על פי הסכומים המפורטים בס"ק 9.9 להלן). סיוע זה נועד לאפשר מאגר מלא ושלם של כל ספרי הלימוד וחומרי הלמידה בשנת ההצטרפות לתוכנית.

- 9.2 מומלץ לבצע רכישה מדורגת של הספרים במהלך שנת הלימודים בהתאם להתקדמות ההוראה בכיתות כדי להימנע מרכישת ספרים שלא ייעשה בהם שימוש.
- 9.3 נוסף על כך יקבל בית הספר – באמצעות הרשות או הבעלות – סיוע כספי לפעילות הלוגיסטית והמנהלית בהתאם לגודלו ובהתאם להוצאות הלוגיסטיות בפועל (כמפורט בסעיף 9.10).
- 9.4 בכל מקרה לא יאושר תקציב העולה על סכום ההוצאה בפועל בניכוי השתתפות הורים ותקציבי הרכש והסיוע של המשרד.
- 9.5 בית ספר שיפסיק את השתתפותו בתוכנית ההשאלה ללא אישור המשרד, יידרש להחזיר את התקציב שהועבר לו על ידי המשרד למטרת ביצועה.
- 9.6 הורי התלמידים המשתתפים בתוכנית ישלמו לבית הספר דמי שאילה בגין תוכנית ההשאלה. תמורת התשלום הם יקבלו את סל ספרי הלימוד וחומרי הלמידה שייבחרו מתוך רשימת ספרי הלימוד המאושרים.
- 9.7 גובה התשלום במסגרת תשלומי ההורים יכול להשתנות משנה לשנה בהתאם להחלטת ועדת החינוך של הכנסת.
- 9.8 התקציב במלואו מיועד אך ורק לצורך קיום התוכנית. הרשות/הבעלות אינן זכאיות לחלק כספים מתקציב זה. רשות/בעלות המשתתפת בתפעול התוכנית עבור בתי הספר תוכל לפנות לממונה על השאלת ספרי הלימוד בבקשה לקבל חלק מתקציב הסיוע הלוגיסטי המיועד למוסדות בהתאמה.
- 9.9 סכומי הסיוע בשנת הלימודים התש"פ יהיו כדלקמן:

מדדי הטיפוח	תקציב הרכש - הסכום לתלמיד (עבור התלמידים המשתתפים בפועל בתוכנית)
1.99–1	100 ש"ח
2.99–2	100 ש"ח
3.99–3	100 ש"ח
4.99–4	100 ש"ח
5.99–5	110 ש"ח
6.99–6	120 ש"ח
7.99–7	130 ש"ח
8.99–8	140 ש"ח
10–9	150 ש"ח

תלמידי המפתנים, מרכזי החינוך ומוסדות החינוך המיוחד, יקבלו את הסיוע על פי מדד הטיפוח הגבוה, והוא יעמוד על סך של 150 ש"ח לתלמיד.

9.10 תקציב סיוע לוגיסטי

שנה א' – 100% סיוע	28 ש"ח
שנה ב' – 80% סיוע	22.4 ש"ח
שנה ג' – 60% סיוע	16.8 ש"ח
שנה ד' – 40% סיוע	11.2 ש"ח

9.11 התשלום בגין ההשתתפות בפרויקט השאלת הספרים עמד בשנת

הלימודים התשע"ט על סך **עד 280 ש"ח** לבית ספר יסודי ולחטיבת ביניים **ועד 320 ש"ח** לחטיבה עליונה. טרם הושלמו ההליכים לגבי שנת הלימודים התש"פ. בית הספר רשאי לגבות סכומים נמוכים מהסכומים המצוינים לעיל, ובתנאי שלא יבקש תקציב נוסף מהמשרד.

9.12 תקציב הרכש מיועד בראש ובראשונה לבתי הספר המצטרפים לתוכנית לראשונה (כלומר לרכישת ספרים בשנה הראשונה שבה התוכנית מופעלת).

9.13 סכום הסיוע הכספי עשוי להשתנות משנה לשנה. שינויים יתפרסמו בהודעות בחוזרי המנכ"ל. מומלץ לבדוק את היקף הסיוע הכספי השנתי לקראת כל שנת לימודים. בכל מקרה לא יאושר תקציב הגבוה מסכום ההוצאה בפועל, בניכוי השתתפות הורים ותקציבי הרכש והסיוע של המשרד. אם בית הספר זכאי לתקציב סיוע לוגיסטי בהתאם למפורט לעיל, אך מדיווחיו עולה כי ההכנסות בתוכנית עולות על ההוצאות, המשרד רשאי שלא להעביר את תקציב הסיוע הלוגיסטי בחלקו או במלואו.

10. תהליך הביצוע של תוכנית ההשאלה

10.1 התהליך יתחיל בו בזמן ברשויות/בבעלויות ובבתי הספר, תוך תיאום ועדכון הדדי.

10.2 בית הספר ינהל תהליך פנימי של עדכון הצוות החינוכי, ובהמשך גם עדכון של הורי התלמידים לגבי הצטרפותו לתוכנית ההשאלה ולגבי מהלך ביצועה. תובהר להורים אחריותם של התלמידים לשמירה על תקינות הספרים.

10.3 בית הספר יקבל את התשלום מההורים שיצטרפו לתוכנית.

10.4 בית הספר יאסוף את הספרים המשומשים מהתלמידים, ימין אותם ויתקנם. מומלץ לעטוף את הספרים המיועדים לשימוש חוזר באופן מיטבי כדי שיישמרו לאורך זמן.

- 10.5 לאחר קבלת החלטה על ספרי הלימוד שיילמדו, יזמין בית הספר את הספרים המבוקשים מתוך [רשימת ספרי הלימוד המאושרים לשנת הלימודים התשע"ט](#). יש לציין בהזמנה את המספר הקטלוגי של כל ספר ואת כמות הספרים הנדרשת. בית הספר יבצע את רכישת הספרים על פי כל דין.
- 10.6 בית הספר יקבל את הספרים שהוזמנו מהספקים, יבדוק אותם ובהמשך יכין את ערכות הספרים ויחלק אותן לתלמידים. כדי לסייע לרשויות ולבתי הספר בתהליך ההצטרפות לתוכנית ההשאלה, יידע אותם המשרד בדבר היקף הזכאות הפוטנציאלית שכל בית ספר זכאי לה. המידע יועבר באמצעות מחוזות המשרד החל מאמצע חודש אפריל. יובהר כי אין במידע שיינתן משום התחייבות המשרד לתקצוב בהיקפים האמורים, וכי האישור התקציבי הרלוונטי יינתן על ידי ועדת ההקצבות לאחר פרסום ה'קול קורא' ובהתאם לתקציב הייעודי לנושא.
- 10.7 רשות מקומית אשר תחליט לנהל את השאלת הספרים ברמה היישובית, או בעלות שיש לה לפחות עשרה בתי ספר על-יסודיים אשר תחליט לנהל את השאלת הספרים, תפנה לממונה על השאלת ספרי לימוד בבקשה להצטרף לתוכנית ותונחה על ידו בתהליך ההצטרפות.

11. שלבי הביצוע של תוכנית ההשאלה ומועדיהם

השלב	תיאור המהלך	האחראים לביצוע	מועד הביצוע
1.	קיום ישיבת מורים עם הצוות החינוכי כדי לעדכנם במהלך ולהנחותם לבחור את ספרי הלימוד מתוך רשימת ספרי הלימוד המאושרים	המנהל והמורים	מתחילת שנת הלימודים ועד לפני חופשת הפסח
2.	קיום ישיבה עם ועד ההורים של בית הספר להצגת תוכנית ההשאלה, יתרונותיה והמשמעויות של ההצטרפות אליה	המנהל וועד ההורים	

השלב	תיאור המהלך	האחראים לביצוע	מועד הביצוע
	וכן לתכנן דרכי הפעולה מול כלל ההורים		
3.	הפצת מכתב להורים המסביר את עקרונותיה של התוכנית ואת יתרונותיה	מנהל בית הספר	
4.	בחירת ספרי הלימוד	המנהל והצוות הפדגוגי	עם פרסום רשימת ספרי הלימוד המאושרים לשנת הלימודים הבאה
5.	קליטת התשלום מהורי התלמידים בהתאם לחוזר "תשלומי הורים"	בית הספר	מייד לאחר חופשת הפסח ועד כחודש לפני סיום שנת הלימודים הנוכחית (אפשר להאריך את תקופת הגבייה אך לא לקצרה)
6.	דיווח בממשק האינטרנטי של המנהלת על הפעלת התוכנית (דוח פעולות)	בית הספר	בהתאם לפניית המנהלת להשאלת ספרי לימוד
7.	איסוף הספרים המשומשים מהתלמידים ומילוי טופס החזרת ספרים	בית הספר	בשבוע האחרון של שנת הלימודים
8.	מיון הספרים המשומשים והזמנת ספרים חדשים מהספק	בית הספר	בשבוע הראשון של החופש הגדול

השלב	תיאור המהלך	האחראים לביצוע	מועד הביצוע
9.	קבלת הספרים מהספק ובדיקתם	בית הספר	עד אמצע החופש הגדול
10.	הכנת ערכות ספרים לחלוקה	בית הספר	יולי-אוגוסט
11.	חלוקת הספרים לתלמידים	בית הספר	לפני תחילת שנת הלימודים
12.	הגשת בקשה לתקציב זכאות ותקציב נוסף עבור בתי הספר	רשות/בעלות	עד 30.6.2019
13.	הגשת דוחות ביצוע באמצעות המערכת האינטרנטית	בית הספר	עד 19.9.2019
14.	הגשת דוחות ביצוע של הרשות המקומית	הרשות/בעלות	עד 26.9.2019
15.	קיום קשר עם הרשות/בעלות כדי לוודא את קבלת התקציב שאושר לבית הספר	בית הספר/הרשות/הבעלות	החל מחודש נובמבר 2019 ועד סיום התהליך

מועדי הביצוע בסעיפים 11.12, 11.13 ו-11.14 הינם קשיחים ולא ניתנים לדחייה. הגשת מסמכים רלוונטיים או השלמתם לא תתאפשר לאחר המועדים שצוינו בסעיפים הללו.

12. נספח: דוגמה למכתב הסבר להורים על תוכנית ההשאלה

התוכנית להשאלת ספרי לימוד בשנת הלימודים התש_____

הורים יקרים, שלום רב.

הנדון: התוכנית להשאלת ספרי לימוד בבית הספר בשנת הלימודים התש_____

רכישת ספרי הלימוד כרוכה בהוצאה גדולה ומשמעותית לכל משפחה. אנו מציעים לכם להשתלב בתוכנית להשאלת ספרי הלימוד שתופעל בבית ספרנו על פי הנחיות משרד החינוך. משמעות התוכנית היא כי במקום רכישה אישית של ספרי הלימוד על ידי כל משפחה, יתבצע הליך של השאלת הספרים במסגרת הבית ספרית והחזרתם בסוף השנה. התוכנית נועדה להקל על ההורים ברכישת ספרי הלימוד ולאפשר לכל תלמיד להצטייד בסל מלא ועדכני של ספרי לימוד תקינים בעלות נמוכה. לתוכנית ההשאלה יתרונות משמעותיים נוספים:

- יציבות בתוכנית הלימודים
  - שוויון בין התלמידים
  - פיתוח תחושת אחריות לרכוש ולסביבה
  - הקטנת הפגיעה בסביבה
  - גיבוש חברתי-קהילתי.
- התוכנית מבוססת על חוק השאלת ספרי לימוד, התשס"א-2000, ועיקריה מפורטים בחוזר המנכ"ל שנושאו "התוכנית להשאלת ספרי לימוד". המשרד משקיע משאבים רבים בקידום התוכנית ובהטמעתה בבתי הספר, בהדרכה, בליווי ובתקצוב. תנאי ההצטרפות לתוכנית:
- מסירת ספרי הלימוד משנת הלימודים הנוכחית במצב תקין לבית הספר
  - תשלום אגרת השאלה בסך _____ ש"ח לתלמידי כיתות א'-ט', ו- _____ ש"ח לתלמידי כיתות י'-י"ב
  - החזרת ספרי הלימוד בסוף כל שנת לימודים לבית הספר כשהם במצב תקין ושמיש.
- פרטים נוספים אפשר למצוא [באתר השאלת ספרי לימוד של משרד החינוך](#).
- גביית אגרת ההשאלה תחל בתאריך _____ ותסתיים בתאריך _____.

לתשומת ליבכם: לא תתאפשר הרשמה לאחר התאריך הזה. פרטים
נוספים יימסרו בהמשך.

בברכה,
מנהל בית הספר

*למכתב זה מצורפת רשימת הספרים בציון מחירים הקטלוגי.

מיזם "צמח"

הודעה מספר 0147

תאריך פרסום ההודעה 06/05/2019

הגורם האחראי

מרכזת בכירה (הסברה וקשרים בינלאומיים), אגף בכיר (קשרי חוץ ואונסקו)
shoshanashr@education.gov.il

תוכן העניינים

1	1. מהותו של מיזם "צמח"
2	2. תחרות העבודות בנושא צ'כיה
3	3. אופן ההשתתפות בתחרות
3	4. הרצאה בנושא צ'כיה

משרד החינוך מקיים את מיזם "צמח" במסגרת שיתוף פעולה עם ממשלת צ'כיה. במהלך שנות הלימודים התשע"ט-תש"פ יוקדש המיזם לציון 30 שנה לכינון היחסים הדיפלומטיים בין ישראל לצ'כיה.

1. מהותו של מיזם "צמח"

- מיזם "צמח" הוא יוזמה של מדינת ישראל ומיושם באופן הדדי הן בצ'כיה והן בישראל.
- מטרת המיזם הן להנגיש את ההוויה והתרבות הישראליות לבני נוער בצ'כיה ואת ההוויה והתרבות הצ'כיות לבני נוער בישראל, לאפשר לבני הנוער בישראל להכיר ולהיפגש עם בני גילם מצ'כיה וליצור קשר משמעותי ערכי ומתמשך בין בני הנוער בשתי המדינות.
- המיזם מיושם בצ'כיה זו השנה השמינית באמצעות שגרירות ישראל בצ'כיה, בליווי משרד החוץ הישראלי ובסיוע משרד החינוך הצ'כי וגורמים צ'כיים נוספים. במסגרת המיזם, מומחים מישראל ומצ'כיה מרצים בבתי הספר תיכוניים (גילי 16–19) ברחבי צ'כיה על ישראל המפותחת, הדמוקרטית ובעלת הטכנולוגיות המתקדמות. באופן זה מועברים מסרים על ישראל בצורה ישירה ובלתי אמצעית לאלפי בני נוער בצ'כיה. לקראת סוף שנת הלימודים נערכת תחרות עבודות בנושא

ישראל במגוון תחומים אפשריים. שבעה עד עשרה תלמידים צ'כים שהצטיינו בעבודתם זוכים לביקור במשך שבוע בישראל.

- משרד החינוך מיישם את מיזם "צמח" בישראל החל משנת הלימודים התשע"ו. מומחים מצ'כיה מרצים על צ'כיה במגוון תחומים (תרבות, כלכלה, גיאוגרפיה, היסטוריה, אומנות, טכנולוגיה, ספורט ועוד) בבתי ספר תיכוניים בישראל. נוסף על כך מקיים משרד החינוך תחרות עבודות בנושא צ'כיה, במתכונת דומה לזו הקיימת בצ'כיה. התלמידים המצטיינים בעבודתם זוכים לביקור בצ'כיה.

2. תחרות העבודות בנושא צ'כיה

מהות העבודות

העבודות הן עבודת חקר, בהיקף של עד יחידת לימוד אחת ובעלת מאפייני תחום הדעת שנבחר.

תחומי העבודות

ניתן לבצע את העבודה באחד מאשכולות הלימוד האלה: אומנויות או רוח וחברה, עם אפשרות לעבודה משולבת תחומים.

תחומי הדעת האפשריים

- אזרחות
- אומנות חזותית
- אומנות רב-תחומית
- גיאוגרפיה - אדם וסביבה
- היסטוריה
- יצירה בימתית
- ספרות
- מדעי החברה
- מוזיקה
- מחול

מבנה העבודות ותוכן

קיימות הנחיות מפורטות לכל תחום דעת וקישורים לחומרי עזר. ניתן להורידם מהענף החינוכי של משרד החינוך - [פרויקט צמח – משרד החינוך](#).

אופי העבודות

יש לבחור נושא שאינו שנוי במחלוקת כיום בין ישראל לצ'כיה. ועדת שיפוט מקצועית תוקם לכל אשכול לימוד, ואליה תועברנה העבודות. צוות השיפוט ידרג את העבודות. הפרס לזוכים הוא ביקור לימודי בצ'כיה של התלמידים שהצטיינו בעבודתם. מלווים מבוגרים יצטרפו למשלחת התלמידים.

3. אופן ההשתתפות בתחרות

- יש למלא את טופס ההרשמה לתחרות, הנמצא בענן החינוכי של משרד החינוך - [פרויקט צמח – משרד החינוך](#)
- התלמידים שיירשמו יקבלו קוד למרחב שיתופי.
- במרחב יש להגיש הצעת עבודה הכוללת את נושא העבודה ותקציר המכיל הסבר על מהותה.
- אישור על הצעת העבודה יישלח לתלמידים במרחב השיתופי.
- יש להעלות עותק דיגיטלי של העבודה למרחב השיתופי שבו הוגשה הצעת העבודה במקום המתאים.
- יש לשלוח הודעה על הגשת הצעת העבודה ועל העלאת העבודה במרחב השיתופי אל: shoshanashr@education.gov.il ולהמתין לאישור קבלה.
- אם לא התקבל אישור קבלה, ניתן להתקשר אל שושנה שרייבר בטלפון: 050-6283741.

לוח הזמנים:

- 20 ביוני 2019 - תאריך סופי להרשמה לתחרות ולהגשת הצעת עבודה (נושא + תקציר הסבר)
- 20 בספטמבר 2019 - אישורים להצעות העבודה ומשובים
- 30 בינואר 2020 - תאריך סופי להגשת העבודות
- 5 במרס 2020 - בחירת העבודות המזכות בפרסים על ידי ועדת השיפוט
- אפריל 2020 - טקס הוקרה לתלמידים שהשתתפו בתחרות
- יולי 2020 - התלמידים הזוכים בתחרות מבקרים בצ'כיה

4. הרצאה בנושא צ'כיה

משרד החינוך מזמין את מנהלי בית הספר התיכוניים בישראל להשתתף בפעילות ההרצאות בנושא צ'כיה.

- **מידע לגבי ההרצאה:**
- תינתן הרצאה אחת בכל בית ספר תיכון המעוניין להשתתף במיזם.
- ההרצאה תימשך כ-90 דקות (שני שיעורים), כולל הקצאת זמן לשאלות של התלמידים ומתן תשובות.
- ההרצאות יועברו על ידי הצוות הבכיר של שגרירות צ'כיה בישראל ואנשי מקצוע מהמרכז הצ'כי בישראל.
- ההרצאה תהווה חלק מתהליך הלמידה והיא תשולב באחד מהמקצועות או התחומים הנלמדים בבית הספר (כלכלה, תרבות, מדע, אומנות, אזרחות, גיאוגרפיה, היסטוריה וכדומה).
- ההרצאה לכל בית ספר תגובש על ידי שגרירות צ'כיה בישראל בהתאם למקצוע או לתחום שייבחר, כדי לאפשר את התאמתה לתפיסה הפדגוגית של בית הספר.

- ההרצאה תינתן בשפה האנגלית.
- יידרש ציוד עבור ההרצאה: מחשב, ברקו ועוד. רשימת הציוד הנדרש תועבר לבתי הספר בעוד מועד.
- ניתן לבקש, בתיאום עם שגרירות צ'כיה בישראל, מידע מוקדם על תוכן ההרצאה.
- פעילות ההרצאות תחל מ-1 בספטמבר 2019. קיימת עדיפות למתן ההרצאות במחצית הראשונה של שנת הלימודים, כדי להקדיש את המחצית השנייה לכתיבת העבודות בנושא צ'כיה.

אם אתם מעוניינים לקיים בבית ספרכם הרצאה בנושא צ'כיה, נא שלחו אישור השתתפות עד לתאריך 20 ביוני 2019 אל שושנה שרייבר, בכתובת: shoshanashr@education.gov.il. כמו כן ניתן להתקשר אל שושנה שרייבר, בטלפון 050-6283741 לכל שאלה בנושא ההרצאות.

הוראה, למידה והערכה
בחינות בגרות, עבודות גמר וכלי הערכה נוספים לקראת תעודת הסיום

סמסטר קיץ בחינוך העל יסודי בשנה"ל התשע"ט

הודעה מספר 0150

תאריך פרסום ההודעה 06/05/2019

הגורם האחראי

ממונה פיתוח חומרי למידה והשתלמויות מורים, המינהל הפדגוגי - אגף א'
(חינוך על-יסודי)
smadarof@education.gov.il

תוכן העניינים

1 סמסטר קיץ בחינוך העל יסודי בשנה"ל התשע"ט

סמסטר קיץ בחינוך העל יסודי בשנה"ל התשע"ט

תוכנית "המחצית השלישית – סמסטר קיץ" תופעל בקיץ התשע"ט במרכזי למידה אזוריים בכל רחבי הארץ. התוכנית מכוונת לסגירת פערים, לעידוד מיצוי יכולותיהם של תלמידים מתקשים ולחיזוק תחושת המסוגלות שלהם. כמו כן מאפשרת התוכנית לתלמידים להשלים את תעודת הבגרות בטרם עזיבתם את מערכת החינוך העל יסודית.

התוכנית פועלת מספר שנים במימון משרד החינוך ובשיתוף המפמ"רים, מנהלי המחוזות, מפקחים כוללים ומנהלי מחלקות החינוך ברשויות המקומיות. מידע מפורט על התוכנית אפשר למצוא [באתר של אגף א' לחינוך על-יסודי](#).

פרס משרד החינוך לרשויות המקומיות והמועצות האזוריות התשע"ט-2019

הודעה מספר 0148

תאריך פרסום ההודעה 06/05/2019

הגורם האחראי

מדריכה מרכזת ארצית, לשכת המשנה למנכ"ל

02-5604348

tamarwe@education.gov.il

תוכן העניינים

1	1. כללי
2	2. הגשת מועמדות לפרס
2	3. התבחינים להערכת פעילותה של רשות מקומית המועמדת לפרס החינוך בהלימה לתמונה החינוכית
2	3.1. אשכול ערכים ואקלים חינוכי
2	3.2. אשכול למידה והישגים
3	4. שלבי התחרות
3	שלב א' – שלב מחוזי
3	שלב ב' – שלב ארצי
3	5. הענקת הפרס
3	6. תהליך הגשת מועמדות
5	נספחים: טופסי הגשת המועמדות

1. כללי

כמדי שנה, גם השנה ינתן פרס חינוך יישובי ברמה ארצית לרשויות שהשקיעו השקעה ייחודית בחינוך. הפרס אחיד לכל הרשויות, ללא תלות

בגודלן, והוא נקרא "פרס משרד החינוך לרשויות המקומיות ולמועצות האזוריות".
ועדת הפרס עדכנה את ההנחיות להענקת הפרס כדי לתת ייצוג הולם למגוון המגזרים והאוכלוסיות בשדה החינוך ברשויות.

2. הגשת מועמדות לפרס

- א. בפרס השנה יזכו **חמש** או **שש** רשויות מקומיות (אם יתמודדו על הפרס עד עשר רשויות – יוענק הפרס לחמש רשויות; אם יתמודדו יותר מעשר רשויות – יוענק הפרס לשש רשויות).
- ב. רשות שזכתה בפרס תוכל להגיש מועמדות חוזרת רק **בתום חמש שנים ממועד קבלתו**.
- ג. רשות שהגישה מועמדות לפרס ולא זכתה בו, תוכל להגיש מועמדות חוזרת רק **שנתיים לאחר מועד ההגשה האחרון**.
- ד. כל אחד מן המחוזות יבחר שתי רשויות מועמדות לכל הפחות. מחוזות **צפון, דרום ומרכז**, יוכלו (בשל גודלם) להמליץ על עד שלושה יישובים.

3. התבחינים להערכת פעילותה של רשות מקומית המועמדת לפרס החינוך בהלימה לתמונה החינוכית

3.1. אשכול ערכים ואקלים חינוכי

- א. פיתוח יוזמות ותוכניות רשותיות לקידום מעורבות חברתית ואזרחית.
- ב. טיפוח אקלים מיטבי לחיזוק החוסן והצמיחה האישית ולקידום סובלנות, הכלה, השתלבות ומניעת נשירה (בהתייחס לאוכלוסיות מגוונות: עולים, ילדים ונוער בסיכון, טיפוח מחוננים, מצטיינים וחינוך מיוחד).
- ג. קידום תפיסה הוליסטית ורצף חינוכי בין מגוון מסגרות החינוך הפורמליות והבלתי פורמליות.
- ד. טיפוח מעורבות הורים, קהילה ושותפויות לקידום מערכת החינוך.

3.2. אשכול למידה והישגים

- א. קידום למידה, הוראה ודרכי הערכה המותאמות למאה ה-21 ומובילות להישגים לימודיים, למימוש עצמי ולמצוינות.
- ב. חיזוק המנהיגות החינוכית ופיתוח ההון האנושי לקידום ההוראה.
- ג. ביצוע יוזמות רשותיות לקידום החינוך המדעי, הטכנולוגי והמקצועי.
- ד. קידום חינוך איכותי במערכת החינוך הקדם-יסודי.

4. שלבי התחרות

שלב א' – שלב מחוזי

1. כל מחוז יקים ועדה לבחירת 2–3 רשויות מומלצות. הרשויות יגישו לוועדה זו את מועמדותן לפרס באמצעות טופסי הגשת מועמדות (להלן נספחים 1 ו-2). הוועדה המחוזית תבחן מסמכים אלה ותגבש את המלצתה.
2. מנהלי המחוזות יצרפו למסמכי הרשויות המומלצות מכתב ובו נימוקים לבחירתה של כל רשות כמועמדת לפרס.
3. מסמכי הרשויות המועמדות ומכתבי ההנמקה של מנהלי המחוזות יועברו ללשכת המשנה למנכ"ל.

שלב ב' – שלב ארצי

הערכה על פי מסמכים ובעקבות סיור ברשויות:

1. חברי הוועדה יקראו את המסמכים המתארים את פעילותן של הרשויות המומלצות.
2. חברי הוועדה יבקרו בכל הרשויות המומלצות ויעניקו להן ציונים המשקפים את התרשמותם.
3. יושבת ראש ועדת הפרס תעביר את השקלול הסופי למנכ"ל משרד החינוך.

הערה

רשויות השייכות לאשכולות 1–2 במדד הטיפוח על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה יזכו לתוספת של 5% בניקוד הסופי המשוקלל.

5. הענקת הפרס

לרשויות הזוכות יוענקו תעודות בטקס ממלכתי במעמד שר החינוך. גובה הפרס הכספי לרשויות הזוכות נקבע ל-100,000 ש"ח לכל רשות. כספי הפרס יושקעו במיזמים חינוכיים ברשות. על מנהל/ת המחוז לאשר את המיזם החינוכי בהלימה למהותו ולאבני הדרך שיוגדרו בו על פי תוכנית פדגוגית מפורטת שתוגש על ידי הרשות. התשלום בפועל יתבצע רק לאחר הגשת דוחות הביצוע. חשבי המחוזות יגדירו את הדרישות בדוחות הביצוע והאסמכתאות שיש לצרף בהתאם לאישור שניתן על ידם.

6. תהליך הגשת מועמדות

- 6.1 **רשות המבקשת להגיש את מועמדותה לפרס החינוך תגיש את הטפסים המצורפים בנספח לוועדה המחוזית. הרשות תתאר בטפסים את פעילותה בשני האשכולות שהוצגו בסעיף 3, כאמות מידה להענקת הפרס (ראו לעיל).**

הפעילות החינוכית של הרשות תתואר באופן מפורט, ממצה ואובייקטיבי בטפסים המצורפים בלבד (נספח 1), בהקפדה על ההנחיות האלה:

- יש למלא כנדרש את כל הסעיפים בטופס ולהעבירם לוועדה המחוזית. **ייבדקו רק טפסים שמולאו על פי ההנחיות.**
- בכל אשכול יש לתאר בקצרה פעילויות או מיזמים נבחרים של הרשות בלא יותר מ-500 מילים (שנספרות על ידי מעבד התמלילים).
- אפשר לצרף עד שלושה תיאורים גרפיים של נתונים ושתי תמונות.
- אין לצרף מסמכים אחרים (חוברות, ספרים וכדומה).
- יש להציג למחוז את הטפסים שבנספח 1 ובנספח 2 בשבעה עותקים מכל טופס.
- יישובים שיומלצו על ידי המחוז – המחוז יעביר למטה את הטפסים בשבעה עותקים.

המועד האחרון לקבלת הטפסים מהיישובים במחוזות הוא יום ראשון, י"ג בסיוון התשע"ט, 16 ביוני 2019.

הוועדה המחוזית תחליט על אילו רשויות להמליץ בפני ועדת הפרס ותעביר את הטפסים של הרשויות המומלצות **עד יום ראשון, י"ז באב התשע"ט, 18 באוגוסט 2019, אל לשכתה של גב' גילה נגר, המשנה למנכ"ל, בניין מחניים, רחוב שבטי ישראל 34, ירושלים, מיקוד 9510557.**

6.2

נספחים: טופסי הגשת המועמדות

נספח 1

טופס לתיאור פעילותה של הרשות על פי שני אשכולות (למילוי על ידי הרשות)

שם הרשות: _____
שם ראש הרשות המקומית: _____
שם מנהל אגף/מנהל החינוך ברשות: _____
תבחין מספר: _____
האשכול (מספרו ותיאורו המילולי כפי שמופיע בסעיף האשכולות):

מידע ונתונים לתיאור פעילותה של הרשות על פי האשכול המוצג לעיל
יש לרשום תיאור מילולי של כל אחד מהתבחינים באשכול כפי שהוא מופיע באשכולות.

1. מטרת-העל של הפעילות (במילים)

---

2. יעדי הפעילות (במילים ובמספרים)

---

3. אוכלוסיית היעד (במילים או במספרים)

---

4. המשתתפים בפעילות (כוח האדם המעורב בפעילות – מספרו/אפיונו)

---

5. תפוקות שנמדדו (נא ציינו את שם הגוף המודד)

---

6. תפוקות שאינן ניתנות למדידה כמותית

הערות נוספות

תאריך

חתימת ראש הרשות

נספח 2

טופס מידע ונתונים של הרשות המקומית המועמדת לפרס משרד החינוך

המחוז המגיש _____

_____ סמל הרשות

_____ שם הרשות

מידע/נתוני רקע כלליים על אודות הרשות המקומית ופעילותה בתחום החינוך

1. מבט היסטורי

שנת ההקמה של הרשות _____

שנת האיחוד עם רשות אחרת (אם אוחדה) _____

שם הרשות שאיתה אוחדה _____

2. הרכב האוכלוסייה

מספר התושבים בשנת 2018 _____

מדד טיפוח _____

מדד חברתי כלכלי של הלמ"ס _____

3. תקציב הרשות לצורכי חינוך בשנת 2018

סך הכול _____

התקציב ממקורות ממלכתיים _____

התקציב ממקורות מוניציפליים _____

התקציב מגביית הורים _____

התקציב ממקורות אחרים (פרטו) _____

אחוזי תקציב החינוך מסך כל תקציב הרשות _____

_____ תאריך

_____ חתימת ראש הרשות

נספח 3

ועדת פרס החינוך תקיים סיורים ברשויות המועמדות בחודשים נובמבר
2019 עד מרס 2020.

הנחיות להכנת הביקור

מסגרת הזמן הניתנת לכל רשות להצגת פעילותה היא שלוש שעות בלבד
על פי הפירוט הזה:

מסגרת הזמן	התוכן	אופן ההצגה
20 דקות	הצגת היישוב, כולל נתונים כמותיים, על ידי ראש הרשות או מנהל אגף החינוך בד בבד עם ציון אתגרים וחסימים.	מצגת
140 דקות (70 דקות לכל אשכול)	הצגת שני האשכולות, תיאור הפעילות וציון נתונים כמותיים	הצגת הפעילות באחת מן הדרכים: מצגת, הסבר על ידי נציג הרשות, סיור, המחשה, סרט
20 דקות	דברי סיכום: ראש הרשות/ מנהל/ת אגף החינוך מנהל/ת המחוז	

בתום שלוש השעות יוקדשו 15 דקות לסכום הביקור על ידי יושבת ראש ועדת הפרס.

מסגרות התחרות הספורטיבית ותאריכי האירועים הארציים והבין-לאומיים בשנת הלימודים התש"פ

הודעה מספר 0149

תאריך פרסום ההודעה 06/05/2019

הגורם האחראי

המפמ"ר והממונה על החינוך הגופני, המזכירות הפדגוגית
03-6896136
gayda@education.gov.il

תוכן העניינים

1. עדכון התאריכים הקובעים להשתתפות תלמידות ותלמידים בתחרויות הספורט של בתי הספר בשנת הלימודים התש"פ 1
2. ההרשמה לאלופיות הארציות 2
3. השתתפות בתחרויות בין-לאומיות (I.S.F.) 2

1. עדכון התאריכים הקובעים להשתתפות תלמידות ותלמידים בתחרויות הספורט של בתי הספר בשנת הלימודים התש"פ

בשנת הלימודים התש"פ יהיו רשאים ליטול חלק בתחרויות המחוזיות והארציות תלמידות ותלמידים אשר תאריך הלידה הקובע לגביהם (לפי סעיף 11 לחוק לימוד חובה) הוא כדלהלן:
לכיתות ז'-ח': א' בטבת התשס"ו, 1.1.2006. מותר לשתף חריג גיל אחד יליד א' בטבת התשס"ה, 13.12.2004, ואילך.
לכיתות ט': א' בטבת התשס"ה, 13.12.2004. מותר לשתף חריג גיל אחד יליד א' בטבת התשס"ד, 26.12.2003, ואילך.
לכיתות י'-י"ב: א' בטבת התשס"ב, 16.12.2004. מותר לשתף חריג גיל אחד יליד א' בטבת התשס"א, 27.12.2000, ואילך.

2. ההרשמה לאליפויות הארציות

ההרשמה לאליפויות הארציות לבתי הספר בשנת הלימודים התש"פ תיעשה במסגרת ההרשמה הרגילה במחוזות. לא תתקיימנה הרשמות פתוחות.

ההרשמה של קבוצות בתי הספר המשתתפות בליגת התיכונים בכדורסל ובכדורעף תיעשה ישירות בהתאחדות הספורט לבתי הספר.

3. השתתפות בתחרויות בין-לאומיות (I.S.F.)

באליפויות העולם לבתי הספר (I.S.F.) בשנת התש"פ יורשו להשתתף אך ורק תלמידים ותלמידות שנולדו לאחר י"ז בטבת התשס"ב, 1.1.2002. **לא יורשו להשתתף חריגי גיל.**

- **כדורעף, כדוריד, כדורגל אולמות (קט רגל), מרוצי שדה, טניס שולחן**
קבוצות בתי הספר שתזכינה באליפות בתי הספר התיכונים בענפים הללו, תלמידים לחוד ותלמידות לחוד, תהיינה מועמדות לייצג את משרד החינוך - הפיקוח על החינוך הגופני באליפות העולם לבתי הספר (I.S.F.).
- **כדורעף, כדוריד, כדורגל אולמות (קט רגל)**
יודגש כי באליפויות בתי הספר התיכונים של משרד החינוך בכדורעף, כדוריד וכדורגל אולמות (קט רגל) יורשו להשתתף גם תלמידים חריגי גיל בהתאם לתקנון, אך הם לא יוכלו להצטרף למשלחת או להשתתף באליפות העולם לבתי הספר (I.S.F.).
- **מרוצי שדה**
בתחרות הקבוצתית הארצית במרוצי שדה ייחשבו בניקוד הקבוצתי אך ורק תוצאות התלמידים והתלמידות שנולדו לאחר י"ז בטבת התשס"ב, 1.1.2002, על פי תקנון הארגון העולמי לתחרויות ספורט לבתי הספר (I.S.F.).
- **טניס שולחן**
באליפות הארצית בטניס שולחן יורשו להשתתף אך ורק תלמידים ותלמידות שנולדו לאחר י"ז בטבת התשס"ב, 1.1.2002. על פי תקנון הארגון העולמי לתחרויות ספורט לבתי הספר (I.S.F.). **לא יורשו להשתתף חריגי גיל.**

ממונה על חוזרי המנכ"ל : דליה הלוי
מרכזת חוזרי מנכ"ל : רויטל לוי
עריכה : דליה לאופר וורד צדוק
עריכה לשונית : דליה לאופר ונילי גרבר
מרכזת ההפקה : חן רביניאן
עיצוב : סטודיו "שחר שושנה"

כתובת המאגר הממוחשב של חוזרי המנכ"ל:

<http://www.education.gov.il/mankal> : המאגר הישן

<http://apps.education.gov.il/Mankal/Default.aspx> : המאגר החדש